

CONSULT SERVICE, LEGIONÁRSKA 13, 831 04 BRATISLAVA

PROJEKT

„ Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2007 - 2013“

Záverečná správa z analýzy a programovania PHSR BSK

ITMS 12110500075

Bratislava, apríl 2007

OBSAH

Identifikácia projektu

Úvod	4
1. Analýza ekonomických a sociálnych východísk	5
2. Rozvojová stratégia	18
2. Finančný plán	39
4. Zabezpečenie realizácie	40
5. Závery a odporúčania	43
Zoznam použitej literatúry	51
Prílohová časť	53
1. Zoznam skratiek	56
2. Mapové prílohy	
3. Územné priority a smery hospodárskeho a sociálneho rozvoja na roky 2007 – 2013	70

IDENTIFIKÁCIA PROJEKTU

Názov úlohy:	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2007 – 2013 (Záverečná správa)
Cieľ:	Spracovanie záverečnej správy z analýzy súčasného stavu, rozvojovej stratégie, finančného plánu a zabezpečenia realizácie programu a návrhov územných priorít hospodárskeho a sociálneho rozvoja pre Bratislavský samosprávny kraj s dlhodobým výhľadom do roku 2013. Materiál je extraktom predošlých podrobných analyticko-koncepčných materiálov.
Zadávatel':	Bratislavský samosprávny kraj
IČO:	36 063 606
Zástupca zadávateľa:	Ing. Vladimír B a j a n, predseda BSK
Zhotoviteľ:	CONSULT SERVICE, Bratislava
IČO:	11 648 601
Zástupca zhotoviteľa:	Ing. Teodor P é c h y, riaditeľ
Pracovné metódy:	systemová analýza, komparatívna analýza, expertné metódy
Spôsob zadania:	verejná súťaž
Termín spracovania:	máj 2006 – jún 2007

(c) CONSULT SERVICE, Bratislava, Bratislavský samosprávny kraj, Odbor regionálneho rozvoja a priestorového plánovania, 2007

Úvod

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja (PHSR BSK) je základným programovým dokumentom podpory regionálneho rozvoja na regionálnej úrovni. Nadväzuje na príslušné strategické dokumenty a programové dokumenty podpory regionálneho rozvoja. Spracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja vychádza zo zákonov č. 302/2001 Z.z. o samospráve vyšších územných celkov a č. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja. Okrem toho nadväzuje uvedená požiadavka na Národný rozvojový plán (NRP), Národný strategický referenčný rámec na roky 2007 – 2013, Operačné programy (OP) a Stratégiu rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja. Posledne menovaný materiál má priamu nadväznosť a bol spracovaný Odborom RRaPP BSK v roku 2003 a schválený Zastupiteľstvom BSK uznesením 36/2003. Popisuje analýzu rozvojového potenciálu (geografickú charakteristiku, demografickú štruktúru, hospodársky potenciál, dopravnú a technickú infraštruktúru), SWOT analýzu a stratégiu rozvoja (strategický zámer, ciele, priority). Tieto aspekty úzko nadväzovali na programovacie obdobie 2004 – 2006. Uvedený dokument ponúka možnosť rámcovo oboznámiť sa o pripravovaných aktivitami pre odbornú i širokú verejnosť. Na tento materiál úzko nadväzuje PHSR BSK na roky 2007 – 2013.

PHSR obsahuje najmä analýzu ekonomického a sociálneho rozvoja územného obvodu vyššieho územného celku a hlavné trendy jeho vývoja, stanovenie cieľov a priorít, určenie okresov a obcí, ktorých rozvoj je potrebné podporovať, úlohy a priority v rozmiestnení a rozvoji technickej a sociálnej infraštruktúry, rozvoji životného prostredia, vzdelávania, kultúry a ďalších oblastí, návrh finančného zabezpečenia. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja BSK na rok 2007 – 2013 je v súlade so spracovanou Stratégiou rozvoja BSK.

Obsahová stránka PHSR BSK je v súlade s metodikou MVarR SR a je zameraná na nasledovné okruhy:

- analýzu ekonomických a sociálnych východísk
- rozvojovú stratégiu
- finančný plán
- inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie
- závery a odporúčania
- prílohovú časť máp a návrhov programov.

PHSR BSK je základný strednodobý programový dokument podpory regionálneho rozvoja na úrovni kraja, pozostávajúci z cielených opatrení a intervencií zameraných na stimuláciu rozvoja kraja. Obsahuje smery a úlohy rozvoja finančnej i nefinančnej povahy, ako sú nástroje, organizačné úlohy, odporúčania atď. Jeho cieľom je navrhnúť pre stanovené plánovacie obdobie premyslené opatrenia, vychádzajúce zo stratégie rozvoja kraja a realizovateľné dostupnými finančnými prostriedkami. Program rozvoja kraja plní funkciu základného dokumentu kraja pre koordináciu rozvoja územia, zohráva kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní podpory regionálneho rozvoja, pomáha zvyšovať povedomie o najdôležitejších potrebách kraja, mobilizovať vlastné kapacity a zdroje, využíva znalosti miestnych činiteľov a odborníkov a umožňuje im určovať a kontrolovať smer budúceho vývoja kraja.

Zámerom tohto materiálu je umožniť predstaviteľom regionálnej samosprávy vniknúť do celkovej filozofie a základných princípov strategického plánovania podpory regionálneho rozvoja a poskytnúť návod na jeho využitie v oblasti tvorby a realizácie. Realizácia tohto zámeru vychádza zo všeobecnej charakteristiky hlavných procesov strategického plánovania podpory regionálneho rozvoja. Ide o uvedenie týchto špecifických procesov: programovanie, finančné riadenie a monitorovanie a hodnotenie, ktoré majú kľúčový význam z aspektu účinnej a konzistentnej podpory regionálneho rozvoja.

PHSR BSK na rok 2007 - 2013 vypracovala poradenská firma CONSULT SERVICE, Legionárska 13, Bratislava v spolupráci s BSK, Odborom RRaPP ako projekt podporovaný zo štrukturálnych fondov EU v rámci JPD NUTS II, cieľ 2 na roky 2004 - 2006. Po prevzatí projektu patria všetky autorské práva Bratislavskému samosprávnemu kraju.

1. Analýza ekonomických a sociálnych východísk

Na základe analýzy ekonomických a sociálnych východísk, možno konštatovať, že v BSK prevládajú viac pozitívne faktory ako negatívne pri medzikrajo­vom porovnaní, tak aj v porovnaní s celoslovenským priemerom. Tento fakt do platí určitej miery aj pri porovnaní s vyspelými krajinami EÚ, avšak pri porovnávaní na základe ekonomickej vyspelosti krajiny (napr. v súvislosti s vytvoreným HDP) je situácia aj pre BSK menej priaznivá. Významnou mierou sa na rozvoji BSK podieľa fakt, že plní funkciu hlavného mesta a má výhodnú geografickú polohu, ktorá je zdrojom rastu najvyššieho významu ovplyvňujúcim celé hospodárstvo SR. Pri porovnaní ekonomickej úrovne v mestských a vidieckych okresoch vyplýva, že vo vidieckych okresoch je nižšia miera zamestnanosti, nižšia priemerná mzda a niektoré ďalšie ukazovatele.

Vykonaná makroekonomická analýza poukazuje na fakty, že BSK je najvyspelejším krajom v rámci Slovenskej republiky. Potvrdzujú to najmä nasledovné ukazovatele:

- najväčší vytvorený HDP na obyvateľa
- najnižšia miera nezamestnanosti
- najvyššie priemerné príjmy na obyvateľa
- najväčšie zahraničné investície
- najväčší počet vedecko-výskumných pracovísk
- najväčší počet školských a vzdelávacích zariadení.

Uvedené ukazovatele patria len k časti hlavných ukazovateľov, samozrejme existuje rad ďalších ukazovateľov, v ktorých Bratislavský samosprávny kraj potvrdzuje svoje dominantné postavenie. HDP sa v rámci BSK vyvíjal v absolútnom i relatívnom vyjadrení najvyššími hodnotami. Konkrétne údaje podáva nasledovná tabuľka.

Tabuľka č. 1. Vytvorený nominálny HDP a HDP na obyvateľa (v bežných cenách)

Ukazovateľ	2000	2001	2002	2003	2004	2005
HDP BSK (v mld Sk)	210	229	251	307	318	340
HDP SR (v mld Sk)	934	1009	1100	1202	1355	1472
HDP/obyv. BSK (v tis. Sk)	331,5	374,1	407,8	512,4	520,2	564,0
HDP/obyv. SR (v tis. Sk)	172,9	187,7	203,7	223,5	250,5	267,8
Podiel regiónu na tvorbe HDP (v %)	22,5	22,7	22,8	22,8	22,9	22,9

Prameň: Symsite Research, 2006

Ukazovateľ HDP už nie je tak priaznivý, ak ho porovná­vame s regiónmi vyspelých Európskych krajín. Ide najmä o ukazovatele ako sú vyprodukovaný HDP na obyvateľa a priemerné príjmy na obyvateľa. Pri porovnávaní HDP na obyvateľa v EUR možno konštatovať, že Bratislavský samosprávny kraj sa môže porovnávať len s regiónmi v Grécku a Portugalsku, kde je podobná situácia. Pri porovnávaní s regiónmi pôvodných členských štátov je ich úroveň cca 2 krát vyššia. Priaznivá situácia je však pri porovnávaní s regiónmi prístupujúcich krajín, kde úroveň BSK je vyššia resp., výrazne vyššia. Na základe uvedených faktov možno konštatovať, že BSK je v nadpriemernej úrovni regiónov EÚ 25.

Pri porovnávaní HDP na obyvateľa v PKS je situácia priaznivá a presahuje priemer EÚ 25 na 115,8%. Bratislavský samosprávny kraj sa môže porovnávať aj s regiónmi v SRN, Francúzsku, Veľkej Británii i ďalších krajinách. Zaostáva len za najvyspelejšími regiónmi ako sú Luxemburg, Hamburg, Brusel Cap., Ile de France, kde je úroveň opäť cca 2-násobne vyššia. Podrobnejšie údaje podáva komparačná tabuľka medzinárodného porovnávania regiónov. Tieto ciele sú kladené aj pred samosprávny kraj v horizonte rokov 2007 – 2013 a je potrebné eliminovať ekonomické a sociálne rozdiely na minimum a zároveň zvyšovať životnú úroveň regiónu i Slovenska.

V porovnaní s regiónmi vyspelých krajín EÚ možno konštatovať, že bratislavský región využíva iba čiastočne svoj rozvojový potenciál. Najvýraznejšie rezervy sa nachádzajú v nedostatočnej úrovni využívania inovačného potenciálu, napriek tomu, že sú tu sústredené najväčšie kapacity vedy a výskumu SR. Dôsledkom toho je jeho slabé prenikania do priemyslu a služieb v odvetviach alokovaných v regióne. Verejné služby poskytované štátnymi a ostatnými verejnými inštitúciami v regióne sú málo efektívne. V porovnaní so svetovými trendmi zvyšovania kvality verejných služieb cestou informatizácie a s vývojom v okolitých krajinách je úroveň informatizácie bratislavského regiónu nízka.

Tabuľka č. 2 Medzinárodné porovnanie regiónov EÚ vo vytvorení HDP

REGIÓN Y NUTS	HDP 2003 v mil. EUR	HDP na obyvateľa 2003 EUR	HDP 2003 v mil. PKS	HDP na obyvateľa 2003 PKS	HDP na obyvateľa 2003 PKS EU25=100
EU25	9 953 329	21 741	9 953 329	21 741	100,0
Česká republika	80 254	7 867	150 471	14 750	67,8
Praha	18 643	16 029	34 954	30 052	138,2
Střední Čechy	8 425	7 445	15 797	13 959	64,2
Jihozápad	8 447	7 192	15 837	13 485	62
Severozápad	7 295	6 491	13 678	12 170	56
Severovýchod	10 122	6 836	18 978	12 817	59
Jihovýchod	11 770	7 182	22 069	13 466	61,9
Střední Morava	7 749	6 309	14 529	11 828	54,4
Moravskoslezsko	7 803	6 189	14 629	11 603	53,4
SRN	2 163 400	26 217	1 944 955	23 569	108,4
Baden-Württemberg	316 989	29 694	284 981	26 696	122,8
Bayern	384 375	30 990	345 563	27 861	128,2
Berlin	78 663	23 205	70 720	20 862	96
Brandenburg	47 265	18 334	42 493	16 483	75,8
Bremen	23 514	35 493	21 140	31 909	146,8
Hamburg	77 045	44 505	69 266	40 011	184
Hessen	192 586	31 626	173 140	28 433	130,8
Mecklenburg-Vorpommern	30 893	17 774	27 774	15 979	73,5
Niedersachsen	183 157	22 936	164 663	20 620	94,8
Nordrhein-Westfalen	469 672	25 985	422 248	23 361	107,5
Rheinland-Pfalz	93 902	23 143	84 421	20 806	95,7
Saarland	25 383	23 879	22 820	21 468	98,7
Sachsen	83 476	19 259	75 047	17 314	79,6
Sachsen-Anhalt	46 120	18 190	41 463	16 353	75,2
Schleswig-Holstein	67 012	23 769	60 245	21 369	98,3
Thüringen	43 347	18 196	38 970	16 359	75,2
Maďarsko	73 538	7 260	130 635	12 896	59,3
Közép Magyarország	32 829	11 612	58 319	20 627	94,9
Dunántúl	20 588	6 634	36 573	11 784	54,2
Alföld es Észak	20 121	4 792	35 744	8 513	39,2
Slovenská republika	29 229	5 433	60 780	11 298	52
Bratislavský kraj	7 265	12 114	15 108	25 190	115,9
Západné Slovensko	9 515	5 103	19 785	10 611	48,8
Stredné Slovensko	6 115	4 520	12 716	9 400	43,2
Východné Slovensko	6 334	4 054	13 170	8 430	38,8

Prameň: Eurostat 2005

BSK dosahuje najvyšší absolútny objem investícií i medzročný rast investícií zo všetkých samosprávnych krajov a pohybuje sa nad 30% v medzročnom raste. V relatívnom vyjadrení dosahujú priame zahraničné investície v BSK hodnotu okolo 493 tis. Sk/r na obyvateľa, čo je 6,5 krát viac ako celoštátny priemer.

K najvýznamnejším zahraničným investorom v kraji patria: Volkswagen Slovakia Bratislava, Billa Bratislava, Eurotel Bratislava, Henkel Slovensko, Hirocem Rohožník, IBM Slovensko, Probugas Bratislava, Siemens Bratislava, Tatra banka Bratislava, Tesco Stores SR, Unilever Slovensko, Jacobs Suchard Figaro Bratislava, Whirlpool Slovakia Bratislava, OMV Slovensko Bratislava, Polus Investment Bratislava, Carrefour. Z hľadiska krajín najviac investícií do Bratislavského samosprávneho kraja prichádza z Nemecka a Rakúska. Z odvetvového hľadiska smerovali investície najmä do priemyselnej výroby.

Objem priamych zahraničných investícií v Bratislavskom samosprávnom kraji ku koncu roka 2005 predstavoval 7 801 mil. Sk, čo činilo 38,8% na celoslovenskom objeme priamych zahraničných investícií. Z celkového objemu investícií tvorili hmotné investície 96,8% podiel. Z medzikrajového porovnania vyplýva, že podobný trend bol len v Žilinskom kraji, kde podiel investícií činil necelých 35% z celkových investícií z titulu investície automobilky KIA.

Tabuľka č.3 Priame zahraničné investície na obyvateľa a miera investícií

Región	2000	2001	2002	2003	2004	2005
BSK (v tis. Sk)	160,1	242,4	363,3	404,0	449,7	493,4
Priemer SR (v tis. Sk)	32,8	43,0	56,4	62,8	69,9	76,7
Priemer SR (v %)	29,5	31,3	29,8	29,0	28,4	27,8

Prameň: Symsite Research, 2006

Socio - ekonomická analýza poukazuje na to, že vývoj počtu obyvateľstva v rámci Bratislavského samosprávneho kraja má stagnujúcu tendenciu, nárast počtu obyvateľstva bol daný počtom prisťahova-vaných osôb, čím dosiahol počet 602 tis. obyvateľov. Najväčší prírastok obyvateľstva bol zaznamenaný v roku 2005 v okrese Bratislava II a to o 1071 osôb. Stav obyvateľstva v rámci BSK k 31. 12. 2005 boli nasledovné:

Tabuľka č. 4 Prehľad pohybu obyvateľstva za rok 2005 (absolútne údaje)

P. č.	Okres, obec, mestská časť	Stredný stav obyvateľstva	Narodení živo	Zomretí	Prírodný prírastok (-úbytok)	Sťahovanie		
						prist'ahovaní	vyst'ahovaní	Prírastok (-úbytok)
	Bratislava, hl. m. SR	425 208	4 012	4 116	-104	5 350	4 942	408
	BSK	602 299	5872	5920	- 48	9140	6525	2615

Prameň: ŠÚ SR, Krajská správa v Bratislave, Bulletin 4/2005, 2006

Zamestnanosť dosiahla 340 tis. osôb (prepočítaný stav), čo je zvýšenie o 1,1 % v medzročnom porovnaní. Najväčší stav zamestnancov vykazuje okres Bratislava I a to 125 tis. zamestnancov a najnižší Pezinok 7,1 tis. zamestnancov. Tieto fakty vyplývajú predovšetkým z pracovných príležitostí, s ktorými jednotlivé okresy disponujú.

Miera nezamestnanosti v Bratislavskom samosprávnom kraji má klesajúcu tendenciu. Tento trend je daný vyššou ponukou pracovných príležitostí z titulu množstva inštitúcií, zahraničných i domácich firiem. V roku 2005 metódou výberového zisťovania dosahovala 5,2% a metódou Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny 2,6%. V medzikrajovom porovnaní ide o najnižšie miery nezamestnanosti, pričom priemer v SR dosahoval 15,6 resp. 11,3%.

Priemerná mzda v Bratislavskom samosprávnom kraji je najvyššia v rámci všetkých krajov SR a má stúpajúcu tendenciu, čo je odrazom ekonomickej sily regiónu. V roku 2005 činila 25,1 tis. Sk, pričom absolútne najvyššia mzda bola v okrese Bratislava II, kde sa nachádzajú významné podniky ako sú SPP, a.s. a Slovnaft, a.s. V medzikrajovom porovnaní činila priemerná mzda v SR 17,2 tis. Sk, čo znamená, že všetky kraje, okrem Bratislavského kraja boli pod priemernou mzdou. Peňažné výdaje domácností na osobu a mesiac v roku 2005 dosiahli 9,9 tis. Sk, pričom priemer v SR je 7,9 tis. Sk.

Tabuľka č. 5 Zamestnanci (prepočítané počty) a priemerná nominálna mesačná mzda

Kraj	Priemerný evidenčný počet zamestnancov		Priemerná nominálna mesačná mzda v Sk		Odpracované
	rok 2005	index 2005/2004	rok 2005	index 2005/2004	Hodiny na 1 zam.
Bratislavský	340 174	101,1	25 126	109,4	1 735
Trnavský	103 139	103,9	17 643	108,8	1 759
Trenčiansky	134 596	100,2	16 358	108,1	1 714
Nitriansky	117 555	100,9	15 655	106,9	1 737
Žilinský	123 389	101,6	16 688	108,3	1 717
Banskobystrický	142 592	97,2	16 031	108,6	1 700
Prešovský	118 118	103,3	14 408	104,1	1 698
Košický	130 706	102,0	18 447	108,1	1 685
Spolu SR	1 210 268	101,1	18 894	108,3	1 720

Prameň: ŠÚ SR, Krajská správa v Bratislave, Bulletin 4/2005, 2006

Bratislavský samosprávny kraj má aj výrazné odvetvové ukazovatele. V poľnohospodárstve hospodári s 96,2 tis. ha pôdy, z ktorej pripadá na ornú pôdu 77,1 tis. ha. Tržby za predaj vlastných výrobkov dosiahli 2 132 mil. Sk, čo predstavuje 5,2% z tržieb v poľnohospodárstve SR. Najväčšími tržbami disponuje Nitriansky kraj 12 932 mil. Sk, čo predstavuje 31,8%. Na lesné hospodárstvo pripadá 75,4 tis. ha, čo znamená, že BSK má vcelku priaznivé podmienky na rozvoj turistiky a cestovného ruchu.

Tabuľka č. 6 Tržby za vlastné výrobky v poľnohospodárstve¹⁾ (bežné ceny)

Kraj	Tržby za predaj vlastných výrobkov 1) v poľnohospodárstve		
	2005 (mil. Sk)	podiel na SR v %	indexy 2005/2004
SR	40 698	100,0	99,2
v tom			
Bratislavský	2 132	5,2	109,1
Trnavský	9 193	22,6	102,6
Trenčiansky	4 036	9,9	100,2
Nitriansky	12 932	31,8	104,1
Žilinský	2 260	5,6	94,0
Banskobystrický	4 081	10,0	91,4
Prešovský	2 680	6,6	90,0
Košický	3 384	8,3	89,1

¹⁾ za poľnohospodárske podniky zapísané v obchodnom registri a za vybraných samostatne hospodáriacich roľníkov so spravodajskou povinnosťou

Prameň: ŠÚ SR, Krajská správa v Bratislave, Bulletin 4/2005, 2006

V priemysle Bratislavského samosprávneho kraja dominujú odvetvia chemický, strojársky a potravinársky, pričom v priemyselných organizáciách pracuje 76 tis. pracovníkov. Tržby za vlastné výrobky v priemysle činili 611 150 mil. Sk, čo predstavuje 38% z celkových tržieb priemyslu na Slovensku. Ide predovšetkým o výrobu áut, rafinérskych a petrochemických výrobkov a potravinárskych výrobkov.

Tabuľka č. 7 Tržby za vlastné výkony a tovar v priemysle podľa krajov

Kraj	Tržby za predaj vlastných výkonov a tovarov v priemysle		
	2005 (mil. Sk)	Podiel na SR v %	Indexy 2005 2004
SR	1 597 651	100,0	105,3
v tom			
Bratislavský	611 170	38,3	96,0
Trnavský	181 943	11,4	127,9
Trenčiansky	159 763	10,0	110,1
Nitriansky	99 723	6,2	103,5
Žilinský	152 560	9,5	110,2
Banskobystrický	117 633	7,4	109,9
Prešovský	73 647	4,6	106,7
Košický	201 211	12,6	108,5

Prameň: ŠÚ SR, Krajská správa v Bratislave, Bulletin 4/2005, 2006

Stavebníctvo v Bratislavskom samosprávnom kraji sa zameriava na výstavbu polyfunkčných objektov, občiansku vybavenosť a bytovú výstavbu. Tržby za vlastné výkony dosiahli v roku 2005 vyše 59 601 mil. Sk, čo predstavovalo 31,2% z celkových stavebných výkonov v SR, tento objem bol najväčší zo všetkých krajov. Stavebné organizácie v Bratislavskom samosprávnom kraji zamestnávali okolo 20 tis. zamestnancov. V bytovej výstavbe bolo v roku 2005 dokončených 4 673 a rozostavaných 12 033 bytov.

Tabuľka č. 8 Tržby za vlastné výkony a tovar v stavebníctve

Kraj	Tržby za predaj vlastných výkonov a výrobkov v stavebníctve		
	2005 (mil. Sk)	podiel na SR v %	indexy 2005 2004
SR	190 746	100,0	117,3
v tom			
Bratislavský	59 601	31,2	115,1
Trnavský	16 715	8,8	101,7
Trenčiansky	18 073	9,5	120,9
Nitriansky	15 190	8,0	107,2
Žilinský	30 670	16,1	139,7
Banskobystrický	10 864	5,7	112,3
Prešovský	16 279	8,5	103,9
Košický	23 354	12,2	130,4

Prameň: ŠÚ SR, Krajská správa v Bratislave, Bulletin 4/2005, 2006

Cestovný ruch je významným faktorom rozvoja v Bratislavskom samosprávnom kraji, nakoľko v roku 2005 bolo evidovaných 158 ubytovacích zariadení s 12 tis. lôžkami, ktoré využilo 786 tis. návštevníkov, pričom 60% bolo zo zahraničia. Tržby vo vnútornom obchode, hoteloch a reštauráciách v podnikoch s 20 a viac zamestnancami dosiahli 354 750 mil. Sk, čo činí 59% z celkových tržieb služieb na Slovensku.

Tabuľka č. 9 Tržby za vlastné výkony a tovar v službách podľa krajov SR

Kraj	Veľkoobchod ²⁾			Maloobchod ¹⁾			Doprava a skladovanie ³⁾		
	2005 (mil. Sk)	podiel na SR v %	indexy 2005 2004	2005 (mil. Sk)	Podiel na SR v %	indexy 2005 2004	2005 (mil. Sk)	podiel na SR v %	indexy 2005 2004
SR	678 271	100,0	117,9	385 782	100,0	109,7	103 913	100,0	111,7
v tom									
Bratislavský	257 966	38,0	118,4	138 400	35,9	123,7	61 619	59,3	118,1
Trnavský	61 769	9,1	111,3	34 750	9,0	77,8	5 917	5,7	90,4
Trenčiansky	55 074	8,1	98,3	26 134	6,8	86,1	5 155	5,0	109,8
Nitriansky	56 467	8,3	114,3	36 194	9,4	115,6	8 602	8,3	102,9
Žilinský	86 122	12,7	118,4	55 025	14,2	116,9	4 638	4,5	80,9
Banskobystrický	42 225	6,3	138,6	39 257	10,2	108,3	5 463	5,2	110,3
Prešovský	54 907	8,1	124,1	30 015	7,8	135,6	5 235	5,0	103,2
Košický	63 741	9,4	130,0	26 007	6,7	93,3	7 284	7,0	133,3

Prameň: ŠÚ SR, Krajská správa v Bratislave, Bulletin 4/2005, 2006

Priaznivo možno hodnotiť aj rozvoj malého a stredného podnikania v Bratislavskom samosprávnom kraji, ktoré bolo v roku 2005 reprezentované 33,4 tis. právnickými osobami a 59,8 tis. fyzickými osobami (živnostníci, slobodné povolania a samostatne hospodáriaci roľníci). V medzi-ročnom porovnaní je tento stav zvýšenie o 4,2% uvedených subjektov. Dominantné postavenie patrí firmám obchodným - s potravinami a spotrebným tovarom, opravám motorových vozidiel a spotrebného tovaru, firmám stavebným, s nehnuteľnosťami a cestovného ruchu. U právnických osôb patrí podľa foriem registrácie dominantné postavenie spoločnostiam s ručením obmedzeným 21,8 tis. subjektov v BSK.

Tabuľka č. 10 Štruktúra fyzických osôb-podnikateľov podľa právnych foriem v BSK k 31.12.05

Ukazovateľ	Spolu	v tom okres							
		B r a t i s l a v a					Malacky	Pezinok	Senec
		I	II	III	IV	V			
Spolu ¹⁾	59 890	5 804	10 973	6 588	8 693	12 495	4 953	5 293	5 091
V tom									
živnostníci	56 740	5 030	10 386	6 210	8 385	12 101	4 751	5 062	4 815
slobodné povolanie	2 596	762	535	339	286	363	115	104	92
SHR ²⁾	554	12	52	39	22	31	87	127	184

¹⁾ nezapísaní v obchodnom registri

²⁾ samostatne hospodáriaci roľník

Prameň: ŠÚ SR, Krajská správa v Bratislave, Bulletin 4/2005, 2006

Doprava v Bratislavskom samosprávnom kraji naznačuje, že stabilne najsilnejšou zložkou je železničná doprava vo všetkých základných ukazovateľoch, ako sú preprava tovaru, výkony i preprava osôb. V rámci železničnej dopravy bolo v roku 2005 prepravených 47,7 mil. t tovaru, výkony dosiahli 9 326 mil. tkm a počet prepravených osôb prevýšil 50 mil. osôb. Preprava tovaru i výkony oproti roku 2004 mierne klesli a počet prepravovaných osôb mierne vzrástol.

Druhé miesto v dopravnej infraštruktúre patrí cestnej doprave s výrazne nižšími ukazovateľmi. Preprava tovaru činila 3,4 mil. t, výkony dosiahli hodnotu 884 mil. tkm a počet prepravených osôb činil 18 mil. osôb. V cestnej doprave preprava tovarov a výkony oproti roku 2004 približne 2-násobne vzrástli a počet prepravených osôb mierne poklesol. Na treťom mieste sa drží letecká doprava a na poslednom je lodná doprava. Obe dopravy mali pokles prepravy tovarov oproti roku 2004, vo výkonoch boli zachované dosiahnuté ukazovatele oproti roku 2004 a v preprave osôb sa v leteckej doprave vyše 2-násobne sa zvýšil počet a v lodnej doprave bol zaznamenaný pokles počtu

prepravených osôb oproti roku 2004. Možno koštatovať, že v oboch formách dopravy sú výrazné rezervy, ktoré nie sú využité.

Tabuľka č. 11 Ukazovatele jednotlivých druhov dopravy za podniky v Bratislavskom kraji

Ukazovateľ	Merná jednotka	Rok 2005	Rok 2004	Index ¹⁾ 2005 2004
Cestná doprava				
Preprava tovaru	v tis. t	3 416,7	1 563,7	218,5
Výkony	v tis. tkm	884 372,6	503 899,0	175,5
Počet prepravených osôb	v tis.	18 305,8	19 198,6	95,4
Výkony	v tis. oskm	438 517,2	481 315,1	91,1
Tržby za nákl.dopr.bez DPH	v tis. Sk	2 277 136	1 281 626	177,7
Tržby za osob.dopr.bez DPH	v tis. Sk	511 870	567 863	90,1
Železničná doprava				
Preprava tovaru	v tis. t	47 744,6	49 756,1	96,0
Výkony	v tis. tkm	9 326 190,0	9 675 015,0	96,4
Počet prepravených osôb	v tis.	50 345,2	50 268,3	100,2
Výkony	v tis. oskm	2 180 598,9	2 227 267,4	97,9
Tržby za nákl.dopr.bez DPH	v tis. Sk	13 876 276	14 491 342	95,8
Tržby za osob.dopr.bez DPH	v tis. Sk	2 518 513	2 173 076	115,9
Letecká doprava				
Preprava tovaru	v t	177	253	70,0
Výkony	v tis. tkm	791,1	733,7	107,8
Počet prepravených osôb	v tis.	1 675,1	716,7	233,7
Výkony	v tis. oskm	2 360 883,0	1 211 483,5	194,9
Tržby za nákl.dopr.bez DPH	v tis. Sk	4 661	8 450	55,2
Tržby za osob.dopr.bez DPH	v tis. Sk	6 184 334	3 012 476	205,3
Vodná doprava				
Preprava tovaru	v tis. t	1 399,4	1 473,1	95,0
Výkony	v tis. tkm	714 140,3	711 067,3	100,4
Počet prepravených osôb	v tis.	73,0	95,7	76,3
Výkony	v tis. oskm	2 696,3	3 662,1	73,6
Tržby za nákl.dopr.bez DPH	v tis. Sk	415 472	415 463	100,0
Tržby za osob.dopr.bez DPH	v tis. Sk	24 523	27 568	89,0

¹⁾ v cenách bežného roku

Prameň: ŠÚ SR, Krajská správa v Bratislave, Bulletin 4/2005, 2006

Výskumno-vývojový a technologicko-inovačný potenciál v Bratislavskom samosprávnom kraji má tendencie dosahovať špičkové výkony a nimi prispieť k riešeniu rozvoju regiónu. Minimálne rovnako dôležité je zvyšovať výkonnosť a konkurencieschopnosť výroby a služieb s dôrazom na verejné služby poskytované občanom a podnikateľom v regióne. Transfer nových inovatívnych technológií je kapitálovo veľmi náročný. Inovačná infraštruktúra v BSK nie je dostatočne rozvinutá, z tohto dôvodu je dôležitý postupný rozvoj materiálnej, ale aj nemateriálnej, teda poradenskej inovačnej infraštruktúry. V oblasti materiálnej inovačnej infraštruktúry je žiadúce zakladanie a rozvoj technologických centier a technologických parkov, ktoré priamo podporujú vznikajúce inovačné firmy. Technologické parky patria k významným nástrojom pre alokáciu zahraničných technologických firiem v regióne. V oblasti nemateriálnej infraštruktúry je potrebné rozvíjať poradenstvo v oblasti inovačných aktivít, poradenstvo v oblasti ochrany duševného vlastníctva, patentové poradenstvo vrátane poradenstva v oblasti financovania patentovej ochrany, poradenstvo v oblasti financovania inovačných aktivít.

Úroveň informatizácie verejnej správy v Bratislavskom samosprávnom kraji, predovšetkých v obciach, je pomerne nízka. Vzhľadom na celý komplex úloh, ktoré verejné inštitúcie zabezpečujú v spoločnosti v súvislosti s ich úlohami v oblasti získavania, spracovania, uchovávaní a sprístupňovania dokumentov a informácií, každá z nich obsahuje veľké množstvo metodologických, metodických, organizačných, technických a technologických problémov súvisiacich s informatizáciou.

Napriek vysokému stupňu penetrácie internetu Bratislavy v porovnaní s ostatnými regiónmi SR existujú výrazné vnútroregionálne rozdiely v dostupnosti širokopásmového internetu vo vidieckych oblastiach.

Sieť vzdelávacích zariadení je v regióne rovnomerne rozložená a je zastúpená vo všetkých typoch vzdelávacích inštitúcií. Konkrétne je tu 10 vysokých škôl, 117 stredných škôl, 157 základných škôl a 203 materských škôl. Kvalita a dostupnosť nimi poskytovaných služieb je dlhodobo poznačená nedostatkom investícií zo strany štátu, ako aj zo strany obcí a VÚC, do ktorých pôsobnosti tieto zariadenia v zmysle zákona o prechode kompetencií prešli. V záujme ďalšieho vyváženého rozvoja a konkurencieschopnosti samosprávneho kraja je nevyhnutné prostredníctvom dobudovania a modernizácie základnej infraštruktúry v prímestských a vidieckych oblastiach umožniť prenikanie rastových efektov z rozvinutejších do menej rozvinutých území Bratislavského kraja a tým znižovať vnútroregionálne disparity. Systém vzdelávania v regióne musí reagovať na súčasný dlhodobý pokles populačnej krivky. Neustály rozvoj technológií, výrobných procesov a technických riešení vo výrobnom procese si vyžaduje zabezpečiť celoživotný proces vzdelávania s dôrazom na permanentný rast odbornosti pracovníkov, v ktorom môžu a musia zohrávať školy oveľa významnejšiu úlohu ako doteraz. Cieľom tejto zmeny je zvýšenie zamestnanosti, šance pre ich uplatnenie v nových podmienkach, keď budú zanikať mnohé pracovné príležitosti, ale zároveň budú vznikať a vytvárať sa nové.

Tabuľka č. 12 Školy a počty žiakov v roku 2005

P.č.	Typy škôl	Počet škôl (v tis.)	Počet žiakov (v tis.os.)
1.	Materské školy	203	15,9
2.	Základné školy	157	45,5
3.	Stredné školy	117	40,3
4.	Vysoké školy	10	45,0

Prameň: ŠÚ SR, Krajská správa v Bratislave, Bulletin 4/2005, 2006

Životné prostredie BSK a osobitne Bratislavy je zaradené medzi 9 najviac zaťažených oblastí v SR. Znečistenie ovzdušia je v BSK najviac zaťažené exhalátmi z chemického priemyslu, energetiky a dopravy. V posledných rokoch dochádzalo k znižovaniu znečistenia exhalátmi v dôsledku používania bezolovnatého benzínu, znížením spotreby ťažkého vykurovacieho oleja, spotreby náterových látok s prchavými organickými látkami a plynofikáciou spaľovacích zariadení a domácností.

V štruktúre emisí predstavujú zo stacionárnych zdrojov najväčší spád oxid siričitý (11 725 t/rok), oxidy dusíka (6 892 t/rok) a oxid uhoľnatý (2 081 t/rok). K najviac zaťaženým okresom patrí okres Bratislava II (koncentrácia priemyslu) s podielom 84% z celkového objemu emisií.

Tabuľka č. 13 Vytvorený odpad za kraje za rok 2005 (v tis. tonách)

Kraj	Odpad spolu	v tom		Komunálny Odpad
		nebezpečný	ostatný	
Bratislavský	1722	97	1625	234
Trnavský	563	49	514	200
Trenčiansky	1400	73	1327	162
Nitriansky	333	39	294	211
Žilinský	1088	54	1034	199
Banskobystrický	490	25	465	146
Prešovský	425	13	412	162
Košický	2833	81	2752	161
SR spolu	8854	431	8423	1475

ŠÚ SR KS v Bratislave, Odpady v Bratislavskom kraji za rok 2005

Produkciou odpadov je zaťažená najmä Bratislava nad celoslovenský priemer. Z celkovej produkcie komunálneho odpadu v SR sa v kraji vyprodukuje 27% (cca 1,1 mil. t/rok). Najväčší podiel na tvorbe odpadov pripadá na odpad zo septikov 81,4%, domový odpad 8,5%, uličné smetie 0,8%, odpad zo zelene 1% a ostatný odpad 8,3%. Komunálny odpad sa z územia Bratislavy spaľuje v mestskej spaľovni, alebo je skládkovaný na miestnych a regionálnych skládkach. Ďalším vážnym problémom v odpadovom hospodárstve kraja je absencia spaľovne nebezpečných odpadov vrátane odpadov zo zdravotníckych zariadení a pretrvávajúce nedoriešené systému separovaného zberu odpadu.

V rámci odpadového hospodárstva sa v BSK vytvorí ročne odpad v objeme 1,9 mil. t (priemyselný i komunálny odpad). Odpady sú zhodnocované materiálovým využitím (recykláciou)

87 tis. t, značná časť sa kompostuje, okolo 85 tis. t. V rámci zneškodňovania sa využíva v najširšej miere skládkovanie 1,282 tis. t odpad ročne.

Kvalita povrchových vôd nie je priaznivá, nakoľko toky vôd v BSK dosahujú stupeň III-V, čo predstavuje silné až veľmi silné znečistenie. K najznečisteným vodným tokom patria: Malina, Morava, Mláka, Zohorský kanál, Gidra a Malý Dunaj.

Zdroje povrchových a podzemných vôd, vrátane vodných tokov, sú ohrozované znečisťujúcimi odpadmi a nedostatočne čistenými odpadovými vodami vplyvom nižšieho čistiacieho efektu niektorých ČOV, biologicky nečistenými odpadovými vodami (Istrochemu) a plošnými zdrojmi znečisťovania.

V zásobovaní pitnou vodou je v BSK 98% obyvateľov napojených na verejné vodovody. Nedostatočná kapacita vlastných podzemných vodných zdrojov pitnej vody v kraji je dopĺňaná z lokality Šamorín (Trnavský kraj) v množstve 200 - 300 l/s. Celkovo je v rámci kraja vybudovaných 1,3 tis. km vodovodných sietí.

BSK vykazuje pomerne vysokú úroveň odkanalizovania, 85 % obyvateľov bývajúcich v domoch je napojených na kanalizáciu. V rámci kraja sú však značné rozdiely. Na území kraja je vybudovaných 0,9 tis. km kanalizačných sietí, 26 ČOV a 3 ČOV sú rozostavané.

Na úseku vodovodnej siete je potrebné dobudovať a rozšíriť vodné zdroje, vybudovať nové príruby, uskutočniť rekonštrukciu nevyhovujúcej vodovodnej siete a vo vidieckych okresoch vybudovať nové siete. Na úseku kanalizačnej siete dobudovať verejnú kanalizáciu a chýbajúcu stokovú sieť a ČOV, vybudovať kanalizačnú sieť v obciach, kde je verejný vodovod (okresy Malacky a Senec).

V rámci ochrany prírody zasahujú do BSK 3 chránené územia v celkovej výmere 54,2 ha. Ide o lesy Malých Karpát, lesy a lúky Záhoria a Dunajské luhy. Na území kraja sa nachádzajú aj 3 významné mokrade a to Niva Moravy, Dunajské luhy a Šúr. Chránené územia, ktoré majú význam pre záchranu biodiverzity a genofondu, je zahrnutá v návrhu NECONET-u. Ukazovatele tuhých emisií v ovzduší, sa vyvíjali nasledovne:

Tabuľka č. 14 Vývoj ukazovateľov charakterizujúcich životné prostredie SR (v tis. t/r)

Ukazovatele	2000	2001	2002	2003	2004	2005
BSK						
Ovzdušie, tuhé emisie spolu tis.t/rok	26,1	25,5	24,8	23,4	22,1	20,1
Spolu SR						
Ovzdušie, tuhé emisie spolu tis.t/rok	344,7	357,2	344,9	339,3	330,7	325,1

Prameň: Štatistická ročenka SR a Bulletin KS ŠÚ SR, 4/2005, 2006

V sociálnej oblasti sú jednotlivé zariadenia v kraji rozložené rovnomerne, ale s nižším technickým vybavením. Taktiež si zariadenia vyžadujú stavebné rekonštrukcie. Personál nie je dostatočne finančne ohodnotený, čo spôsobuje problémy s pracovnými silami.

Tabuľka č. 15 Sociálne zariadenia v BSK v roku 2005

P.č.	Sociálne zariadenia	Počet zariadení v BSK
1.	Domovy sociálnych služieb pre deti a dospelých	14
2.	Domovy dôchodcov	2
3.	Detské domovy	5
4.	Subjekty sociálnej pomoci mimo pôsobnosti BSK	76

Prameň: Internetová stránka BSK

Zdravotnícke zariadenia sa nachádzajú v lepšom stave ako sociálne, pričom stále prebieha proces reformy zdravotníctva, čo má za následok neutále zmeny v odvetví, prodovšetkým pri znižovaní počtu lôžok.

Tabuľka č.16 Zdravotnícke a nemocenské zariadenia za rok 2005

Kraj	Počet zdravotníckych zariadení	Počet lôžok (v tis.)	Lekárske miesta	Počet nemocníc	Počet lôžok (v tis.)	Lekárske miesta
BSK	1720	6	3506	10	4,4	1485
SR spolu	11620	52	18020	83	31,2	7250

Prameň: Štatistické údaje MZ SR, 2006

V oblasti kultúry má vyše dvestoročnú tradíciu divadelníctvo viazané na hl. m. SR Bratislavu. Medzinárodné renomé má Slovenské národné divadlo s činohernou, opernou, operetnou a

baletnou scénou. Hudobný život reprezentuje Slovenská filharmónia s Bratislavskými hudobnými slávnosťami a jeho žánrovú pestrosť dopĺňajú ďalšie hudobné festivaly. Rozvetvená je sieť múzeí, najviac exponátov prezentuje Slovenské národné múzeum. Značne sa rozšíril počet galérií v súkromnom vlastníctve, najrozsiahlejšie a najcennejšie expozície sú v Slovenskej národnej galérii. Služby 115 verejných knižníc využíva približne desatina z počtu obyvateľov kraja.

V BSK tvorí národné kultúrne pamiatky 129 samostatných objektov, 933 nehnuteľných kultúrnych pamiatok a 728 hnutelných kultúrnych pamiatok. K najdôležitejším kultúrnym pamiatkam v súčasnosti patria 10 národných kultúrnych pamiatok. Ide o Bratislavský hrad s areálom, hrad Devín, pamätník Slávín s areálom, Academia Istropolitana, Dóm sv. Martina, Villa Rustica v Dúbravke, Evanjelické lýceum, hrad Červený kameň s areálom, súbor pamiatok k osobnosti Ľ. Štúra v Modre, súbor historických dokumentov v Štátnom archíve.

V rámci BSK sú 3 pamiatkové rezervácie. Mestská pamiatková rezervácia Bratislava I, pamiatková rezervácia ľudovej architektúry Habánsky dvor, mestská pamiatková rezervácia Svätý Jur a 10 pamiatkových zón (centrálna mestská časť, Rača, Vajnory, Záhorská Bystrica, Devínska Nová Ves, Dúbravka, Lamač, Rusovce, Mariánka, Modra).

BSK má rozsiahlu sieť kultúrnych zariadení. K nim patria divadlá, kiná, múzeá a galérie, hudobné telesá, osvetové strediská a kultúrne domy. Ich zriaďovateľom je Ministrestvo kultúry a Bratislavský samosprávny kraj (4 divadlá – Astorka Korzo 90, Ludus. Bratislavské bábkové divadlo, Aréna), Malokarpatské múzeum v Pezinku, Knižnica v Pezinku.

Tabuľka č.17 Kultúrne zariadenia v BSK v roku 2005

P.č.	Kultúrne zariadenia	Počet zariadení v BSK
1.	Divadlá	16
2.	Kiná	44
3.	Prírodné amfiteátre	9
4.	Múzeá a galérie	28/25
5.	Knižnice	116
6.	Kultúrne domy	53

Prameň: Stratégia rozvoja BSK

Predmetom analýzy realizovaných opatrení v Bratislavskom samosprávnom kraji boli oblasti legislatívnych, finančno-ekonomických, organizačných a technických opatrení. V legislatívnej oblasti bolo prijatých za posledné 3 roky okolo 30 legislatívnych úprav na fungovanie a podporu samosprávnych orgánov. Najviac ich bolo v oblasti životného prostredia, správy majetku financovania, školstva a pracovných vzťahov. Tieto umožnili prevzatie väčších kompetencií a zároveň aj zodpovednosť na regionálnej úrovni. Konkrétne zasahujú najmä oblasti riadenia školstva, sociálnych vecí, kultúry, časti dopravy, územného rozvoja, životného prostredia a zdravotníctva.

V rámci finančno-ekonomických opatrení využíval Bratislavský samosprávny kraj európske fondy na podporu regionálneho rozvoja, dotácie zo štátneho rozpočtu, podporné bankové produkty, ako aj vlastné prostriedky. Konkrétne sa zapájal do programu NUTS II, Cieľ 2 a Cieľ 3. Európske spoločenstvo ako jedno z ekonomicky najprosperujúcejších oblastí sveta má regióny, ktoré majú vzhľadom na prírodno-geografické podmienky, históriu a ďalšie faktory, rôznu ekonomickú úroveň. Celkovo bolo priamo pre Bratislavský samosprávny kraj vyhradených 79 mil. EUR, ktoré sa ešte stále čerpajú.

Tabuľka č. 18 Rozdelenie prostriedkov európskych fondov na roky 2004—2006 (v mil. EUR)

Rozvojový program	Fond ERDF	Fond ESF	Fond FIFG	Spolu Fondy EU	Národné zdroje	Spolu zdroje
Cieľ 1 (okrem BSK)	414,6	254,2	252,0	920,9	233,8	1154,7
Cieľ 2 (BSK)	36,0	-	-	36,0	39,5	75,5
Cieľ 3 (BSK)	-	39,9	-	39,9	40,5	80,4
Iniciatívy spoločenstva	36,8	19,7	-	56,5	6,0	62,5
Štrukturálne fondy spolu	489,4	313,8	252,0	1053,3	319,8	1373,1
Kohézny fond	-	-	-	509,7	32,0	541,7
SR spolu	-	-	-	1563,0	351,8	1914,8

Prameň: MVR SR, Interné materiály MVR SR, 2005 a 2006

Pri navrhovaní programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja pre Bratislavský samosprávny kraj boli formulované nasledovné silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia:

Schéma č. 1 SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<u>v poľnohospodárstve</u> - dobrý produkčný pôdohospodársky potenciál v zeleninárstve, ovocinárstve a vinohradníctve	<u>v poľnohospodárstve</u> - pokles pestovateľských plôch a počtu chovaných hospodárskych zvierat (hydina, ošipané a hovädzí dobytok) - nerozvinutosť vidieckych oblastí a nedostatočná motivácia obyvateľstva k podnikaniu
<u>v priemysle</u> - rôznorodosť hospodárskej základne s dlhodobým pôsobením predovšetkým chemického a automobilového priemyslu - priaznivé hospodárske podmienky a ekonomické ukazovatele nad celoštátny priemer - rozsiahla koncentrácia zahraničných investícií	<u>v priemysle</u> - vysoká energetická a surovinová náročnosť priemyselnej výroby - slabé využitie obnoviteľných zdrojov energie – malé vodné elektrárne, veterná energia, solárna energia a bioenergia - nedostatočný inovačný potenciál, najmä v porovnaní s vyspelými krajinami EU
<u>v službách</u> - vysoký podiel služieb na trhu a sortimentu poskytovaných služieb (napr. obchod, CR a pod.) - sústredená štruktúra inžinierskych sietí - dobre rozvinutá podnikateľská i nepodnikateľská (nezisková) oblasť - dobrá vybavenosť internetom a mobilnou komunikáciou v štátnej správe - dobrá sieť pamäťových a fondových inštitúcií	<u>v službách</u> - zníženie konkurenčnej schopnosti malého a stredného podnikania v dôsledku expanzie nadnárodných spoločností, najmä v obchode - nedostatočné investície do nájomného a sociálneho bývania - nízky stupeň informatizácie samosprávy na vidieku - nízky stupeň verejných e-obchodov - vysoká cena internetu a mobilnej komunikácie
<u>v technickej infraštruktúre</u> - križovanie dopravných koridorov cestnej, železničnej, vodnej a leteckej dopravy a vybudované spojenia so svetom - pomerne vysoký stupeň plynofikácie a vodovodných sietí	<u>v technickej infraštruktúre</u> - nedostatočné kapacity cestnej siete a nedobudovaný ťažiskový systém dopravy na území Bratislavy a neuspokojivý stav ciest II.a III. triedy - nízka priepustnosť ciest na území Bratislavy - chýbajúce cestné obchvaty obcí (Rovinka, Dunajská Lužná, Pezinok, Modra) - málo využívané letecké spojenia a chýbajúce štandardy s medzinárodnými požiadavkami - nedobudovaná kanalizačná sieť v mimobratislavských okresoch.
<u>v sociálno-spoločenskej infraštruktúre</u> - nízka miera nezamestnanosti - vysoký podiel vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva - sústredenie vedecko-výskumných kapacít a inštitúcií - výhodný geopolitický polohový potenciál umožňujúci priame kontakty s vyspelými regiónmi - dostupnosť sociálnych a zdravotníckych zariadení - rozvinutá sieť školstva na všetkých úrovniach - silný kultúrno-spoločenský potenciál daný koncentraciou kultúrnych a spoločenských inštitúcií - značná rôznorodosť druhov a ekosystémov	<u>v sociálno-spoločenskej infraštruktúre</u> - pomerne vysoký podiel poproduktívneho a nízky podiel predproduktívneho obyvateľstva - odliv kvalifikovanej pracovnej sily do zahraničia, najmä do Rakúska a Čiech - narušené životné prostredie (ovzdušie, hluková záťaž, neriadené skládky) a nedostatok zariadení na zneškodňovanie odpadov - nedobudovaný komplexný monitorovací systém ochrany životného prostredia - nedostatočná ochrana pred veľkými povodňami - nedostatočný systém ochrany prírody a krajiny - neoptimálna sieť školských zariadení s požadovanými profesiami na trhu práce - pomalá obnova kultúrno-historických pamiatok

Príležitosti	Riziká
<u>v poľnohospodárstve</u> - možnosť rozvoja vidieka na základe MaSP, predovšetkým v oblasti agroturistiky (zatiaľ chýbajú výraznejšie motivačné stimuly)	<u>v poľnohospodárstve</u> - nedostatok vlastných finančných zdrojov pre spolufinancovanie rozvojových projektov - príliv lacnejších vysoko dotovaných potravín z pôvodných krajín EÚ
<u>v priemysle</u> - možnosť transferu technológií do perspektívnych odvetví na základe využitia eurofondov - možnosti využívania nových technológií a obnoviteľných zdrojov energií v súlade s ekologickými princípmi na základe využitia ľudského a ekonomického potenciálu - možnosti využívania investičných projektov na základe súkromného a verejného partnerstva	<u>v priemysle</u> - nedostatok vlastných finančných zdrojov pre spolufinancovanie rozvojových a investičných projektov - zvýšenie ekologického zaťaženia v dôsledku rozvoja priemyselnej výroby (najmä chemickej – exhalátmi) - postupný presun investorov do krajín resp. oblastí s lacnejšou pracovnou silou
<u>v službách</u> - možnosť zintenzívnenia medzinárodnej spolupráce, najmä s Rakúskom (Viedenská oblasť) - možnosť využitia Bratislavy pre umiestnenie medzinárodných organizácií - zvýšenie medzinárodného obchodu – vývozu a dovozu - pomerne dobre rozvinutý tretí sektor – sociálne služby, pomoc deťom, ochrana prírody ap.	<u>v službách</u> - nedoriešené vlastnícke vzťahy s nehnuteľnosťami a ich málo rozvinutý trh - absentujúca kvalita, napr. v cestovnom ruchu
<u>v technickej infraštruktúre</u> - možnosť lepšieho využívania leteckej a vodnej dopravy na základe zapojenia do medzinárodnej spolupráce - možnosti materiálového a energetického využitia odpadov na základe separovaného zberu a recyklácie - možnosti využitia obnoviteľných zdrojov energie najmä veternej a biomasy.	<u>v technickej infraštruktúre</u> - zvýšenie ekologického zaťaženia v dôsledku rozvoja dopravy (zvyšovanie exhalátov a hlukovej situácie) a tým nižšia pripravenosť na podmienky EÚ v oblasti životného prostredia - riziko ohrozenia ľudského a materiálneho potenciálu z titulu nedobudovania protipovodňovej ochrany na riekach Dunaj a Morava
<u>v sociálno-spoločenskej infraštruktúre</u> - zvyšovanie environmentálneho vedomia prostredníctvom vzdelávacích programov a osvetu - možnosť využitia kultúrno-historického potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu - možnosti rozvoja bývania na vidieku na základe osídlenia pôvodných sídiel - možnosti rozvíjania miestnych tradícií a kultúrnych zvykov	<u>v sociálno-spoločenskej infraštruktúre</u> - odliv kvalifikovanej pracovnej sily do zahraničia - pomerne vysoký stav negatívnych sociálno-patologických javov (rozvody, samovraždy) - rast kriminality a extrémizmu a iných patologických javov v spoločnosti

K hlavným disparitám v Bratislavskom samosprávnom kraji patria nasledovné fakty:

v poľnohospodárstve

- pokles pestovateľských plôch a počtu chovaných hospodárskych zvierat (hydina, ošípané a hovädzí dobytok) a dovoz lacnejších dotovaných potravín z pôvodných krajín EÚ

v priemysle

- pomerne rozsiahla priemyselná výroba priamo v Bratislave, si vyžaduje rozsiahlu dopravu (materiálov, zásob, osôb ap.), čím sa vytvára negatívne životné prostredie zvýšenými exhalátmi v ovzduší, ako z výrobných procesov, tak aj z výfukových plynov z cestnej dopravy. Túto disparitu je potrebné riešiť do budúcnosti presunom výrobných procesov mimo mesta Bratislavy
- chýbajúce akreditácie a certifikácie s medzinárodnou platnosťou, majú za následok obmedzenia v medzinárodnom obchode
- inovačné a technologické zaostávanie, spôsobuje zvyšujúcu energetickú a surovinovú náročnosť výroby

v službách

- disparity vo vzťahu mesta a okolia spôsobené nerovnomerným rozmiestnením služieb a vzdelávacích inštitúcií
- nízka úroveň informatizácie produkčnej sféry

- zníženie konkurencieschopnosti malého a stredného podnikania v dôsledku veľkej expanzie nadnárodných spoločností, ale aj často pre absentujúcu kvalitu poskytovaných služieb
- nízka kvalita verejných služieb občanom a podnikateľskej sfére

v technickej infraštruktúre

- nedostatočné kapacity cestnej siete a nedobudovaný ťažiskový systém dopravy na území Bratislavy má za následok zvýšenie ekologického zaťaženia v dôsledku rozvoja dopravy a priemyselnej výroby (zvyšovanie exhalátov a hluku)
- nedostatočná kvalita ciest II. a III. triedy, má často za následok dopravné nehody
- nedostatočná ochrana pred tisícročnými povodňami na riekach Dunaj a Morava a tým aj systém ochrany krajiny a ŽP

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre

- značný podiel poproduktívneho obyvateľstva v Bratislave, si vyžaduje riešenie otázok sociálneho zabezpečenia obyvateľstva v dôchodkovom veku. Ide o kvalitu poskytovaných služieb, výhod a budovanie sociálnych zariadení
- výraznejšie vyšší podiel nezamestnaných v obciach ako v Bratislave
- značný odliv pracovných síl do zahraničia z titulu blízkosti hraníc, pričom za vysokokvalifikované pracovné sily nie sú náhrady. Táto disparita priamo súvisí s finančným ohodnotením pracovníkov, čo v našich ekonomických podmienkach zatiaľ nie je možné realizovať a z tohto titulu je riešenie dlhodobého charakteru
- nedostatočné investície do nájomného bývania, regenerácie bytového fondu a pomalá obnova kultúrno - historických pamiatok spôsobuje disparita v nedostatku vlastných finančných zdrojov pre spolufinancovanie rozvojových a investičných projektov
- disparita hlavného mesta voči vidieku predovšetkým v oblasti zamestnania a miezd.

K hlavným faktorom rozvoja patria:

v poľnohospodárstve

- dobrý produkčný pôdohospodársky potenciál v oblastiach zeleninárstva, ovocinárstva a vinohradníctva dáva možnosti rozvoja bývania na základe vidieckeho osídlenia

v priemysle

- rozvinutá priemyselná výroba a rôznorodosť hospodárskej základne s dlhodobým pôsobením dáva možnosť transferu technológií do perspektívnych odvetví na základe využitia eurofondov v službách
- rozsiahla koncentrácia zahraničných investícií dáva predpoklad k využívaniu nových technológií a inovácií

v službách

- dobre rozvinutá podnikateľská i nezisková sféra dáva predpoklad pre zvýšenie medzinárodného obchodu i spolupráce
- geopolitický polohový potenciál umožňuje priame kontakty s vyspelými regiónmi s možnosťou zintenzívnenia zahraničných investícií a medzinárodnej spolupráce, predovšetkým s Rakúskom, najmä v oblasti rozvoja cestovného ruchu

v technickej infraštruktúre

- križovanie dopravných koridorov cestnej, železničnej, vodnej a leteckej umožňuje lepšie zapojenie do medzinárodnej spolupráce
- polohový potenciál kraja

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre

- vysoký podiel vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva a sústredenie vedecko-výskumných kapacít je predpokladom možnosti využívania nových technológií a obnoviteľných zdrojov energií v súlade s ekologickými princípmi na základe využitia ľudského a ekonomického potenciálu
- vzdelaná a pomerne lacná pracovná sila, láka najmä zahraničných investorov
- silný kultúrno-spoločenský potenciál daný koncentráciou kultúrnych a spoločenských inštitúcií dáva možnosť využitia kultúrno-historického potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu a vytváraní medzinárodných inštitúcií
- dostupnosť vzdelávacích, sociálnych a zdravotných zariadení.

Možno konštatovať, že súčasná sociálno-ekonomická situácia v Bratislavskom samosprávnom kraji vychádza zo stagnujúceho prirodzeného prírastku obyvateľstva, čo možno pozorovať v posledných 9 rokoch. Absolútny prírastok obyvateľstva v kraji je v súčasnosti spôsobený vyšším počtom prisťahovaných, ako je počet vystahovaných. Tento fakt súvisí najmä s vyššou ponukou pracovných príležitostí. Stagnujúci, resp. mierne klesajúci prírastok obyvateľstva, je možné pociťovať aj v základných a stredných školách a taktiež v učilištiach. Z tohto titulu sa otvára menej tried v jednotlivých ročníkoch, najmä na základných školách. Taktiež sa začínajú objavovať problémy s počtom žiakov na súkromných stredných školách, ktoré sú výslovne závislé na počtoch žiakov.

V oblasti vysokého školstva sa tento problém neobjavil, napriek tomu, že počet vysokých škôl v Bratislavskom kraji za posledné roky vzrástol zo 6 na 10. Tieto školy majú problémy iného charakteru a to najmä s kvalifikovaným pedagogickým personálom, technickým a materiálovým vybavením škôl.

Absolventi nastupujúci do zamestnania po ukončení škôl majú relatívne dobrú východziu pozíciu, nakoľko pre odborne kvalifikované sily sú vytvárané kontinuálne nové pracovné miesta. Zabezpečujú ich etablované zahraničné firmy, novovznikajúce domáce firmy a expandujúce existujúce firmy. Okrem toho časť absolventov odchádza do zahraničia na dočasné brigády, resp. nastupujú do firiem ako kvalifikované pracovné sily. Na trhu práce dlhodobo zostávajú predovšetkým osoby s nedokončeným vzdelaním, všeobecným vzdelaním a marginálne skupiny, ktoré majú resp. nemajú ani ukončené základné vzdelanie. Pre tieto skupiny sa realizujú vzdelávacie aktivity vo forme rôznych kurzov, ktoré napomôžu časti nezamestnaným vrátiť sa do pracovného procesu. Zároveň je treba dodať aj fakt, že nezamestnanosť do 3% možno všeobecne pokladať za bežnú a normálnu vec, nakoľko absolventi si musia určitý čas hľadať zamestnanie, časť pracovníkov rozväzuje pracovný pomer, časť pracovníkov dostáva výpoveď z rôznych dôvodov a žiaľ existuje aj malá časť obyvateľstva, ktorá sa vyhýba práci.

Bratislavský samosprávny kraj disponuje s najväčším počtom vysokoškolsky i stredoškolsky vzdelanými jednotlivcami. Je to dobrý predpoklad k hospodárskemu rozvoju, ako v tradičných oblastiach ako sú priemysel, stavebníctvo, doprava, poľnohospodárstvo, služby a pod., ale aj v nových odvetviach tkz. znalostnej ekonomiky ako sú automatizácia, informatizácia, digitalizácia, biotechnológie a pod. Súčasná vzdelaná populácia, ktorá je jazykovo dobre vybavená, je predpokladom pre úspešnú medzinárodnú spoluprácu, pre ktorú je potrebné neustále vytvárať podmienky. Súčasná medzinárodná spolupráca inštitúcií sa zakladá na výmene informácií, odborných materiálov a literatúry. Pre jej účinnejšie formy je potrebné hľadať vyššie formy spolupráce, najmä práce v spoločných riešiteľských kolektívoch, odborných stážach, štúdiách a pod. Na základe takejto spolupráce je možné v budúcnosti účinnejšie a rýchlejšie riešiť problémy vo všetkých oblastiach hospodárskeho a spoločenského života.

Problémy v jednotlivých odvetviach ekonomiky ako v SR, tak aj v Bratislavskom samosprávnom kraji, majú podobné znaky. Vo všetkých odvetviach sú hlavným problémom nedostatok finančných prostriedkov na vlastný rozvoj, investície, prevádzku, údržbu a servis. Vo výrobných odvetviach ide predovšetkým o zabezpečenie nových technologických zariadení, strojov a celkového vybavenia. Inovačný proces výroby i výrobkov je pomalý, čo vplýva na výkonnosť trhu i ekonomiky. V súčasnosti nepociťujú tento problém organizácie sprostredkujúce finančné služby, IT firmy a vládne inštitúcie.

V súčasnosti prebieha, najmä v Bratislave, intenzívna výstavba najmä polyfunkčných a administratívnych budov. Pomaly sa znižujú náklady za podnikateľské a kancelárske priestory, nakoľko sa trh nasycuje uvedenými stavbami. Neklesajú však ceny nehnuteľností, ale skôr stúpajú a to najmä v centrálnej časti Bratislavy. Ceny nehnuteľností na vidieku sú výrazne nižšie, výnimku tvoria obce Modra - Harmónia a Senec – Slnčné jazerá, kde sú rekreačné oblasti a to sa premietá do miestnych pomerov.

Poskytované služby v kraji majú rôznu úroveň, najmä v cestovnom ruchu. Každopádne badať vzostupnú tendenciu, i keď stále pretrváva problém kvalitnejšej propagácie. Nedostatky sú aj v prístupe k zákazníkom, jazykovej vybavenosti a komunikácii, organizácii práce a pedantnosti vykonaných službách. Vyplýva to aj z faktu, že časť poskytovateľov začala podnikáť viac menej amatérsky, bez príslušného vzdelania a praxe. Časť týchto znakov (prístup ku klientom a komunikácia s nimi) sa prejavuje aj v ostatných odvetviach služieb, napríklad v súkromnom školstve, zdravotníctve, športe a pod. V remeselných službách absentuje organizácia práce, nižšia technická vybavenosť a skôr vyniká profesionalita vykonaných služieb.

Vybrané analyzované ukazovatele sú výstižnejšie spracované v mapových schémach v prílohe materiálu.

2. Rozvojová stratégia

Dosiahnutie strategického cieľa v programovom období 2007 – 2013 znamená pre BSK nutnosť zvyšovať konkurencieschopnosť regiónu rýchlejším tempom ako porastie konkurencieschopnosť EÚ, pričom zvolený smer rozvoja musí spĺňať podmienku vyrovnaného a trvalo udržateľného rozvoja v podmienkach globálnej ekonomiky. Napriek výraznému pokroku v poslednom období BSK zaostáva za krajinami EÚ 25 nielen v ekonomickej výkonnosti, ale predovšetkým v kvalite dosiahnutého hospodárskeho rastu. Identifikované rozdiely sú navyše ešte výraznejšie medzi EÚ a

jednotlivými regiónmi SR. Z pohľadu rozdielov medzi jednotlivými krajinami a rešpektovania špecifického postavenia bratislavského kraja sú rozdiely minimálne. Spoločným menovateľom väčšiny regionálnych rozdielov sú problémy v oblasti ekonomickej výkonnosti a trvalej udržateľnosti hospodárskeho rastu daného predovšetkým nízkou konkurencieschopnosťou priemyslu a služieb.

Pri definovaní stratégie BSK vo všetkých programových dokumentoch sa dbalo na to, aby jednotlivé ciele na seba nadväzovali a aby opatrenia a aktivity boli koherentné. To znamená, aby sa opatrenia medzi jednotlivými prioritami v programe, ale aj medzi jednotlivými programovými dokumentmi, neprekrývali.

Pre každý programový dokument je definovaný globálny cieľ. Pri všetkých cieľoch v programovej štruktúre sa dbá na to, aby východiská a pokrok v plnení globálneho cieľa boli spoľahlivo kvantifikovateľné. Úlohou špecifických cieľov je rozvíjať a spresniť globálny cieľ. Špecifické ciele predstavujú jasnú, výstižnú a hutnú charakteristiku cieľového stavu. Dosiahnutie tohto stavu je zámerom rozvojovej stratégie na detailnejšej úrovni ako je globálny cieľ. Medzi jednotlivými programovými dokumentmi špecifické ciele prostredníctvom vertikálneho prepojenia na seba nadväzujú. Z hľadiska uskutočniteľnosti monitorovania a hodnotenia je vhodné zamerať sa skôr na menší počet špecifických cieľov, ktorý by mal byť rovnaký, ako je počet priorit.

Rozvojová stratégia nadväzuje na výsledky komplexných analýz uvedených v rámci sociálnych a ekonomických východísk, pričom sa snaží odstrániť alebo zmierniť identifikované disparity pomocou určených faktorov rozvoja. Hlavným cieľom definovania rozvojovej stratégie je určenie programovej štruktúry pre dané programovacie obdobie. Zásady zabezpečenia realizácie opisujú základné princípy a fungovanie riadenia podpory regionálneho rozvoja, ktoré vychádzajú z poznatkov analýzy. Model strategického plánovania podpory regionálneho rozvoja v prípade samosprávneho kraja je charakteristický najmä:

- orientáciou na dosiahnuté efekty
- hierarchickým usporiadaním cieľov
- riadením na základe procesov
- permanentným monitorovaním a vyhodnocovaním efektov
- permanentným učením sa a inováciou
- rozvíjaním partnerstiev
- zodpovednosťou voči verejnosti, orgánom EK, orgánom verejnej správy.

Popis rozvojovej stratégie vychádza zo strategických prístupov predstaviteľov samosprávneho kraja k regionálnemu rozvoju a udáva náčrt spôsobu realizácie globálneho cieľa prostredníctvom plnenia špecifických cieľov. Venuje pozornosť nadväznostiam strategických cieľov na príslušné strategické dokumenty a programové dokumenty na národnej úrovni a ich súladu s politikami, ktoré sa dotýka rozvoja samosprávneho kraja. Charakterizuje všetky odvetvia hospodárskeho a sociálneho rozvoja BSK, pričom prioritne poukazuje na 5 najdôležitejších cieľov z celkových 15 špecifických strategických cieľov.

Pre BSK boli stanovené nasledovný globálny cieľ a špecifické strategické ciele:

Globálny strategický cieľ Rozvoj Bratislavského regiónu

Globálna stratégia BSK vychádza z analýzy regiónu, SWOT analýzy, dosiahnutých výsledkov a predpokladaných trendov rozvoja. Na základe toho možno globálny strategický cieľ definovať ako všestranný rozvoj územia v záujme zvýšenia kvality života jeho obyvateľov v súlade s princípmi trvale udržateľného rozvoja. Tento fakt bližšie špecifikuje nasledovná tabuľka s konkrétnymi opatreniami a aktivitami.

Priorita	Opatrenia	Aktivity	Nositelia	Ingerencia	Finančné zdroje
Rozvoj územia a kvality života obyvateľov pri zvyšovaní konkurencieschopnosti regiónu	Trvalý rozvoj na základe rozvojových faktorov	Rozvoj priemyselných odvetví	- BSK - obce - podnikateľské subjekty - neziskový sektor	- BSK	- zdroje EÚ - štátny rozpočet - rozpočet BSK - rozpočet obcí - súkromné zdroje
		Rozvoj služieb			
		Rozvoj infraštruktúry			

	Podpora konkurencieschopnosti ekonomiky na základe poznatkov zo znalostnej ekonomiky	Podpora vedy a výskumu a využitie ľudských zdrojov			
		Podpora vzdelávania			
		Podpora zavádzania inovácií a nových technológií			

Špecifické strategické ciele

V BSK bolo spracovaných 15 špecifických strategických cieľov, pričom k najdôležitejším špecifickým strategickým cieľom patria:

- doprava
- životné prostredie
- znalostná ekonomika
- sociálna inklúzia
- služby a cestovný ruch.

Tieto strategické ciele sú rozpracované v nasledovnej časti projektu podľa priorít, opatrení a aktivít a nositeľov.

1. Špecifický strategický cieľ Doprava

Doprava cestná, železničná, vodná a letecká je v treťom tisícročí „výstužou“ hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja. Je to dané funkciou, ktorú má - premiestňovať hmotné tovary a osoby z určitého miesta do miesta žiaduceho. Túto funkciu si plní využívaním rozličných kombinácií dopravných foriem a techník v čase a priestore. Znížená dokonalosť v predmetnej oblasti sa negatívne odráža do všetkých oblastí hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho života lokalít vymedzeného regiónu. Tieto môžu byť významným determinantom úspešnosti v podnikaní a v rozvoji.

Priorita	Opatrenia	Aktivity	Nositelia	Ingerencia	Finančné zdroje
1.1. Železničná infraštruktúra	1.1.1. Modernizácia železničnej dopravy	1.1.1.1. Modernizácia železničných trati – na smer Kúty, Trnava, Rusovce, Viedeň, Budapešť	- Vláda SR (rezort MDPT SR)	- Vláda SR (rezort MDPT SR)	- EU – Kohézny fond - štátny rozpočet - EIB
		1.1.1.2. Modernizácia hlavnej želez- ničnej stanice v Bratislave			
1.2. Cestná infra- štruktúra	1.2.1. Modernizácia cestnej dopravy	1.2.1.1. Rekonštrukcia ciest II. a III. triedy v kraji	-BSK -Magistrát hl. m. Bratislava	- BSK - Vláda SR (rezort MDPT SR)	- EU- Štrukturálne fondy (OP Bra- tislavský kraj) - štátny rozpo- čet - rozpočet BSK - rozpočet obcí - súkromné zdroje
		1.2.1.2. Zabezpečenie bezpečnosti a plynulosti dopra- vy			

		<p>1.2.1.3. Dobudovanie kapacít cestnej siete a ťažiskového systému dopravy na území Bratislavy pre zníženie ekologického zaťaženia (exhalátmi a hluku) v dôsledku rozvoja dopravy a priemyselnej výroby.</p> <p>1.2.1.4. Riešenie dopravnej situácie v Bratislave na základe výstavby severného obchvatu a obchvatu obcí</p> <p>1.2.1.5. Výstavba parkovacích miest, predovšetkým v širšom centre Bratislavy</p> <p>1.2.1.6. Výstavba obchvatov obcí Pezinok, Vinosady, Modra, Rovinka a Dunajská Lužná</p>			<ul style="list-style-type: none"> - komerčné úvery - EIB
1.3. Rozvoj mestskej dopravy v Bratislave	1.3.1. Modernizácia mestskej dopravy v Bratislave a cyklistickej dopravy	<p>1.3.1.1. Vybudovanie rýchlostnej električky z Petržalky do centra mesta</p> <p>1.3.1.2. Vybudovanie nosného dopravného systému MHD na báze koľajovej dopravy</p> <p>1.3.1.3. Nová organizácia dopravy (kamerové systémy vyhodnocovania priepustnosti križovatiek)</p> <p>1.3.1.4. Rozvoj cyklotrás</p>	<ul style="list-style-type: none"> - BSK - Magistrát hl. m. Bratislava 	- BSK	<ul style="list-style-type: none"> - EÚ – Štrukturálny fond (OP Bratislavský kraj) - rozpočet hl. m. - štátny rozpočet
1.4. Rozvoj leteckej, vodnej a kombinovanej dopravy	1.4.1. Rozvoj leteckej dopravy	1.4.1.1. Podpora rozvoja letiska v Bratislave a jeho napojenie na železničný dopravný systém	- Vláda SR (rezort MDPT SR)	- Vláda SR (rezort MDPT SR)	<ul style="list-style-type: none"> - štátny rozpočet - rozpočet hl. m. Bratislava - súkromné zdroje - EIB

	1.4.2. Rozvoj vodnej dopravy	1.4.2.1. Dobudovanie osobného a nákladného prístavu podľa medzinárodných štandardov			
	1.4.3. Rozvoj kombinovanej dopravy	1.4.3.1. Vytvorenie funkčného uzla kombinovanej dopravy a jeho napojenie na medzinárodnú dopravnú sieť			

2. Špecifický strategický cieľ Životné prostredie

V súčasnom vývoji ľudskej civilizácie sa kladie čoraz väčší dôraz na otázky životného prostredia. Ide o veľmi členitú oblasť, v ktorej nadobúda na váhe fakt globálneho otepľovania, ktoré sa prejavuje rôznymi anomáliami v počasí. Vrcholové orgány EU, ako aj naše v SR, venujú tejto otázke zvýšenú pozornosť. Životné prostredie a vhodný prístup k nemu je v súčasnosti jednou z prioritných oblastí, ktorým sa venuje zvýšená pozornosť. Neustále sa zvyšujúce nároky na „pestovanie prostredia, v ktorom žijeme“, požaduje podchytiť najmä tie oblasti, ktoré sú zvládnuteľné investične, organizačne a s pozitívnou exploataciou.

Priorita	Opatrenia	Aktivity	Nositelia	Ingerencia	Finančné zdroje
2.1. Riešenie ekologických problémov	2.1.1. Riešenie ekologických problémov v oblasti exhalátov	2.1.1.1. Znižovanie emisií zo stacionárnych zdrojov a dopravy, najmä v Bratislave	- Vláda SR (rezort MŽP SR) - BSK - obce - podnikateľské subjekty FO a PO	- Vláda SR (rezort MŽP SR) - BSK	- EU – Kohézny fond - štátny rozpočet - rozpočet BSK - rozpočet obcí - súkromné zdroje - komerčné úvery - EIB
		2.1.1.2. Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie a ekologicky nezávadných energií			
		2.1.1.3. Uplatňovanie sankčných prostriedkov voči znečisťovateľom			
	2.1.2. Riešenie odpadového hospodárstva v súlade s požiadavkami EÚ	2.1.2.1. Podpora separovaného zberu odpadov			
		2.1.2.2. Výstavba zariadení na zhodnocovanie využiteľných odpadov			
		2.1.2.3. Bonifikácia podnikov produkujúce recyklované obalové materiály			

		2.1.2.4. Rekultivácia sta- rých záťaží, resp. ich likvi- dácia, včítane environmentál- neho znečiste- nia po bývalej Sovietskej ar- máde			
		2.1.2.5. Podpora kom- postovania bio- logických odpa- dov			
	2.1.3. Ochrana krajiny a trvalo udrža- teľný rozvoj	2.1.3.1. Realizácia environmentál- nej výchovy a propagačných služieb na och- ranu prírody			
		2.1.3.2. Intenzívne och- raňovanie chrá- nených území a prírodných zdrojov, včítane NATURA 2000			
		2.1.3.3. Infraštruktúra ochrany krajiny a prírody			
		2.1.3.4. Realizácia pro- tipovodňovej o- chranu na rie- kach Dunaj a Morava			
		2.1.3.5. Podpora ochra- ny vody a pôdy			
		2.1.3.6. Vybudovanie enviroparku Pomoravie.			

3. Špecifický strategický cieľ Znalostná ekonomika, veda a výskum

Dvadsiateprvé storočie v treťom tisícročí je storočím znalostným, vedomostným a tým invenčným, tvorivým a inovačným. Človek, tvoriaci nové technológie, realizujúci vysoko náročné inovačné zmeny, zvyšujúci kvalitu a úroveň života, stáva sa determinantom rozvoja a dosahovania cieľov, ktoré má spoločnosť. Trvalé a intenzívne formovanie jednotlivca a vysokého počtu špecifických skupín s vysokou flexibilitou a adaptabilitou je operačnou témou, ktorá sa musí zvládnuť vzhľadom na nároky spoločensko-hospodárskeho rozvoja. Znalostná spoločnosť a jej ekonomika sú hýbateľom a determinantom rozvoja všetkých oblastí hospodárskeho a sociálneho rozvoja SR a BSK. Realizátorom tohto sú ľudia, ktorí sú kvalifikačne, eticky a kompetenčne na požadovanej úrovni v súlade s nárokmi doby.

Priorita	Opatrenia	Aktivity	Nositelia	Ingerencia	Finančné Zdroje
3.1. Rozvoj vedec- kotechnickej základne	3.1.1. Podpora mate- riálno-technickej základne vedec-	3.1.1.1. Investície do in- fraštruktúry vý- skumu a vývoja	- SAV - univerzity - podnikateľ- ské subjekty	Vláda SR (rezorty MŠ SR, MH SR, MVR SR, MDPT SR,	- EU – Štrukturálny fond (OP Výskum a vývoj) - štátny rozpočet

	kotechnického potenciálu	3.1.1.2. Nákup nových špičkových technických, technologických a laboratórnych zariadení		MZV SR)	- rozpočet BSK - súkromné zdroje
		3.1.1.3. Nákup nových softvérových produktov pre vedecko - výskumnú činnosť			
		3.1.1.4. Budovanie širokopásmových sietí medzi výskumnými pracoviskami			
		3.1.1.5. Podpora aplikovaného výskumu pre podnikovú sféru			
	3.1.2. Podpora inovácií, informatizácie a internetizácie na úroveň priemeru vyspelých krajín	3.1.2.1. Podpora organizácií pri zavádzaní inovácií do praxe			
		3.1.2.2. Podpora zavádzania informatizácie do verejného i spoločenského života			
		3.1.2.3. Budovanie elektronizácie verejnej správy			
		3.1.2.4. Podporovanie zavádzania internetizácie v domácnostiach			
3.2. Podpora vzdelávania a budovania sietí v oblasti znalostnej ekonomiky	3.2.1. Zavádzanie nových študijných odborov	3.2.1.1. Podpora vzdelávania v oblasti informatizácie	- univerzity - podnikateľské subjekty	- Vláda SR (rezort MŠ SR)	- EÚ – Štrukturálny fond (OP Vzdelávanie) - štátny rozpočet - súkromné zdroje
		3.2.1.2. Podpora vzdelávania a vzdelávacích aktivít v oblasti informatizácie			
		3.2.1.3. Zvyšovanie kvality manažmentu			
	3.2.2. Podpora budovania sietí medzi pracoviskami výskumu	3.2.2.1. Podpora strategických výskumných projektov			

		3.2.2.2. Podpora medzinárodných výskumných projektov a spolupráce			
		3.2.2.3. Podpora spolupráce pracovísk výskumu so školskými zariadeniami			
		3.2.2.4. Rozvoj inovatívnych firiem			
		3.2.2.5. Budovanie pamäťových a fondových inštitúcií			

4. Špecifický strategický cieľ Sociálna inklúzia

Sociálny rozvoj sa viaže so stratégiami orientovanými na ľudské zdroje, ktoré sú disponibilné v určitom regióne. Je podmienený rozvojom kvalifikovanej pracovnej sily, ktorej aktivitu treba podporovať. Na druhej strane rozvoju bráni pre nekvalifikovanosť, neprispôsobilosť pracovnej sily a ďalšie neduhy, vrátane staroby. Tejto náročnej oblasti aj v BSK, musí sa venovať zvýšená pozornosť.

Priorita	Opatrenia	Aktivity	Nositelia	Ingerencia	Finančné Zdroje
4.1. Zvýšenie zamestnanosti v obciach v porovnaní s Bratislavou	4.1.1. Podporovanie podnikania a samozamestnávania nezamestnaných	4.1.1.1. Organizácia vzdelávacích aktivít v oblasti samozamestnávania	- BSK, - obce - neziskový sektor - podnikateľské subjekty	- Vláda SR (rezort MSVPR SR), - BSK - obce	- EU –Štrukturálny fond (OP Soc.inklúzia) - štátny rozpočet - rozpočet BSK - rozpočet obcí - súkromné zdroje
		4.1.1.2. Organizácia rekvalifikačných kurzov pre nezamestnaných			
		4.1.1.3. Podpora mobility dochádzky za prácou, včítane cezhraničnej dochádzky			
		4.1.1.4. Podpora tvorby a udržania pracovných miest			
		4.1.1.5. Podpora samozamestnávania			
		4.1.1.6. Podpora flexibilných foriem práce, včítane teleworkingu			
		4.1.1.7. Podpora dodržiavania zásad rovnakého zaobchádzania			

		4.1.1.8. Podpora poradenstva pri tvorbe nových pracovných miest			
	4.1.2. Zníženie odlivu vysokokvalifikovaných pracovních síl do zahraničia	4.1.2.1. Vytváranie materiálnych podmienok pre kvalifikované pracovné sily v domácich podmienkach			
		4.1.2.2. Vytváranie finančných podmienok pre kvalifikované pracovné sily v domácich podmienkach			
4.2. Zvýšenie starostlivosti o obyvateľstvo	4.2.1. Budovanie a modernizácia sociálnych zariadení	4.2.1.1. Budovanie sociálnych zariadení	- obce - neziskový sektor - podnikateľské subjekty	- BSK - obce	- EU –Štrukturálny fond (OP Soc. inklúzia) - štátny rozpočet - rozpočet BSK - rozpočet obcí - súkromné zdroje
		4.2.1.2. Modernizácia domovov dôchodcov pre seniorov			
		4.2.1.3. Budovanie sociálnych bytov a ubytovní pre bezdomovcov			
		4.2.1.4. Budovanie azylového centra			
		4.2.1.5. Podpora rozvoja materských škôl a rodinných centier			
		4.2.1.6. Modernizácia detských domovov na báze rodinného typu			
	4.2.2. Zabezpečenie primeranej sociálnej úrovne	4.2.2.1. Zvýšenie sociálnej starostlivosti pre sociálne odkázané osoby, ohrozené a marginálne skupiny			
		4.2.2.2. Podpora rozvoja sociálnych služieb a nových typov sociálnych služieb			
		4.2.2.3. Zvýšenie lekárskej a sociálnej starostlivosti pre populáciu produktívneho veku			
		4.2.2.4. Organizácia aktivít pre populáciu poproduktívneho veku na báze ekonomickej únosnosti			

		4.2.2.5. Podpora detských domovov			
	4.2.3. Zabezpečenie bezpečnosti osôb a majetku	4.2.3.1. Budovanie kamerových systémov na verejných priestranstvách			
		4.2.3.1 Zabezpečenie potrebného počtu poriadkových síl			

5. Špecifický strategický cieľ Služby a cestovný ruch

Terciárny sektor je v súčasnosti najdynamickejšie sa rozvíjajúcim odvetvím. Poskytuje nielen mnohé pracovné príležitosti, ale súčasne je neodmysliteľnou súčasťou dynamiky napredovania všetkých odvetví hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja, ktoré podporuje, odbreňuje a napomáha rozvíjať.

Vzhľadom na priaznivé prírodné, historické, kultúrne a športové dispozície krajiny v BSK sú dané všetky predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu. Môže sa orientovať na oblasti rekreačnú a relaxačnú, poznávaciu, kongresovú, konferenčnú a zdravie upevňujúcu. Realizácie v tejto oblasti sa viažu na súlad so stratégiou EU a Vlády SR.

Priorita	Opatrenia	Aktivity	Nositelia	Ingerencia	Finančné zdroje
5.1. Rozvoj konkurencieschopnosti služieb	5.1.1. Rozvoj obchodných a servisných služieb	5.1.1.1. Využívanie geopolitického polohového potenciálu umožňujúceho priame kontakty s vyspelými regiónmi	- podnikateľské subjekty (PO a FO) - neziskový sektor - obce - BSK	- BSK - obce	- EU – Štrukturálny fond (OP Bratislavský kraj) - štátny rozpočet - rozpočet BSK - rozpočet obcí - súkromné zdroje - komerčné úvery
		5.1.1.2. Podpora spoločných propagačných a marketingových aktivít			
		5.1.1.3. Budovanie informačných a rezervačných systémov			
	5.1.2. Rozvoj foriem cestovného ruchu	5.1.2.1. Skvalitnenie ubytovacích a stravovacích služieb na základe modernizácie a rozšírenia ponuky			

		5.1.2.2. Využitie termálnych zdrojov podzemných vôd v Chorvátskom Grobe a Slovenskom Grobe			
		5.1.2.3. Rozvoj ekoturistiky v CHKO Záhorie a Malé Karpaty			
		5.1.2.4. Rozvoj argoturistiky v oblasti Záhorie a Podunajsko			
		5.1.2.5. Podpora rozvoja kongresovej a víkendovej turistiky			
		5.1.2.6. Rozvoj propagácie a značenia poznávacích trás v centrách miest i prírodnom prostredí			
		5.1.2.7. Podpora zakladania regionálnych združení v oblasti CR			

6. Špecifický strategický cieľ Poľnohospodárstvo a lesníctvo

Poľnohospodárstvo nepatrí z hľadiska ekonomických ukazovateľov k nosným strategickým cieľom. Má však nezastupiteľnú funkciu pri zabezpečovaní biologicky správnej výživy, pri vytváraní prostredia pre regeneráciu, vrátane podpory cestovného ruchu (agroturistika, ekoturistika a pod.)

Priorita	Opatrenia	Aktivity	Nositelia	Ingerencia	Finančné zdroje
6.1. Diverzifikácia pôdohospodárskych činností	6.1.1. Podpora modernizácie poľnohospodárskej výroby	6.1.1.1. Nákup novej techniky a technológií pre modernizáciu poľnohospodárskej výroby	- podnikateľské subjekty (PO a FO)	- Vláda SR (rezorty MP SR a MŽP SR)	- štátny rozpočet - súkromné zdroje - komerčné úvery
		6.1.1.2. Reštrukturalizácia rastlinnej výroby v súlade s potrebami potravinárskeho priemyslu			
		6.1.1.3. Podpora rozširovania produkcie biologických potravín			

		6.1.1.4. Podpora uplatňovania výsledkov výskumu v poľnohospodárskej výrobe			
	6.1.2. Ochrana lesného hospodárstva a chránených oblastí	6.1.2.1. Podpora mechanizácie a modernizácie lesotechnických, lesoochranných a pestovateľských prác			
		6.1.2.2. Podpora aktivít na ochranu chránených území ako sú prírodné rezervácie, chránené vtáčie územia, areály a pod.			

7. Špecifický strategický cieľ **Priemysel**

Priemyselná výroba je jedným z odvetví, ktoré vytvára priamo i nepriamo vysoký rozsah pracovných príležitostí. Je nosným odvetvím v BSK a súčasne je výrazom kreativity ľudí a realizovateľnosti inovácií. Aj budúcom období bude zohrávať vedúcu úlohu automobilový a chemický priemysel.

Priorita	Opatrenia	Aktivity	Nositelia	Ingerencia	Finančné zdroje
7.1. Rozvoj priemyslu a inovácií	7.1.1. Vytváranie podmienok pre inováciu	7.1.1.1. Podpora zavádzania inovatívnych technológií vo výrobných podnikoch a v priemyselných parkoch	- podnikateľské subjekty (PO a FO)	- Vláda SR (rezort MH SR)	- EU – Štrukturálny fond (OP Bratislavský kraj) - štátny rozpočet - súkromné zdroje - komerčné úvery
		7.1.1.2. Rozvoj technologických transferov			
		7.1.1.3. Rozvoj inovačných centier a priemyselných inkubátorov			
		7.1.1.5. Vytvorenie fondu pre podporu inovatívnych aktivít			
	7.1.2. Rozvoj konkurencieschopnej priemyselnej základne	7.1.2.1. Podpora pri výstavbe a sanácii priemyselných a technologických parkoch			
		7.1.2.2. Poskytovanie informačno-technologických služieb pre priemyselných investorov			

		7.1.2.3. Podpora znižovania energetickej a surovinovej náročnosti priemyselnej výroby			
		7.1.2.4. Rekvalifikácia pracovných síl v súlade s požiadavkami trhu			
		7.1.2.5. Ochrana duševného vlastníctva a certifikácia výrobkov			

8. Špecifický strategický cieľ Stavebníctvo – bytová výstavba

Na sektor stavebníctva sa kladú vysoké nároky v oblasti bytovej i priemyselnej výstavby. Taktiež má závažnú funkciu pri tvorbe pracovných príležitostí a je nositeľom rozvoja ostatných odvetví napr. dopravy, drevospracujúceho priemyslu, hutníctva, chémie a pod. V BSK sa v ďalšom období očakáva obnova existujúceho bytového fondu a rozvoj nájomných a sociálnych bytov, ktorých je nedostatok.

Priorita	Opatrenia	Aktivity	Nositelia	Ingerencia	Finančné zdroje
8.1. Modernizácia a výstavba bytov	8.1.1. Rozvoj bývania	8.1.1.1. Zvýšenie investícií do nájomného bývania pre mladé rodiny	- podnikateľské subjekty (PO a FO) - obce - BSK	- Vláda SR (rezorty MVR SR, MSVPR SR) - BSK	- EU - Štrukturálny fond (OP Bratislavský kraj) - štátny rozpočet - rozpočet BSK - rozpočet obcí - súkromné zdroje - komerčné úvery
		8.1.1.2. Podpora výstavby sociálneho a pohotovostného bývania			
		8.1.1.3. Podpora výstavby rodinných domov			
	8.1.2. Modernizácia bývania	8.1.2.1. Podpora modernizácie bytového fondu, najmä panelovej výstavby zo štátnych, samosprávnych a európskych zdrojov			
		8.1.2.2. Rozvoj humanizácie obytného priestoru			

9. Špecifický strategický cieľ Technická infraštruktúra

Rozvoj technickej infraštruktúry zohráva kľúčovú úlohu pri rozvoji ostatných strategických smerov. Jedným z najdôležitejších oblastí je rozvoj obnoviteľných zdrojov, kde máme veľké rezervy ako na úrovni štátu, tak aj regiónu. Rozšírenie užívania obnoviteľných zdrojov energie a rozvoj telekomunikácie patria k prioritám programov EU, ako aj programového zamerania vlády SR. Telekomunikačná infraštruktúra má už svoje postavenie dobre zakotvené ako na regionálnej, tak aj na celoštátnej úrovni. Pre ďalšie obdobie ide najmä o rozširovanie a dostupnosť internetových služieb.

Priorita	Opatrenia	Aktivity	Nositelia	Ingerencia	Finančné zdroje
----------	-----------	----------	-----------	------------	-----------------

Záverečná správa

9.1. Využívanie obnoviteľných zdrojov energie	9.1.1. Podpora zavádzania solárnych zdrojov energie	9.1.1.1. Úverová podpora pri realizácii a využívaní obnoviteľných zdrojov energií	- štátne organizácie - podnikateľské subjekty PO	- Vláda SR (rezort MDPT SR)	- EÚ - Štrukturálny fond (OP Bratislavský kraj) - štátny rozpočet - rozpočet BSK - súkromné zdroje - komerčné úvery
		9.1.1.2. Daňová bonifikácia investorov pri využívaní obnoviteľných zdrojov			
	9.1.2. Podpora zavádzania veternej energie	9.1.2.1. Úverová podpora pri realizácii a využívaní obnoviteľných zdrojov energií			
		9.1.2.1. Daňová bonifikácia investorov pri využívaní obnoviteľných zdrojov			
	9.1.3. Podpora zavádzania energie z biomasy	9.1.2.1. Úverová podpora pri realizácii a využívaní obnoviteľných zdrojov energií			
		9.1.2.2. Daňová bonifikácia investorov pri využívaní obnoviteľných zdrojov			
	9.1.4. Podpora zavádzania geotermálnej energie	9.1.4.1. Úverová podpora pri realizácii a využívaní obnoviteľných zdrojov energií			
		9.1.4.2. Daňová bonifikácia investorov pri využívaní obnoviteľných zdrojov			
9.2. Rozvoj telekomunikačných a poštových služieb	9.2.1. Rozvoj telekomunikačných služieb	9.2.1.1. Podpora rozvoja novej generácie automatizácie telekomunikačných služieb	- podnikateľské subjekty	- Vláda SR (rezort MDPT SR)	- EÚ - Štrukturálny fond (OP Bratislavský kraj) - štátny rozpočet - súkromné zdroje - komerčné úvery
		9.2.1.2. Ďalší rozvoj internetových služieb, najmä pre obyvateľstvo			

	9.2.2. Rozvoj pošto- vých služieb	9.2.2.1. Podpora roz- voja novej ge- nerácie auto- matizácie poš- tových služieb			
--	---	---	--	--	--

10. Špecifický strategický cieľ Rozvoj podnikania

Pozitívny ekonomický vývoj v SR možno v zásadnej miere pripísať pozitívnemu vývoju oblasti podnikania. Rozvoj podnikania znižuje nezamestnanosť a zvyšuje produktivitu práce. Je potrebný jeho ďalší rozvoj, s využitím podmienok, ktoré poskytuje členstvo SR v EU.

Priorita	Opatrenia	Aktivity	Nositelia	Ingerencia	Finančné zdroje
10.1. Zvyšovanie medzinárodného obchodu a spolupráce	10.1.1. Rozvoj medzinárodného obchodu	10.1.1.1. Podpora proexportných opatrení	- podnikateľské subjekty (FO a PO) - obce	- Vláda SR (rezort MH SR)	- EU –Štrukturálny fond (OP Bratislavský kraj) - štátny rozpočet - rozpočet BSK
		10.1.1.2. Podpora medzinárodných kontaktov a propagácie podnikateľskej sféry			
	10.1.2. Rozvoj medzinárodnej spolupráce	10.1.2.1. Podpora medzinárodných kontaktov a propagácie podnikateľskej sféry			
10.2. Vytváranie systémových opatrení pre podnikateľov a investorov, predovšetkým v oblasti stredných a malých podnikov	10.2.1. Systémové podmienky pre podnikanie	10.2.1.1. Vytváranie lepších ekonomických podmienok pre podnikanie	- podnikateľské subjekty (FO a PO) - obce	- Vláda SR (rezort MF SR)	- štátny rozpočet - rozpočet BSK
		10.2.1.2. Vytváranie lepších podmienok pre úverovú a grantovú podporu			
		10.2.1.3. Bonifikácie podnikateľov, zníženie miestnych daní a pod. v tých oblastiach, kde je nedostatok určitých služieb, resp. produktov			
		10.2.1.4. Vytváranie lepších legislatívnych podmienok pre rozvoj podnikania			

11. Špecifický strategický cieľ Regionálny rozvoj

Regionálny rozvoj sa opiera o pozitívny rozvoj miest a obcí na základe samosprávnej iniciatívy. Strategickým cieľom v danej oblasti je dobudovanie miestnej infraštruktúry, rozvoj miestnych zvyklostí a tradícií, zachovanie kultúrneho dedičstva a rozvoj voľnočasových aktivít.

Priorita	Opatrenia	Aktivity	Nositelia	Ingerencia	Finančné zdroje
11.1. Obnova a rozvoj obcí	11.1.1. Regenerácia sídiel a inžinierskych sietí	11.1.1.1. Zlepšenie a úprava verejných priestranstiev a kvality životného prostredia obcí	- obce - BSK - podnikateľské subjekty - neziskový sektor	- Vláda SR (rezort MŠ SR rezort MK SR) - BSK	- EÚ – Štrukturálny fond (OP BA kraj) - Interreg - Štátny rozpočet - dotácie MŠ SR - dotácie MK SR - rozpočet BSK - rozpočet obcí - súkromné zdroje
		11.1.1.2. Dobudovanie verejných vodovodných sietí			
		11.1.1.3. Dobudovanie verejných kanalizačných sietí			
		11.1.1.4. Dobudovanie čističiek odpadových vôd			
		11.1.1.5. Dobudovanie plynovodov			
		11.1.1.6. Zlepšenie stavu miestnych komunikácií a prístupov do obcí a mikroregiónov			
		11.1.1.7. Renovácia panelových domov z aspektu celého kraja			
		11.1.1.8. Rozvoj cestovného ruchu v obciach a mikroregióne			
	11.1.2. Podpora obnovy kultúrnych a historických pamiatok a centrálnych zón v obciach	11.1.2.1. Obnova kultúrnych pamiatok			
		11.1.2.2. Obnova historických pamiatok			
		11.1.2.3. Rekonštrukcia centrálnych zón v obciach			
	11.1.3. Podpora zachovania kultúrnych tradícií	11.1.3.1. Renovácia kultúrnych zariadení a pamiatok			

		11.1.3.2. Podpora aktivít pre zachovanie miestnych tradícií			
		11.1.3.3. Zlepšenie práce s mládežou a jej zapájanie do verejného života			
	11.1.4. Podpora pri spracovaní dokumentačných materiálov obcí	11.1.2.1. Podpora pri spracovaní územných plánov a generelov obcí			
		11.1.2.2. Podpora pri spracovaní projektov regenerácie častí sídiel a ich zón			
		11.1.2.3. Podpora pri spracovaní programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí			
		11.1.2.4. Zlepšenie propagácie obcí			
		11.1.2.5. Budovanie informačných a orientačných systémov v obciach a mikroregiónoch			
		11.1.2.6. Zavádzanie spoločného výkonu manažmentu a marketingu v oblasti rozvoja			

12. Špecifický strategický cieľ Školstvo a vzdelávanie

Riešenie rozvoja vzdelávania spoločnosti je nemysliteľné bez adekvátneho rozvoja školstva. Investície do vzdelania sa vždy vrátia aj s úrokmi, ale až v dlhodobejšom horizonte. Je prostriedkom pre znižovanie nezamestnanosti a zvyšovanie ekonomickej úrovne. Jeho úlohou je pripraviť kvalifikované pracovné sily pre všetky odvetvia hospodárskeho a sociálneho života v BSK. Pre tento zámer je potrebné vytvoriť vhodné podmienky pre vzdelávacie procesy a to rekonštrukciou školských budov a zariadení i technického vybavenia škôl.

Priorita	Opatrenia	Aktivity	Nositelia	Ingerencia	Finančné zdroje
12.1. Rekonštrukcia a modernizácia školských zariadení	12.1.1. Obnova školských objektov	12.1.1.1. Zatepľovanie školských objektov, obnova fasád a striech	- obce, - BSK - podnikateľské subjekty - neziskový sek-	Vláda SR (rezort MŠ SR) BSK	- EÚ – Štrukturálny fond (OP Bratislavský kraj) - Program Comenius

		12.1.1.2. Výmena podláh, okien a sociálnych zariadení na zá- klade nových pro- gresívnych mate- riálov	tor		<ul style="list-style-type: none"> - štátny rozpočet - rozpočet BSK - rozpočty obcí - súkromné zdroj
		12.1.1.3. Rekonštrukcia po- mocných objektov (ubytovacích za- riadení, jedální, špotovísk, telo- cviční, výmeníkov tepla, skladov apod.)			
	12.1.2. Modernizácia vybavenia škôl	12.1.2.1. Nákup novej techniky pre vý- učovacie proce- sy			
		12.1.2.3. Nákup nových zariadení a vnú- torného vybave- nia škôl			
12.2. Budovanie ob- sahovo kvalitnej a organizačne flexibilnej vzde- lávacej a vý- chovnej sústa- vy, ktorá je e- fektívne prepo- jená s aktuálnymi požiadavkami trhu práce	12.2.1. Organizačné zabezpečovanie školských procesov	12.2.1.1. Zriadenie chý- bajúcich odbor- ných škôl v re- giónoch (sa za- meraním na strojárstvo, elek- trotechniku, výpočtovú tech- niku apod.)	<ul style="list-style-type: none"> - obce - BSK - podnikateľské subjekty - neziskový sek- tor 	<ul style="list-style-type: none"> - Vláda SR (rezort MŠ SR) - BSK 	<ul style="list-style-type: none"> - EÚ – Štrukturál- ny fond (OP Vzdelávanie) - EU Comenius - štátny rozpočet - rozpočet BSK - rozpočty obcí - súkromné zdroje
		12.2.1.2. Prispôsobovanie nových študij- ných odborov			
		12.2.1.3. Využitie gran- tových schém			
	12.2.2. Rozvoj moder- ných vzdeláva- cích procesov	12.2.2.1. Podpora reformy vzdelávacieho procesu			
		12.2.2.2. Podpora vzdelá- vania na ZŠ a SŠ			
		12.2.2.3. Podpora výchovného poradenstva na ZŠ a SŠ			
		12.2.2.4. Podpora prípravy učiteľov			
		12.2.2.5. Podpora vzdelá- vania pedago- gických pracov- níkov			

		12.2.2.6. Podpora hodnotenia vzdelávacích procesov na ZŠ a SŠ			
		12.2.2.7. Zapojenie VŠ do medzinárodnej spolupráce			
		12.2.2.8. Podpora výskumu na VŠ a rozvoj ľudských zdrojov			
		12.2.2.9. Zvýšenie kvality celoživotného vzdelávania			
		12.2.2.10. Podpora certifikačného vzdelávania			
		12.2.2.11. Podpora učiacich sa regiónov			
	12.2.3. Budovanie efektívnej výchovnej sústavy	12.2.3.1. Rozvoj kontaktov na podnikateľskú prax			
		12.2.3.2. Využitie grantových schém na rozvoj medzinárodných výmenných kontaktov			

13. Špecifický strategický cieľ Zdravotníctvo

Dobry zdravotný stav obyvateľstva je synonymom prosperujúcej pracovnej sily. V tejto súvislosti dôležitá úloha pripadá na zdravotnú prevenciu, aby včas sa mohli vykonávať prípadné nutné zásahy. K tomu je potrebná špeciálna zdravotnícka technika, ktorá v našich podmienkach nie je v dostatočnej miere rozšírená. Existujúca technika je v mnohých prípadoch v nevyhovujúcom stave resp. je zastaralá. Strategickým zámerom je aj rekonštrukcia a modernizácia objektov zdravotnej starostlivosti.

Priorita	Opatrenia	Aktivity	Nositelia	Ingerencia	Finančné zdroje
13.1. Rozvoj zdravotníctva na úroveň vyspelých krajín	13.1.1. Rekonštrukcia zdravotníckych zariadení	13.1.1.1. Obnova a zatepľovanie zdravotníckych objektov	- BSK - obce - podnikateľské subjekty - neziskový sektor	- Vláda SR (rezort MZ SR) - BSK	- EÚ – ŠF - štátny rozpočet - rozpočet BSK - rozpočet obcí - súkromné zdroje
		13.1.1.2. Výmena okien a podláh na základe nových progresívnych materiálov			

		13.1.1.3. Rekonštrukcia pomocných ob- jektov (garáží, výmenníkov, skladov)			
	13.1.2. Modernizácia zdravotníckych zariadení na zá- klade nového prístrojového vybavenia	13.1.2.1. Nákup nových prístrojov a diagnostických zariadení			
		13.1.2.2. Obnova vozové- ho parku zdra- votníckych vozi- diel			
		13.1.2.3. Podpora pri zís- kavaní certifiká- cie kvality slu- žieb			

14. Špecifický strategický cieľ Kultúra a šport

Nutnosť rozvoja kultúry a športu vychádza z potrieb širokej verejnosti i profesionálnej reprezentácie. Z tohto aspektu má vytváranie podmienok pre usporadúvanie kultúrnych i športových aktivít nezastupiteľnú úlohu ako v obciach, tak aj pri posilňovaní úlohy hlavného mesta Bratislavy. Tieto oblasti prinášajú všestranný úžitok pre zdravie obyvateľstva, rozvoj cestovného ruchu a stabilizáciu mladých ľudí v rámci miest a obcí v BSK.

Priorita	Opatrenia	Aktivity	Nositelia	Ingerencia	Finančné zdroje
14.1. Podpora kultúr- nych a športo- vých aktivít	14.1.1. Podpora kultúr- nych aktivít	14.1.1.1. Podpora výstav- by a rekonštruk- cie kultúrnych zariadení a his- torického dedič- stva	- obce - BSK - podnikateľské subjekty - neziskový sek- tor	- Vláda SR (rezort MŠ SR rezort MK SR) - BSK	- EÚ – Interreg - štátny rozpočet - dotácie MŠ SR - dotácie MK SR - rozpočet BSK - rozpočet obcí - súkromné zdroje
		14.1.1.2. Podpora propa- gácie a kultúr- nych aktivít			
		14.1.1.3. Podpora medzi- národných vý- menných aktivít			
	14.1.2. Podpora špor- tových aktivít	14.1.2.1. Podpora vý- stavby a rekon- štrukcie športo- vých zariadení			
		14.1.2.2. Podpora propa- gácie športo- vých aktivít			
		14.1.2.3. Podpora športo- vých aktivít			
		14.1.2.4. Podpora vý- menných kon- taktov v športe			

15. Špecifický strategický cieľ Medzinárodná spolupráca

Medzinárodná spolupráca je nositeľom nových poznatkov, podnetov, prístupov, metodík, postupov v pracovnej i spoločenskej oblasti. Je dôležitým faktorom rozvoja vo všetkých formách a úrovniach riadenia i výkonnej činnosti. Realizácia rozvoja BSK v súčasnosti je nemysliteľná bez nových foriem medzinárodnej spolupráce ako na úrovni krajín V4, tak aj EU.

Priorita	Opatrenia	Aktivity	Nositelia	Ingerencia	Finančné zdroje
15.1. Rozvoj medzinárodnej a cezhraničnej spolupráce	15.1.1. Orientácia na partnerstvá v oblasti cezhraničnej spolupráce so susednými krajinami	15.1.1.1. Propagácia partnerstiev	- obce - BSK - podnikateľské subjekty - neziskový sektor	- BSK - obce	- EÚ – Interreg - štátny rozpočet - rozpočet BSK - súkromné zdroje
		15.1.1.2. Podpora partnerstiev			
	15.1.2. Vytváranie podmienok pre zariadenie a rozvoj medzinárodných inštitúcií v BA	15.1.2.1. Vytváranie materiálnych podmienok			
		15.1.2.2. Vytváranie personálnych podmienok			

Uvedené strategické ciele sú v súlade so strategickými dokumentami SR. Konkrétne ide o nasledovné materiály:

- Národný strategický referenčný rámec 2007 – 2013 (schválený uznesením vlády SR č. 105/2006)
- Stratégia rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska do r. 2010 (schválená uznesením vlády SR č. 140/2005) a Stratégia konkurencieschopnosti Slovenska do r. 2010 – Akčné plány (schválené uznesením vlády SR č. 557/2005)
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja (schválená uznesením vlády SR č. 978/2001 a uznesením Národnej rady SR č. 1989/2002) a Akčný plán trvalo udržateľného rozvoja SR na r. 2005 – 2010 (schválený uznesením vlády SR č. 574/2005)
- Národný program reforiem SR na r. 2006 – 2008 (schválený uznesením vlády SR č. 797/2005)
- Rámec podpory Spoločenstva 2004 – 2006 pre Slovensko – konečná verzia dokumentu bola prijatá ministrom výstavby a regionálneho rozvoja 18. decembra 2003. Oficiálne rozhodnutie Európskej komisie C(2004)2001, ktorým schválila CFF pre Slovensko, bolo zverejnené 18. júna 2004.
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KÚRZ) (schválená uznesením vlády SR č. 1033/01)
- Koncepcia ochrany prírody a krajiny (schválená uznesením vlády SR č. 471/2006)
- Stratégia rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja (schválená zastupiteľstvom Bratislavského samosprávneho kraja uznesením č. 36/2003), Odbor regionálneho rozvoja BSK, Bratislava 2003.
- Jednotný programovací dokument NUTS II Bratislava, cieľ 2 pre obdobie 2004 – 2006
- Územný plán Vyššieho územného celku Bratislavského samosprávneho kraja a jeho zmeny a doplnky (1998, 2003).

Všetky programy budú rámci BSK monitorované a hodnotené nasledovnými ukazovateľmi:

Tabuľka č. 19 Merateľné ukazovatele operačných programov v BSK

Ukazovateľ	Merná jednotka	Zdroj údajov	Východzie údaje r. 2005	Plánované údaje r. 2013	Skutočné údaje r. 2013
1. Ekonomická výkonnosť	Celkový obrat podnikov (v mld Sk)	ŠÚ SR	1 260	2 200	
2. Demografická výkonnosť	Ekonomicky aktívne obyv. (v %)	BSK, ŠÚ SR	63,5	65	
3. Predpoklady na cestovný ruch a rekreáciu	Počet ubytovacích lôžok (v tis. jednotkách)	BSK, podnikateľské subjekty	12	15	
4. Rozvojová výkonnosť	Objem investícií (v mil. Sk)	BSK	7 800	15 000	

5. Poľnohospodárska výkonnosť	Zmena plochy pôdy v katastri (v ha)	Správa katastra, BSK	96 174	95 000	
6. Miera nezamestnanosti	Počet (osôb) Podiel (v %)	BSK, ÚPSVaR	5,1	2,5	
7. Sociálna výkonnosť	Podiel obyvateľstva pod hranicou chudoby (v %)	BSK, ÚPSVaR	cca 8	3	
8. Vzdelanostná výkonnosť	Počet VŠ vzd. obyv. (tis. osôb) Počet SŠ vzd. obyv. (tis. osôb)	BSK, ŠÚ SR	107,0 173,0	125,0 200,0	
9. Zdravie – úmrtnosť	Počet úmrtí (tis. os./ r)	BSK, ŠÚ SR	6 500	5 500	
10. Prirodzený prírastok obyvateľstva	Počet (osôb / rok)	BSK, ŠÚ SR	- 48	300	
11. Migrácia obyvateľov (prísťahovaní – odsťahovaní)	Počet (tis. osôb)	BSK, ŠÚ SR	2 600	2 900	
12. Verejný vodovod a kanalizácia	Podiel napojených domácností (v %)	BSK, ŠÚ SR	98,5	100	
13. Kvalita bývania	Priemerná obytná plocha bytu (v m ²)	BSK, ŠÚ SR	73	80	
14. Intenzita výstavby objektov	Počet nových bytových objektov	BSK	4 700	6 500	
15. Bezpečnosť obyvateľov – zaznamenané trestné činy	Počet trestných činov (v tis. činov)	Polícia SR ŠÚ SR	21	9	
16. Využívanie obnoviteľných zdrojov energie	Percento z celkovej spotreby (%)	Energetické podniky	cca 4	10	
17. Recyklácia a druhotné využívanie odpadu	Podiel zhodnotenia (tis.t / rok)	BSK	1360	2000	
18. Emisie hlavných znečisťujúcich látok	Podľa druhu (tis.t/r)	Úrad ŽP, BSK	20,1	10,5	
19. Prírodné a kultúrno-historické atrakcie	Počet lokalít Počet kult.-historických atrakcií	BSK	3 10	3 15	
20. Výskyt rizikových faktorov ŽP – skládky odpadov	Vyprodukovaný odpad (v tis. t/r)	BSK	1 722	2 550	
21. Dopravné služby	Počet prepravovaných (mil. osôb / rok)	SAD BA	19,2	15,5	
22. ICT služby	Podiel obyvateľstva využívajúci internet (v %)	ŠÚ SR	cca 35	50	
23. Inovácie a podnikanie	Počet zamestnancov vo výskume (v tis. os.) Počet MSP (v tis. os.)	ŠÚ SR, BSK	10 60	12 66	
24. Globálny cieľ	HDP na obyvateľa (v tis. Sk)	ŠÚ SR	270	600	

Sektorová podpora regionálneho rozvoja v odvetviach a úsekoch v BSK bude smerovať do nasledovných oblastí:

- priemyselného rozvoja
- poľnohospodárskeho rozvoja
- rozvoja stavebníctva a bytovej výstavby
- rozvoja dopravy a technickej infraštruktúry
- rozvoja vidieka
- rozvoja služieb a cestovného ruchu
- rozvoja životného prostredia
- rozvoja školstva a vzdelávania
- rozvoja znalostnej ekonomiky, vedy a výskumu
- rozvoja kultúrneho dedičstva
- rozvoja športu
- rozvoja zdravotníctva
- sociálneho rozvoja
- rozvoja medzinárodnej spolupráce
- neinvestičného rozvoja.

Jednotlivé územné a odvetvové smery hospodárskeho a sociálneho rozvoja BSK na obdobie rokov 2007 – 2013 sú detailnejšie rozpracované za okresy Bratislavslava I – V, Malacký, Pezinok a Senec a sú uvedené v prílohe materiálu.

3. Finančný plán

Finančný plán špecifikuje potenciálne finančné zdroje pre strategické ciele. Ide o finančné zdroje plánované ako príspevky:

- z fondov EÚ (ERDF, ESF, KF a špeciálnych programov)
- z verejných zdrojov
 - zo štátneho rozpočtu
 - z rozpočtu BSK
 - z rozpočtov obcí a miest v rámci BSK
- zo súkromných zdrojov podnikateľských subjektov v BSK
 - od právnických osôb
 - od fyzických osôb
 - od neziskového sektoru
 - z úverov komerčných bánk pre uvedené subjekty
- z úverov Európskej investičnej banky (EIB).

Plánovanú výšku jednotlivých zdrojov podáva nasledovná tabuľka, kde sú zdroje prepočítané na EUR, nakoľko od roku 2009 je plánovaný prechod na uvedenú menu.

Tabuľka č. 20 Predpokladané finančné zdroje pre PHSR v BSK na roky 2007 – 2013

(v stálych cenách 2005 v mil. EUR)

Roky	Zdroje celkom	Fondy EÚ	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	Súkromné zdroje	EIB
2007	196,0	59,2	9,0	8,8	30,0	80,0	9,0
2008	205,9	57,2	8,6	9,4	30,2	90,0	10,5
2009	215,2	54,9	8,2	9,7	31,4	100,0	11,0
2010	212,3	51,1	7,8	10,3	31,6	100,0	11,5
2011	226,4	53,1	8,0	10,5	32,8	110,0	12,0
2012	240,6	56,2	8,4	11,0	33,0	120,0	12,0
2013	230,2	66,0	9,5	11,5	33,9	100,0	9,0
Celkom	1 526,6	398,0	59,5	71,2	* 222,9	** 700,0	*** 75,0

Celkom (mil.Sk)	51 895,4	13 532,0	2 023,0	2 420,8	7 578,6	23 800,0	2 550,0
-----------------	----------	----------	---------	---------	---------	----------	---------

Prepočtový kurz 1 EUR = 34.- Sk

* Odborný odhad

** Predbežný odhad

*** Odhad EIB

Prameň: Aktualizovaný Národný strategický referenčný rámec na roky 2007 - 2013

Rozpočty obcí, mestských častí, Magistrátu hl. m. Bratislavy a BSK za roky 2006 a 2007

BSK plánuje vynaložiť na roky 2007 – 2013 na hospodársky a sociálny rozvoj okolo 1 855 mil. EUR, čo v prepočte činí okolo 63 090 mil. Sk v stálych cenách (prepočtový kurz 1 EUR - 34.- Sk). Z uvedenej čiastky získa 398 mil. EUR (v stálych cenách), resp. 449 mil. EUR (v bežných cenách), čo predstavuje hodnotu cca 13 532 mil. Sk (s.c.), resp. 15 266 mil. Sk (b.c.), ktoré sa budú čerpať prostredníctvom štrukturálnych fondov EÚ. V priemere ročne sa bude čerpať okolo 57 mil. EUR pre

BSK, ktoré budú smerovať do infraštruktúry, regionálnej dostupnosti, znalostnej ekonomiky, výskumu a vývoja, vzdelávania a sociálnej inklúzie. Z celkového objemu fondov ES 10 037 mil. EUR získa BSK 398 mil. EUR, čo predstavuje podiel 4%.

Financovanie programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa okrem fondov ES bude realizovať aj z verejných financií - rozpočtov BSK, 63 obcí, 5 mestských častí, 5 miest, z rozpočtu hl. mesta Bratislavy cca vo výške 683 mil. EUR a súkromných zdrojov - podnikateľských subjektov a bankových úverov vo výške okolo 775 mil. EUR. Kapitálové výdaje budú smerované na rozvoj dopravy, zdravotníctva, školstva, kultúry a sociálnych vecí.

4. Zabezpečenie realizácie

Inštitucionálne zabezpečenie programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja bude realizované:

- finančnými inštitúciami (komerčnými bankami, EIB a pod.)
- štátnymi organizáciami (MVR SR, MF SR, MH SR, MŽP SR, MDPT SR)
- špecializovanými inštitúciami (stavebným úradom, úradom životného prostredia, úradom práce, lesným úradom, pozemkovým úradom, školským úradom, inšpektorátom práce, obecným úradom, Úradu BSK a pod.)

Finančná kontrola bude prioritná u programov podporených z prostriedkov štátneho rozpočtu, resp. fondov EÚ. Programy realizované z vlastných zdrojov nepodliehajú týmto faktorom. Úlohou inštitucionálneho zabezpečenia je priradenie zodpovednosti a určenie spolupracujúcich inštitúcií na realizácii jednotlivých procesov. Realizácia podpory strategických programov, ako z prostriedkov EÚ, tak aj zo zdrojov štátneho rozpočtu, podlieha inštitucionálnemu i organizačnému zabezpečeniu tak, aby bol transparentný výber, hodnotenie a ich kontrola.

Organizačné zabezpečenie PHSR BSK bude sa realizovať na:

- samosprávnej úrovni (BSK, obce, mestá)
Ide o PHSR zamerané na rozvoj životného prostredia, regionálneho rozvoja, školstva, zdravotníctva, kultúry, sociálnych vecí, športu, medzinárodnej spolupráce a pod.
- štátnej úrovni (rezortné ministerstvá a priamo riadené organizácie)
Sú to úlohy z oblasti dopravy, vedy a výskumu, technickej a energetickej infraštruktúry, bytovej výstavby.
- súkromnej báze (podnikateľské subjekty – fyzické a právnické osoby, neziskový sektor)
Ide o realizáciu PHSR v oblasti priemyslu, služieb, cestovného ruchu, pôdohospodárstva, mimoškolského vzdelávania a pod.).

Riadiacim a koordinačným orgánom na úrovni BSK bude Odbor regionálneho rozvoja a priestorového plánovania, ktorý bude sledovať implementáciu PHSR a spoluprácu s externými partnermi. Pre túto činnosť bude potrebné posilniť úlohu uvedeného odboru, jednak po stránke právomocí, tak aj personálnej cca o 2 – 3 pracovníkov.

Monitorovanie PHSR v BSK bude zabezpečené systematickým zberom, triedením, agregovaním a ukladáním relevantných informácií pre potreby hodnotenia a kontroly riadených procesov. Ide o proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie programov a ich súlad so stanovenými cieľmi a analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých programov a opatrení a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Hlavným cieľom monitorovania bude dôsledné a pravidelné sledovanie realizácie cieľov projektov s využitím ukazovateľov. Výstupmi monitorovania budú vstupy pre vypracovanie výročných správ a záverečnú správu a podpora priebehu implementácie.

Realizácia programov v rámci BSK bude každoročne hodnotená hodnotiacou správou, ktorá bude dostupná verejnosti, odborným kruhom a štátnym orgánom. Tieto hodnotenia by mali uskutočňovať nezávislí hodnotitelia. Úlohou hodnotenia bude zistiť predovšetkým nasledovné fakty:

- či je navrhovaný program vhodným prostriedkom riešenia problémov regiónu
- či má program správne vymedzené strategické ciele, priority a opatrenia z hľadiska adekvátnosti a realizovateľnosti
- či program prispieva ku kvantifikácii cieľových zámerov a vytvára zázemie pre monitoring a pre hodnotiteľskú činnosť
- analyzovať adekvátnosť opatrení, pomáhať pri tvorbe postupov a kritérií pri výbere projektov
- hodnotiť finančné plnenie programov a ich zmeny
- dávať odporúčania pre zlepšenie a skvalitnenie programov.

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja bude podliehať:

- finančným orgánom a inštitúciám (MVRR SR, MF SR, BSK, komerčným bankám, vnútornému auditu)
- špecializovaným inštitúciám (stavebným úradom, úradom životného prostredia, úradom práce, lesným úradom, pozemkovým úradom, školským úradom, inšpektorátom práce, obecným úradom, Úradu BSK a pod.)

Finančná kontrola je prioritná u programov podporených z prostriedkov štátneho rozpočtu, resp. fondov EÚ. Programy realizované z vlastných zdrojov nepodliehajú týmto faktorom. Úlohou inštitucionálneho zabezpečenia je priradenie zodpovednosti a určenie spolupracujúcich inštitúcií na realizácii jednotlivých procesov. Realizácia podpory strategických programov, ako z prostriedkov EÚ, tak aj zo zdrojov štátneho rozpočtu, podlieha inštitucionálnemu i organizačnému zabezpečeniu tak, aby bol transparentný výber, hodnotenie a ich kontrola.

Kontrolným orgánom PHSR BSK je Regionálny riadiaci a monitorovací výbor /RRMV/, ktorý je založený na princípe partnerstva medzi predstaviteľmi štátnej správy, samosprávy a zástupcov kľúčových ekonomických a sociálnych partnerov. RRMV je orgán, ktorý prostredníctvom svojich členov reprezentuje záujmy sociálnoekonomického rozvoja vlastného regiónu a tak začleňuje regionálny rozvoj do národného procesu plánovania ekonomického rozvoja. RRMV je zodpovedný za prípravu ROP, jeho implementáciu a monitorovanie jeho realizácie. Členov RRMV schvaľuje Rada vlády SR pre regionálnu politiku na návrh ministra výstavby a regionálneho rozvoja. Medzi hlavné úlohy RRMV patria:

- stanovenie prioritných oblastí, strategických cieľov a opatrení v rámci prípravy ROP a previazanosť na SOP
- schvaľovanie odporučených finančných alokácií navrhovaných pracovnými skupinami do jednotlivých prioritných oblastí a vypracovanie návrhov na financovanie projektov vychádzajúcich z realizačných cieľov ROP
- priebežné monitorovanie realizácie ROP (vrátane hodnotenia postupov a dosiahnutých výsledkov).

Okrem uvedenej inštitucionálnej štruktúry v rámci štátnej správy a samosprávy, sa v súlade s princípom partnerstva podieľa na realizácii regionálnej politiky v SR aj mnoho ďalších organizácií. Sú to napr. regionálne rozvojové agentúry, profesijné a iné záujmové združenia, výskumné, odborné inštitúcie a subjekty, mimovládne neziskové organizácie a pod.

Časový harmonogram jednotlivých územných problémových okruhov je spracovaný v prílohovej časti „Územné priority a smery hospodárskeho a sociálneho rozvoja BSK na roky 2007 - 2013“. Finančný harmonogram je spracovaný v kapitole „Finančný plán“.

Realizácia postupu prác na PHSR BSK má väčšinou dlhodobý alebo priebežný charakter, pričom jednotlivé etapy sú plánované nasledovne.

Schéma č. 2 Harmonogram realizácie programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja

P.č.	Etap	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 a ďalej	Zodpovední
1.	Spracovanie programov - analýza a riešenie	—									Poraden. firma
2.	Posúdenie programov - Korekcie		—								VÚC obce
3.	Realizácia programov - financovanie a vlastná realizácia										VUC Dod. org.
4.	Propagácia programov - medializácia										VÚC Médiá
5.	Hodnotenie programov - ročné										VUC Nezáv.ho d.
6.	Monitorovanie programov - priebežné										VÚC Nezávislí hodnot.
7.	Regulovanie programov - v prípade nutnosti zmeny riešenia										VUC
8.	Kontrolovanie programov										VUC,NKÚ

- vnútorný audit, NKÚ									EÚ
-----------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	----

Pre úspešnú realizáciu programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja musí BSK vytvárať do budúcnosti priaznivé podmienky pre súťaživosť a podnikavosť pre podnikateľské i nepodnikateľské subjekty. Tento cieľ by mal byť naplnený konkrétnymi podpornými programami, ktoré umožnia zvýšenie kvality strategického rozvoja predovšetkým v tých oblastiach, v ktorých má samosprávny kraj priamu zodpovednosť a ingerenciu. Konkrétne možno uviesť nasledovné aktivity:

- najkrajšia obec v kraji (kvetinová a rastlinná výzdoba, čistota verejných a súkromných priestorov, relaxačné priestory pre obyvateľstvo atď.)
- významný podnikateľský čin v obci (v jednotlivých rokoch prihlasujú obce významné podnikateľské aktivity, ktoré posudzuje BSK z hľadiska ich významu pre rozvoj regiónu – novosť aktivity, opakovateľnosť v podmienkach ďalších obcí, hospodársky prínos, ekologický a vzdelanostný prínos atď.)
- informačná prezentácia obce pre podnecovanie cestovného ruchu (počet informačno-orientačných tabúl v obci, dokumentačná prezentácia obce, internetová propagácia, propagácia rodákov a kultúrno-historických pamiatok, prírodných atrakcií, poskytovaných služieb a pod.)
- úroveň spájania sa obcí do spoločných aktivít – vytvárania mikroregiónov (súťaže v predchádzajúcich programových aktivitách, poskytovanie si vzájomnej pomoci pri uplatňovaní servisných aktivít v prospech zúčastnených obcí a pod.)
- úroveň a kvalita poskytovaných sociálnych služieb (s orientáciou na obyvateľov postproduktívneho veku, sociálne odkázaným obyvateľom, mladým rodinám a matkám s malými deťmi).

Finančné zabezpečenie aktivít bude realizované najmä združovaním prostriedkov tak, ako sú popisované vo finančnej časti projektu. Z aspektu BSK bude financovanie priame (v rámci rozpočtu) i (nepriame) podporné aktivity v rámci vyhlásených programov BSK. Na tento účel sa odporúča založiť príslušný podporný fond na BSK.

Inštitucionálne zabezpečenie bude sa realizovať za úzkej spolupráce Úradu BSK, poslancov BSK a taktiež primátorov a starostov obcí. Špecifické otázky, napr. legislatívne a organizačné, budú riešiť v spolupráci s príslušnými štátnymi orgánmi, resp. ministerstvami.

5. Závěry a odporúčania

Na základe vykonanej analýzy súčasného stavu ekonomických a sociálnych východísk PHSR Bratislavského samosprávneho kraja bola odkrytá značná časť predností i nedostatkov, ktoré bude nutné v ďalšom programovacom období zlepšovať, využívať a zdokonaľovať. Predbežne možno konštatovať nasledovné fakty:

Územie Bratislavského kraja tvorí 73 sídiel, z ktorých je 7 miest (Bratislava, Malacky, Stupava, Svätý Jur, Pezinok, Modra, Senec). Stupeň urbanizácie (83,5 %) vysoko prevyšuje priemer SR (55,7 %) a je priestorovo silne diferencovaný. Polyfunkčné centrum Bratislava (425 155 obyv.) je počtom obyvateľov najväčším a zároveň hlavným mestom SR. Je nielen významným imigračným centrom, ale aj cieľom dennej dochádzky za prácou a do škôl (cca 150 tis. osôb/denne), čo kladie vysoké nároky na komunikačnú a časovú dostupnosť Bratislavy najmä z regiónov zázemia (Záhorského, Podunajskej nížiny a Malokarpatského regiónu). V Bratislave sa koncentrujú služby, vzdelávacie, vedeckovýskumné, kultúrne a špecializované zdravotnícke zariadenia s celoslovenskou pôsobnosťou. S výnimkou Bratislavy, ostatné mestá sa radia do veľkostnej kategórie od 10-20 tis. obyvateľov (okresné mestá Senec, Malacky), resp. majú menej ako 10 tis. obyvateľov (Modra, Stupava, Svätý Jur). Pezinok má 21 tis. obyvateľov. Aj napriek súčasným aktuálnym suburbanizačným trendom okresy zázemia Bratislavy si uchovávajú vidiecky charakter. Stupeň urbanizácie okresov Malacky (39,9 %) a Senec (28,1 %) je nízky.

Z hľadiska zabezpečovania primeranej životnej úrovne a ochrany životného prostredia sa na území Bratislavského kraja prejavuje ako problém vybavenosť sídiel technickou infraštruktúrou – kanalizácia, čistiare odpadových vôd a zhodnocovanie resp. recyklácia odpadov. Dĺžka vodovodných sietí (bez prípojek) v Bratislavskom kraji je 1961,2 km (stav k 31.12.2005, Bratislavská vodárenská spoločnosť, SR 24093 km, stav k 31.12.2003, VÚVH Bratislava). Dĺžka vodovodných prípojek je 511,9 km a celkový počet vodovodných prípojek je 70 123 (stav k 31.12.2005, VÚVH Bratislava).

Z celkového počtu 73 obcí kraja je na vodovodnú sieť napojených 94,3 %. V Bratislavskom kraji je nedostatočná kanalizačná sieť. Dĺžka kanalizačnej siete je 997,2 km, dĺžka kanalizačných prípojk je 182,2 km (stav k 31.12.2005, Bratislavská vodárenská spoločnosť). V Bratislavskom kraji len 35,62 % obcí má verejnú kanalizáciu (Bratislava 100 %, okres Malacky 34,6 %, Pezinok 41,3 %, Senec 31,1 %, stav k 31.12.2003, VÚVH Bratislava). Plynofikovaných je 98,2 % (SR, 73,01 %, rok 2003; SAŽP – CER Košice) obcí.

Vyhodný polohový potenciál spolu s dopravnou infraštruktúrou umožňujú priaznivú dostupnosť Bratislavského kraja všetkými druhmi dopravy. Bratislavský kraj je s okolitými krajinami „prepojený“ najmä diaľničnými a železničnými trasami. Diaľnica D2 a medzinárodné železničné trate č.110, 130, 132 spájajú kraj s Českou republikou a Maďarskom. Diaľnice D2, D4 a medzinárodné železničné trate č.120, 132, 111 vytvárajú spojenie s Rakúskom, smerom na východ na Žilinu s Poľskom a Ukrajinou. Zapojenie regiónu do celoeurópskej siete zabezpečuje i letecká doprava (Letisko M.R. Štefánika).

Dopravnú kostru kraja tvoria cesty I. a II. triedy, železničné medzinárodné a regionálne trasy, trasa vodnej dopravy a letecká doprava. Súčasťou sú dopravné zariadenia, ktoré dotvárajú systém základnej dopravnej obsluhy. Cestnú infraštruktúru tvoria úseky diaľnic D1 a D2, cesty I., II. a III. triedy a miestne komunikácie vrátane mostných objektov. Diaľnice a cesty I. a II. triedy spájajú kraj s ostatným územím Slovenska a so susednými štátmi. Medzi hlavné cestné trasy patria: diaľnica D1, D2, diaľnica D4 zo smeru Rakúsko - Bratislava, cesta I/61, I/62, I/63, cesta II/502 a cesta II/503 (Stratégia rozvoja BSK 2003). Dĺžka cestnej siete v kraji je 693,265 km, postavených je tu 156 mostných objektov. Z nich je 21,6 % ciest II. triedy a 35,2 % ciest III. triedy v kraji v nevyhovujúcom a havarijnom stave a vyžaduje si neodkladnú obnovu a rekonštrukciu. Najkritickejší stav je na:

- cestách II. triedy v okresoch Malacky a Pezinok, na úsekoch ciest II/502 Bratislava - Pezinok, II/503 Pezinská Baba, II/590 Malacky - hr. okresu Senica, II/501 Rohožník - hr. okresu Senica
- cestách III. triedy v úsekoch ciest III/50310 Malacky – Rohožník, III/5016 Plavecký Mikuláš – hranica okresu Senica, III/50212 Čierna voda – Chorvátsky Grob, III 5027 Častá – Červený Kameň – Píla.

Dopravné zaťaženie ciest II. triedy na území Bratislavy je 5 - 10 násobne väčšie v porovnaní s priemerným zaťažením extravilánových úsekov tých istých ciest. Sprievodným javom tejto skutočnosti je zvýšená miera negatívnych vplyvov dopravy na okolité životné prostredie. Ďalším špecifickým znakom prejazdnych úsekov ciest II. triedy na území Bratislavy je vysoká hustota ich križovatiek s cestami I. a III. triedy a s miestnymi komunikáciami. Toto špecifikum poukazuje na základný problém týchto ciest, ktorým je obmedzená priepustnosť v ich uzlových bodoch.

Neoddeliteľnou súčasťou cestnej siete sú mostné objekty dôležité z hľadiska zjazdnosti a dostupnosti. Prevažná časť mostov je vo vyhovujúcom stave. Zvýšenú pozornosť je potrebné venovať objektom zaradených do IV. a V. triedy, t.j. 40 mostným objektom. K mostným objektom vyžadujúcim si rekonštrukciu patria: Most ev.č.503-0061 nad D1 Senec - Viničné, most ev.č.505-006 nad diaľnicou D2 Stupava, most ev.č.5037-4 Tomášov, most ev. č. č. 0232-002 nad D2 Leváre - Závod.

S dopravným zaťažením úzko súvisia environmentálne problémy ako emisie a nehodovosť.

Oblasť regionálnej infraštruktúry je v Bratislavskom kraji ovplyvnená nepriaznivým technickým stavom, nedostatočnou a zastaranou vybavenosťou jednotlivých objektov. Hlavné environmentálne nedostatky spočívajú v nedostatočnej tepelnej izolácii budov so zvýšenými nárokmi na energiu, v zatekaní najmä plochých striech, v technicky zanedbaných alebo poddimenzovaných rozvodoch.

Životné prostredie kraja je ohrozované nielen zaostávaním vo vybavenosti environmentálnou infraštruktúrou, ale aj následkami povodní. Bratislavský kraj nemá doriešený systém protipovodňovej ochrany nielen na miestnych tokoch, ale ani na medzinárodnej rieke Dunaj a Morava, čo je jeden z jeho závažných environmentálnych problémov. Na základe skúseností z povodní v predchádzajúcich rokoch sa v rámci aktualizácie Programu protipovodňovej ochrany SR do roku 2010 kladie väčší dôraz na opatrenia zamerané na ochranu území s najväčšou koncentráciou obyvateľstva a území s významným hospodárskym potenciálom. K naplneniu uvedeného cieľa prispieva najmä realizácia preventívnych a iných technických opatrení – stavieb na ochranu pred povodňami, vedecko-technických projektov a znižovanie plochy územia ohrozovaného povodňami.

Na území Bratislavského kraja sa nachádza 39 navrhovaných území európskeho významu a 5 navrhovaných chránených vtáčích území. Tieto územia predstavujú najhodnotnejšie lokality z hľadiska biodiverzity v kraji. V súvislosti so záväzkami SR ohľadne území NATURA 2000 je potrebné zabezpečiť starostlivosť a propagáciu týchto území a spoluprácu s ich vlastníkmi.

Z hľadiska ochrany prírody a krajiny sa prejavuje ohrozenie rastlinných a živočíšnych druhov a biotopov ako dôsledok nedostatočného manažmentu chránených častí prírody a krajiny, absencie programov starostlivosti, programov záchrany a nevyhovujúcej infraštruktúry ochrany prírody a krajiny. Osobitným problémom v rozvoji miest a obcí BSK popri nedostatočnej infraštruktúre je riešenie problematiky obnovy a regenerácie územia. V intravilánoch alebo extravilánoch obcí a miest sa

nachádzajú opustené a zdevastované areály, tzv. hnedé parky, ktoré sú často zaťažené rôznymi environmentálnymi záťažami a sú vo veľmi komplikovaných majetkovoprávných vzťahoch.

Na území kraja sa nachádzajú tri chránené krajinné oblasti (CHKO) o celkovej rozlohe 50 197 ha (24,5 % z rozlohy kraja). V Bratislavskom kraji bolo k 31. 1. 2006 vyhlásených 10 národných prírodných rezervácií (NPR), 1 národná prírodná pamiatka (NPP), 21 prírodných rezervácií (PR), 9 prírodných pamiatok (PP) a 19 chránených areálov (CHA). Podľa jednotlivých stupňov ochrany zaberať v Bratislavskom kraji územia s 2. - 5. stupňom ochrany 51 746, 63 ha (25,2 % z rozlohy kraja). Najvyššia výmera chránených území je v okrese Malacky (26 995,20 ha) a najnižšia v okrese Senec (465,4 ha). Najvyšší podiel z výmery okresy dosahujú tieto územia v okrese Bratislava III. (43,8%) a najnižší podiel v okrese Senec (1,3%).

Z hľadiska environmentálnej výchovy a osvetu významnú úlohu zohrávajú náučné chodníky. V rámci Bratislavského kraja je niekoľko veľmi hodnotných a kvalitne vybudovaných náučných chodníkov, napr. Náučný chodník NPR Devínska Kobyla (vedie cez lokalitu Sandberg, ktorá je vzácnym paleontologickým náleziskom); Náučný chodník Biskupické lužné lesy (vedie cez lužné lesy so vzácnymi druhmi fauny a flóry); Náučný chodník Niva rieky Moravy (leží v okrese Malacky a sú tu ukážky lužných lesov a riečnych terás rieky Moravy, bol vybudovaný ako výsledok medzinárodnej spolupráce s Rakúskom) a Naučný chodník Plavecký kras (leží v okrese Malacky).

Vstupom do Európskej únie Slovensko prijalo európsky systém ochrany prírody, čím dochádza k zmene oproti doterajšej koncepcii ochrany prírody, kde sa zdôrazňovala najmä ochrana území. Európsky systém ochrany prírody sa zameriava na účinnú ochranu biotopov a druhov, pre ktoré sa vyhlasujú chránené územia. Vytvorenie sústavy osobitne chránených území NATURA 2000 bolo jednou z prioritných podmienok vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie v oblasti ochrany prírody. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území:

- chránené vtáčie územia (Special Protection Areas - SPAs)
- územia európskeho významu (Special Areas of Conservation - SACs)

Chránené vtáčie územia (CHVÚ) v Bratislavskom kraji zaberať plochu 66 197,828 ha, pričom prekryvajú so sieťou CHÚ (CHKO) v prípade CHVÚ Dunajské luhy je 55 %, CHVÚ Malé Karpaty je 86% a CHVÚ Záhorské Pomoravie je 47%. Územia NATURA 2000 zaberať v Bratislavskom kraji plochu 28 401,147 ha. V rámci kraja sa nachádza celkovo 39 území európskeho významu

Na výmere porastovej plochy lesov v Bratislavskom kraji sa ochranné lesy podieľajú 5,70 %, lesy osobitného určenia 49,00 %. Najvyšší podiel ochranných lesov a lesov osobitného určenia z celkovej porastovej plochy je v okresoch Bratislava I. až V., t.j. spolu za Bratislavu (100 %) a Senec (77,5 %), najnižší v okrese Pezinok (41,1 %). V absolútnom vyjadrení najviac ochranných lesov a lesov osobitného určenia má okres Malacky 24 899,46 ha.

Na území Bratislavského kraja sa nachádza vodohospodársky najvýznamnejšia oblasť na Slovensku, chránená vodohospodárska oblasť (CHVO) Žitný ostrov. Zasahuje aj do okresov Dunajská Streda a Galanta v Trnavskom kraji. Ide o územie, ktoré svojimi prírodnými podmienkami tvorí významnú prirodzenú akumuláciu vôd, kde je možné plánovať a vykonať činnosť, len ak sa zabezpečí všestranná ochrana povrchových a podzemných vôd.

V Bratislavskom kraji sa nenachádza žiadna lokalita zaradená do zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Medzi pamiatky zahrnuté do predbežného výberu nomináciu boli zaradené nasledovné vládne projekty SR:

- Archeologická lokalita slovanského hradiska a torzo hradu Devín (návrh r.1992)
- Pamätník Chatama Soféra v Bratislave (návrh r.2001)
- Limes Romanus – rímske pamiatky na Strednom Dunaji (návrh r.2001).

Realizáciou OPBK môže byť priamo ovplyvnené životné prostredie najmä v oblastiach prioritnej osi 1, na základe ktorej je potrebné venovať pozornosť oblasti školstva, environmentálnej infraštruktúre, doprave a charakteristike sídiel. Pre prioritnú os 2 je základom analýza informatizácie, vývoja a výskumu. V ďalšom podávame iba základné informácie vybraté z Návrhu OPBK.

V systéme zdravotníckej starostlivosti na území Bratislavského kraja sa nachádza 11 nemocníc, 1444 subjektov ambulantnej starostlivosti a 2 liečebné ústavy. Celkový počet lôžok je 5768, t.j. na 1000 obyvateľov pripadá 9,59 lôžok (SR 7,8), čo súvisí s potrebami obyvateľov Bratislavského kraja, ale aj s lokalizáciou špecializovaných zdravotníckych zariadení nadregionálnej a celoslovenskej pôsobnosti.

Sociálnu starostlivosť a služby odkázaným občanom poskytuje sieť sociálnych zariadení v správe BSK (12 domovov sociálnych služieb pre deti a dospelých, 2 domovy a penzión pre dôchodcov, 1 zariadenie chráneného bývania) a jednotlivých obcí. Prevažná väčšina zariadení sociálnej starostlivosti je v nevyhovujúcich priestoroch (kaštiele, pamiatkové objekty a pod.). Kvalita poskytovaných základných služieb v oblasti zdravotníctva a sociálnej starostlivosti je ovplyvnená ich nepriaznivým technickým stavom a zastaranou vybavenosťou. Nedostatky spočívajú najmä v nedostatočnej tepelnej izolácii väčšiny objektov so zvýšenými nárokmi na energie, v zatekaní najmä plochých striech, v zanedbanej alebo poddimenzovanej technickej infraštruktúre.

Pri porovnaní súčasnej sídelnej štruktúry Bratislavského kraja s rozsahom jeho kultúrno-historického potenciálu sa dá konštatovať, že 55 % obcí a miest má zákonom chránené kultúrno-historické hodnoty v území. V rámci sídiel je lokalizovaných 1 492 pamiatkových objektov a 1051 kultúrnych pamiatok (PÚ SR Bratislava, 2004). Najviac kultúrnych pamiatok je situovaných v hraniciach pamiatkových rezervácií a v pamiatkových zónach.

Ako sme už vyššie uviedli, v Bratislavskom kraji sa nenachádza žiadna lokalita zaradená do Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO.

Úroveň informatizácie z hľadiska potrieb Bratislavského kraja nemožno v súčasnosti považovať za priaznivú. I keď v posledných rokoch došlo v Bratislavskom kraji k zlepšeniu stavu, funkciu modernej verejnej správy v oblasti poskytovania flexibilných, dostupných a efektívnych verejných služieb občanom, ako aj digitalizáciu knižníc, archívov, múzeí a galérií a ďalších pamäťových a fondových inštitúcií, nemožno považovať za postačujúcu.

Nesporným prínosom je budovanie geoinformačného systému Bratislavského samosprávneho kraja. BSK v snahe zabezpečovať úlohy, ktoré mu vyplývajú z kompetencií v oblasti regionálneho rozvoja a priestorového plánovania, začal v roku 2003 s budovaním Geografického informačného systému, ktorý sa zameriava na evidovanie a vyhodnotenie údajov o území. Geoportál má slúžiť jednak širokej verejnosti, ktorá sa pripojením na internet, jeho prostredníctvom, bude môcť dozvedieť o zámeroch samospráv, podávať im návrhy a pripomienky a tým sa aktívne podieľať na rozvoji obce, mesta či celého regiónu a dani v ňom, ale aj samotným obciam i mestám, ako i štátnej správe, ktoré ho priamo využijú pri svojej práci a aktivitách v prospech rozvoja regiónu v jednotlivých oblastiach života.

Kým prienik informatizácie do verejnej správy sa v Bratislavskom kraji realizuje postupne, proces informatizácie je relatívne pomalý a potrebám nezodpovedá v knižniciach, archívoch, galériách, múzeách a v ďalších pamäťových a fondových inštitúciách, ktoré zohrávajú dôležitú funkciu pri sprostredkovaní poznatkov pre výchovno-vzdelávací proces, občanov, podnikateľský sektor, verejnú správu a výskumno-vývojové pracoviská.

Výskum, vývoj a inovácie. Vzhľadom na reštrukturalizáciu hospodárskej, najmä priemyselnej základne Bratislavského kraja, orientovanej na zavádzanie inovačných technológií do výrobných procesov a vznik odvetví založených na špičkových technológiách, nadobúda mimoriadne dôležitý význam oblasť výskumu a vývoja a transfer dosiahnutých technických a technologických inovácií do praxe prostredníctvom malých a stredných podnikov. Bratislavský kraj má mnohé zo štrukturálnych problémov v oblasti výskumu, vývoja a inovácií ako ostatné regióny Slovenska (nedostatočné prístrojové vybavenie a technická infraštruktúra výskumu a vývoja a i.). Špecifickým komponentom ekonomickej základne kraja je vedecko-výskumná základňa, umiestnená predovšetkým v Bratislave. Po roku 1990 došlo k výraznej transformácii vedecko-výskumných a vývojových inštitúcií, ktorá sa prejavila poklesom počtu pracovníkov.

V Bratislavskom kraji je v súčasnosti lokalizovaných 100 (47,7 % SR) organizácií vedy a výskumu, v ktorých pracuje 10135 pracovníkov (z toho 7889 výskumných pracovníkov, 48,9 % SR). Na vysokých školách, sa popri výuke venuje pozornosť vede a výskumu. Inovačná infraštruktúra je v Bratislavskom kraji v porovnaní s vyspelými regiónmi EÚ relatívne málo rozvinutá. Z tohto dôvodu je dôležitý postupný rozvoj materiálnej, ale aj nemateriálnej (poradenskej) inovačnej infraštruktúry. V oblasti materiálnej inovačnej infraštruktúry je dôležité zakladanie a rozvoj inkubátorov, technologických centier a technologických parkov. Rozvoj materiálnej infraštruktúry patrí k základným opatreniam, ktoré na jednej strane priamo podporujú vznikajúce inovačné firmy využívajúc najmä inkubátory a technologické centrá, na druhej strane technologické parky patria k významným nástrojom pre alokáciu zahraničných technologických firiem v regióne.

V dôsledku absencie zmien a doplnkov v ÚPD VÚC nie je v platnosti aktualizácia lokalizácie priemyselných parkov. Jeden z rozvojových scenárov predpokladá rozvoj Bratislavy ako vedecko-výskumného centra - technopolisu. Dôležitú úlohu zohráva aj poradenská činnosť v oblasti inovačných aktivít. Medzi priority patrí poradenstvo v oblasti ochrany duševného vlastníctva (IPR protection), podpora ochrany priemyselných práv, akreditácia a certifikácia, patentové poradenstvo, poradenstvo v oblasti financovania patentovej ochrany, inovačných aktivít a technologického transferu.

Infraštruktúra vzdelávania. Na území Bratislavského kraja sa nachádzajú všetky druhy škôl (materské, základné, stredné, vysoké školy a univerzity, umelecké školy). V školskom roku 2005-2006 sa v Bratislavskom kraji nachádzalo 203 materských škôl, 157 základných škôl, 117 stredných škôl a 10 vysokých škôl. Počet žiakov základných škôl za posledné roky pozvoľna klesá, no priemerný počet žiakov v triede je stále mierne vyšší ako celoštátny priemer (22,5 oproti 22). Stredné školy sú koncentrované do Bratislavy a mestských sídiel regiónu. Nepostačujúci počet a štruktúra stredných škôl je v okresoch Malacky a Senec. V súčasnosti stredné školy zabezpečujú aj ďalšie vzdelávanie vo viacerých zameraniach (IT, cudzie jazyky, odborné vzdelávanie, metodicko-didaktické poradenstvo, kurzy v odboroch kuchár, čašník, barman, rekvalifikačné kurzy na polygrafické profesie, školenia v odbornej spôsobilosti v elektrotechnike).

V súčasnosti systém stredného školstva v Bratislavskom kraji prechádza transformáciou, ktorá je úzko spätá nielen s prechodom kompetencií zo štátnej správy na samosprávu, ale aj s reštrukturalizáciou siete škôl, odborov a odborných zameraní štúdia v súlade s potrebami regionálneho hospodárstva a trhu práce. Súčasťou je aj proces racionalizácie z hľadiska hospodárenia a znižovania prevádzkových nákladov škôl.

Bratislava ako najväčšie a najvýznamnejšie centrum vysokého školstva v SR sústreďuje 40,7% poslucháčov vysokých škôl SR. Poskytuje takmer kompletne zastúpenie všetkých smerov štúdia (technické, univerzitné, ekonomické, zdravotnícke, umelecké). Na štátnych vysokých školách študuje približne 35,7 tis. študentov denného a približne 8 tis. poslucháčov externého štúdia.

Prevažná väčšina infraštruktúry vzdelávania je v nevyhovujúcom až havarijnom technickom stave a jej prevádzka si vyžaduje vysoké náklady. Mnohé zo škôl potrebujú rekonštrukciu a ich potrebám zodpovedajúce materiálo-technické zabezpečenie. V Bratislavskom kraji budovy škôl nevyhovujú z hľadiska prestupov tepla (netesniace okná a dvere), v školách sú inštalované energeticky veľmi náročné zdroje tepla, vyžadujú si prebudovanie a vybavenie hydraulickým vyregulovaním vonkajších rozvodov a i.. Pri znižovaní nákladov na elektrickú energiu sa treba zamerať aj na optimalizáciu osvetlenia. Nároky na finančné zabezpečenie si vyžadujú aj vodovodné a sanitárne zariadenia. Závažnými problémami sú zastaralé stavy kotolní a ostatného technického vybavenia, ktoré nezodpovedá energetickým požiadavkám (vysoká spotreba, nízka účinnosť); havarijné stavy sociálnych zariadení; nevyhovujúca a značne poškodená hydro- a tepelná izolácia budov, dezolátny stav okien (poškodené a netesniace rámy, nízka energetická izolácia) a havarijné stavy kanalizačnej siete budov.

Pre BSK vyplývajú tieto zásadné investičné priority a ciele, ktoré by sa mali rešpektovať v strategických špecifických smeroch:

- obmedziť náklady spojené s negatívnymi účinkami zmeny klímy na spoločnosť a životné prostredie. Jedným z opatrení je napr. zvýšenie podielu energie vyrobenej z obnoviteľných energetických zdrojov
- zabezpečiť ochranu, zachovanie, obnovenie a rozvoj fungovania prirodzených systémov, prírodných biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín, zastavenie straty biodiverzity a dosiahnutie priaznivého stavu prírody a krajiny. Zabezpečiť ochranu a regeneráciu prírodného prostredia a krajiny budovaním infraštruktúry ochrany prírody a krajiny
- zvýšiť kvalitu životného prostredia, zdravia a života v mestskom a vidieckom prostredí je potrebné znižovať znečistenie životného prostredia a jeho zložiek, znižovať zdravotné riziká, podporovať zdravé životné štýly, zvyšovať štandard bývania, prístup ku službám, kultúre, oddychovým zónam a pod.
- zlepšiť využívanie a hospodárenie s prírodnými zdrojmi, vyhnúť sa ich nadmernému využívaniu a uznať hodnotu služieb ekosystémov, zabezpečiť, aby spotreba obnoviteľných a neobnoviteľných zdrojov neprekročila mieru únosnosti zaťaženia životného prostredia, znižovať objemy vzniku odpadov a zvyšovať ich opätovné využívanie
- zabezpečiť komplexnú ochranu územia pred povodňami budovaním, resp. rekonštrukciou ochranných hrádzí a úpravou tokov vo väzbe na integrované plány manažmentu povodia. Je potrebné navrhnuť také opatrenia, ktoré sa vzťahujú na celé povodie vo vzťahu k rozvoju sídelných štruktúr, ochrane prírody, rekreácii, poľnohospodárstvu a lesnému hospodárstvu.
- zabezpečiť, aby dopravné systémy spĺňali hospodárske, sociálne a environmentálne potreby spoločnosti pri minimalizovaní ich nežiaduceho vplyvu na hospodárstvo, spoločnosť a životné prostredie, dosiahnuť rovnováhu medzi individuálnou a hromadnou dopravou, rozširovať udržateľné spôsoby do-

- pravy, ako je verejná hromadná doprava a cyklistika
- modernizovať a humanizovať urbánu regeneráciu územia a revitalizovať pamiatkový fond
 - revitalizovať centrálne mestské zóny, nevyužívané priemyselné plochy a obnoviť verejné plochy, zachovať historické kultúrne dedičstvo
 - realizovať ekologické inovácie a výskum v oblasti trvalo udržateľného rozvoja, ktorých cieľom je výrazný a preukázateľný pokrok smerom k dosiahnutiu trvalo udržateľného rozvoja tým, že znižujú vplyv na životné prostredie, alebo vedú k účinnejšiemu a zodpovednejšiemu využívaniu prírodných zdrojov vrátane energie. Výskum v oblasti trvalo udržateľného rozvoja má podporovať medzidisciplinárne a prierezové prístupy zahŕňajúce spoločenské a prírodné vedy.
 - zavádzať environmentálne manažérstvo, „zelené školy“, uplatňovať Agendu 21, zlepšovať prístup k informáciám o životnom prostredí a ľudskom zdraví, zlepšovať tok informácií týkajúcich sa životného prostredia a pod. Dosiahnuť pokrok v medzinárodnej a cezhraničnej spolupráci v oblasti životného prostredia a ekologických inovácií tak, aby sa environmentálne politiky a opatrenia navzájom podporovali
 - dobudovať chýbajúcu infraštruktúru sietí obcí - kanalizačnú sieť v obciach, ČOV, dokončiť plynofikáciu obcí
 - riešiť sociálne bývanie (krízové strediská, resocializačné strediská, sociálne byty) pre marginálne skupiny obyvateľstva v Bratislave (bezdomovci, sociálne prípady, duševne chorí a pod.)
 - riešiť a podporovať výstavbu nájomných bytov pre mladé rodiny
 - vybudovať obchvaty obcí Rovinka, Sv. Jur, Pezinok, Modra, Malacky a severný obchvat Bratislavy
 - dobudovať dopravný systém MHD o rýchlosť elektrického
 - zlepšovať vybavenie a kvalitu poskytovaných služieb v zdravotníckych zariadeniach a v sociálnych zariadeniach, predovšetkým v Bratislave
 - ochraňovať a renovovať kultúrne dedičstvo v 10 kultúrnych pamiatkach (Bratislavský hrad s areálom, hrad Devín, pamätník Slavín s areálom, Academia Istropolitana, Dóm sv. Martina, Villa Rustica v Dúbravke, Evanjelické lýceum, hrad Červený kameň s areálom, súbor pamiatok k osobnosti L. Štúra v Modre, súbor historických dokumentov v Štátnom archíve)
 - ochraňovať 3 pamiatkové rezervácie (Mestská pamiatková rezervácia Bratislava I, pamiatková rezervácia ľudovej architektúry Habánsky dvor, mestská pamiatková rezervácia Svätý Jur) a 10 pamiatkových zón (centrálna mestská časť, Rača, Vajnory, Záhorská Bystrica, Devínska Nová Ves, Dúbravka, Lamač, Rusovce, Mariánka, Modra)
 - zlepšovať životné prostredie v oblasti znižovania znečistenia ovzdušia na území Bratislavy, vôd (Moravy, Malého Dunaja a Čiernej vody), pôdy (na úpätí Malých Karpát, Záhorských pláňav a Novoveskej Terasy)
-
- dobudovať riadené skládky a separovaný zber odpadov v obciach
 - realizovať úplnú likvidáciu odpadov v kraji (nebezpečný odpad, priemyselný odpad, autovraky, staré elektrospotrebiče a elektronika)
 - vybudovať komplexný monitorovací systém životného prostredia v Bratislave a vytesňovať priemyselnú výrobu a nákladnú dopravu mimo širšieho centra mesta
 - zlepšiť nevyhovujúci kvalitatívny stav cestných komunikácií, nadmernú zaťaženosť a slabú priepustnosť cestných komunikácií a zvýšiť počet parkovacích miest v Bratislave
 - modernizovať chátrajúci stav infraštruktúry bývania, najmä v mestských častiach Bratislavy s rozsiahlymi obytnými súbormi z 20. storočia, technický a sociálny úpadok bytového fondu predovšetkým v bytových domoch v mestských oblastiach s negatívnymi sociálno-ekonomickými vplyvmi
 - zlepšovať nevyhovujúci stav verejnej zelene a nepostačujúcu úpravu verejných priestranstiev
 - lepšie využívať prítomnosť pomerne rozsiahlych plôch opustených priemyselných lokalít.
- Okrem investične náročných aktivít je potrebné venovať pozornosť aj neinvestičným projektom. Vyplýva to najmä z nutnosti zefektívnenia fungovania samosprávneho kraja, nakoľko doposiaľ sa podobné aktivity nerealizovali, resp. sa realizovali minimálne. Ide konkrétne o nasledovné projekty:
- energetické audity objektov samosprávy (školy, nemocnice a pod.)
 - personálne audity orgánov a organizácií samosprávy
 - štúdie uskutočniteľnosti PPP projektov (Public Privat Partnerschip)
 - protipovodňové mapy
 - cenové mapy nehnuteľností
 - navigátor podnikateľských aktivít a databáza podnikateľov v regióne na internete
 - komplexná automatizácia a internetizácia samosprávy

- certifikácia kvality pre samosprávne organizácie (obchodné spoločnosti, zdravotnícke zariadenia a pod.)
- územné plány, digitálne mapy a plány hospodárskeho rozvoja na úrovniach obcí a ich aktualizácia
- projekty krízového riadenia a bezpečnostné projekty
- pasportizácia majetkov obcí
- marketingová propagácia obcí v rôznych jazykových mutáciách.

Uvedené projekty prispievajú k efektívnejšiemu vynakladaniu finančných prostriedkov samosprávy a profesionálnemu prístupu riešenia problémov. Tieto projekty je nutné zadávať na báze súťaží, najmä verejným obstarávaním, resp. u malých projektov obchodnou súťažou, čo umožňuje vygenerovania optimálnej ceny.

Pre ďalší rozvoj BSK odporúčame v regionálnej politike realizovať aj systémové opatrenia ktoré môžu prispieť k rozvoju BSK. Ide o nasledovné opatrenia:

- vytvoriť regionálny monitorovací výbor v spolupráci s MVR SR pre sledovanie plnenia programu i ostatných projektov podporených z fondov EU (interní a externí odborní spolupracovníci)
- sledovať pravidelne ukazovatele plnenia operačných programov a ich opatrení. Túto úlohu bude vykonávať monitorovací výbor, ktorý bude každoročne predkladať hodnotiace správy.
- založiť fond pri BSK na podporu podnikateľských subjektov a obcí v kraji (regionálny fond). Fond môže fungovať na princípe pôžičiek (návrtných prostriedkov) a taktiež na princípe grantov (nenávrtných prostriedkov). Návrtné prostriedky budú určené najmä pre podnikateľskú sféru a nenávrtné pre nepodnikateľskú (neziskovú) sféru.
- vytvoriť podmienky pre nízkoúrokové sadzby na úvery z regionálneho fondu a to predovšetkým pre podnikateľov podnikajúcich na vidieku v BSK (nižšie ako v bankách)
- sledovať a posudzovať efektívnosť podnikateľských zámerov, investícií, PPP projektov realizovaných na úrovni BSK
- sledovať a kontrolovať realizáciu procesov verejného obstarávania resp. obchodných súťaží v pôsobnosti BSK, nakoľko je to jeden z dôležitých nástrojov efektívneho znižovania nákladov a zároveň dôkazom transparentného hospodárenia. Výsledok verejného obstarávania určuje príslušná komisia založená pre tento účel, ale to nezabavuje zodpovednosti vedenia za vyhlásený výsledok.
- dbať o efektívnu realizáciu územných priorít v BSK tak, aby sa naplnili strategické ciele a požadované ukazovatele hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

Uvedené návrhy a opatrenia sú dôležitými nástrojmi riadenia, ktoré pri dôslednej realizácii môžu významne prispieť k všestrannému rozvoju BSK, obcí, obyvateľstva i podnikateľských subjektov. Na základe záverov možno formulovať určitú víziu rozvoja BSK. Podľa prognózy do roku 2025 by na území Bratislavského kraja malo žiť 592 471 obyvateľov, z toho 51,2% žien. V okrese Bratislava I sa očakáva zníženie počtu obyvateľov približne o 20%. Naďalej bude pokračovať trend prirodzeného (-5,8 na 1000 obyvateľov) a celkového (-2,2 na 1000 obyv.) úbytku obyvateľstva. Prognóza predpokladá stabilizovaný, až mierne regresívny vývoj (najmä okresy Bratislava I., II a III) populácie, s výrazným poklesom podielu detskej zložky obyvateľstva (približne o 17,4 tis.) a rastom podielu obyvateľstva produktívneho a poproduktívneho veku.

Obyvateľstvo Bratislavského kraja bude starnúť, predpokladá sa priemerný vek 46,5 rokov, maximálnymi hodnotami bude disponovať okres Bratislava I (priemerný vek 49,2 rokov). Nadpriemernú intenzitu rastu indexu starnutia obyvateľstva možno očakávať v okresoch Bratislava IV. (213,9%) a Bratislava V. (269,3%) Trendy demografických procesov budú mať nepriaznivý vplyv na zabezpečenie zdrojov pracovných síl z vlastného územia, vzrastú nároky na dochádzku pracovných síl nielen z okolitých, ale aj zo vzdialenejších regiónov SR. Demografický vývoj si bude vyžadovať zvýšené nároky na zabezpečenie sociálnej a zdravotnej starostlivosti pre obyvateľstvo poproduktívneho veku.

Vcelku možno očakávať, že v roku 2013 bude kraj pomerne hospodársky a sociálne vyspelým regiónom, približne na úrovni priemeru EU 25. Možno to predpokladať na základe rýchleho rastu HDP na obyvateľa v regióne, posilňovaním meny a tým aj zvyšovanie životnej úrovne obyvateľstva. V priemyselnej výrobe bude dominovať automobilový a chemický priemysel. Je pravdepodobné, že dôjde aj k niektorým negatívnym javom, ako je odliv investorov do ekonomicky atraktívnejších oblastí, ako budú, napr. Bulharsko, Rumunsko, Chorvátsko a taktiež Ukrajina, Srbsko, Čierna Hora, ktoré v tom čase budú resp. môžu byť kandidátskymi krajinami.

Inovačný potenciál regiónu po odstránení bariér, ktoré brzdia jeho rozvoj, umožňuje perspektívny rozvoj najmä informačných a komunikačných technológií, nanotechnológií, biotechnológií, technológií v oblasti znižovania energetickej náročnosti výroby, zvyšovania spotreby energie z obnoviteľných zdrojov, technológií znižujúcich nepriaznivý dopad na životné prostredie a pod. Vzhľadom na reštrukturalizáciu priemyselnej základne Bratislavského samosprávneho kraja, orientovanú na zavádzanie inovačných technológií do výrobných procesov a vznik odvetví založených

na špičkových technológiách, nadobúda mimoriadne dôležitý význam oblasť výskumu a vývoja a transfer dosiahnutých technických a technologických inovácií do praxe prostredníctvom malých a stredných podnikov. Oblasť Bratislavy a okolia má rovnaké štrukturálne problémy v oblasti výskumu, vývoja a inovácií ako zvyšok Slovenska - nedostatočné prístrojové vybavenie a technická infraštruktúra výskumu a vývoja.

Technická infraštruktúra nebude ešte na požadovanej úrovni (cesty, autostrády, železnice, pošta a pod.), nakoľko ide o mnohomiliardové investície, ktoré sa ťažko sústreďujú na uvedené akcie, ale očakáva sa výraznejší posun oproti súčasnosti. Kontraproduktívne môže pôsobiť skoré zavedenie mýtného na autostrádach, nakoľko sa cestovanie veľmi predraží a cesty nebudú ešte komplexne dostavané. Výsledkom toho môže byť fakt, že vedľajšie cesty II. i III. triedy budú viac využívané ako v súčasnosti.

V oblasti skúzieb a cestovného ruchu je možné predpokladať najmä zlepšovanie kvality poskytovaných služieb, starostlivosti o zákazníka, lepšej a rýchlejšej komunikácie elektronickou formou medzi odberateľmi a dodávateľmi služieb. Od poskytovateľov služieb možno očakávať aj lepšiu jazykovú vybavenosť a organizáciu služieb.

Školstvo v bratislavskom kraji musí prostredníctvom prispôsobenia vzdelávacieho systému prispieť k naplneniu cieľov znalostnej spoločnosti a zároveň musí predstavovať základňu, ktorá vytvorí predpoklady pre intenzívnejšie využívanie a zvládnutie informačných a komunikačných technológií pre potreby rozvíjajúceho sa hospodárstva a podnikateľského sektora. Taktiež sa predpokladá lepšie zosúladenie vzdelávacích procesov s požiadavkami trhu na jednotlivé profesie.

V sociálnej oblasti možno predpokladať zvýšenie dôchodkového zabezpečenia dôchodcov, lepšie sociálne vymoženosti (napr. väčšie zľavy v doprave, kultúrnych a spoločenských akciách). Tieto aspekty by sa mali odvíjať od vyššej vyspelosti ekonomiky a bohatstva samosprávneho kraja. Negatívne môže pôsobiť fakt, že v BSK bude viac ľudí v poproduktívnom ako predproduktívnom veku. Taktiež bude pôsobiť protisociálne fakt, že sa pripravuje znovu zvýšenie veku odchodu do dôchodku na 65 rokov. Prijatie takéhoto kroku naznačuje, že sa nezláda sociálna politika a ekonomika nie je dostatočne na požadovanej úrovni a nie sú vytvorené rezervy na tento účel.

Súčasná situácia poukazuje na nedostatočnú kvalitu a nedobudovanosť environmentálnej infraštruktúry. Na základe skúseností z povodní v predchádzajúcich rokoch sa v rámci aktualizácie Programu protipovodňovej ochrany SR do roku 2010 kladie väčší dôraz na opatrenia zamerané na ochranu území s najväčšou koncentráciou obyvateľstva a území s významným hospodárskym potenciálom. V súlade s princípmi environmentálnej regionalizácie je bratislavský kraj zaradený medzi 9 najviac zaťažených oblastí v Slovenskej republike.

Vízia v oblasti životného prostredia naznačuje, že pôjde o značné investície pri odstraňovaní ekologických záťaží, najmä emisií z ovzdušia, pri likvidácii tuhých odpadov, nebezpečného odpadu a recyklácii odpadového hospodárstva. Najväčší pokrok možno očakávať pri zbere a triedení odpadov a následnej recyklácii, (papier, sklo, plasty), kde sa predpokladá angažovanie všetkých obcí pri zbere a následne aj výrobcov. Problémovo sa javia likvidácie odpadových olejov, batérií, starých pneumatík, autovrakov.

V oblasti kultúry sa očakáva väčší príliv financií, čo by mohlo viesť k rozsiahlejším projektom v televízii, filme, koncertoch a tiež k zintenzívneniu prijímania umelcov a umeleckých telies zo zahraničia. Je možné očakávať lepšiu a väčšiu grantovú podporu pre umelecké projekty.

V oblasti bezpečnosti je možné očakávať pomerne dobrý monitorovací systém v mestách, na zložitých križovatkách, športoviskách a rôznych spoločenských priestoroch. Bude to mať význam nielen z hľadiska narušovanie poriadku, ale aj z aspektu prípadných teroristických útokov, ktoré nikdy nie je možné vylúčiť. Z hľadiska globálneho vývoja predsa len prevláda názor, že po roku 2010 by malo dôjsť k určitému ukludneniu vo svete i v regiónoch, nakoľko sa očakáva väčší rozvoj demokracie, diskusií a vzájomného pochopenia, na čom majú pochopiteľne záujem všetky vyspelé demokracie.

Po organizačnej stránke je možné očakávať, že Úrad BSK prerastie do regionálnej výkonnej moci, ktorá skutočne bude riadiť rozvoj kraja po finančnej, hospodárskej, sociálnej i kultúrnej stránke. K tomu však bude potrebovať vybudovať svoj aparát po stránke personálnej, odbornej i technickej, aby mohla zvládnuť nové náročné úlohy.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

1. Stratégia rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja, 2003, BSK
2. Metodická príručka pre vypracovanie „Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja, 2004, MVaRR SR
3. Národný strategický referenčný rámec 2007 – 2013, MVaRR SR, 2006
4. Regionálny operačný program Bratislavského kraja, 2001
5. Souček Z.: Jak připravit a prosadit efektivní strategii podniku, Strategia sro., 1990
6. Autorský kol.: Vytvárame a realizujeme stratégiu prosperity, Haufe Praha, 1992
7. Papula J.: Strategický manažment, Elita 1993
8. Strategický plán ekonomicko-sociálneho rozvoja mesta Bardejov, Berman Group, 2004
9. Zákon č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja
10. Zákon č. 302/2001 Z. z. o samosprávnych krajoch
11. Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení
12. Zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy
13. Zákon č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy
14. Zákon č. 193/2001 Z. z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov
15. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Levoča, MESA 10, 2004
16. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Košice, MsÚ Košice, 2004
17. Návrh strategického cieľa a priorít SR prepojených na kohéznú politiku EÚ pre budúce programovacie obdobie 2007 – 2013, schválený uznesením vlády SR č. 499/2005 doplneným o uznesenie vlády SR č. 583/2005
18. Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001, schválená uznesením vlády SR č. 1033/2001

19. Stratégia konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010, schválená uznesením vlády SR č. 140/2005 a Stratégia konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010 – Akčné plány, schválené uznesením vlády SR č. 557/2005
20. Národná stratégia trvaloudržateľného rozvoja SR, schválená uznesením vlády SR č. 978/2001 a Akčný plán trvaloudržateľného rozvoja v SR na roky 2005 – 2010, schválený uznesením vlády SR č. 574/2005
21. Národný program reforiem SR na roky 2006 – 2008, schválený uznesením vlády SR č. 797/2005
22. Aktualizovaný konvergenčný program Slovenska na roky 2005 – 2010, schválený uznesením vlády SR č. 1121/2004, Konvergenčný program Slovenska na roky 2005 – 2010, schválený uznesením vlády SR č. 949/2005
23. Čapková S.: Rozvoj miestnej ekonomiky, EF UMB Banská Bystrica, 2004
24. Kohézna politika na podporu rastu a zamestnanosti: Strategické usmernenia Spoločenstva na roky 2007 – 2013
25. Strednodobá koncepcia hospodárskeho a sociálneho vývoja SR (SKHSV SR)
26. Strednodobé priority hospodárskej politiky SR
27. Národný environmentálny akčný plán (NEAPII), MŽP SR, 2003
28. Koncepcia štátnej vedeckej a technickej politiky, MH SR, 2004
29. Stratégia informatizácie spoločnosti, MH SR
30. Štátna dopravná politika, MDPT SR, 2002
31. Koncepcia lesníckej politiky do roku 2005, MP SR, 2000
32. Koncepcia vodohospodárskej politiky do roku 2005, MDPaT SR, 2000
33. Koncepcia rozvoja vidieka v Slovenskej republike MVaRR SR, 1998
34. Koncepcia usporiadania pozemkového vlastníctva v Slovenskej republike, MP SR, 1993
35. Národný program rozvoja cestovného ruchu v SR, MH SR
36. Návrh energetickej politiky SR, MH SR
37. Návrh programu znižovania energetickej náročnosti a využitia alternatívnych zdrojov energie, vrátane podpory výskumu v tejto oblasti, MH SR
38. Analýza vývoja malého a stredného podnikania a návrh na zmeny v systéme podpory malého a stredného podnikania, MH SR, 2000
39. Koncepcné zameranie technickej politiky priemyselných odvetví, MH SR
40. Koncepcia modernizácie mobilného parku ŽSR, MDPaT SR
41. Koncepcia rozvoja kombinovanej dopravy, MDPaT SR
42. Nový projekt výstavby diaľnic a rýchlostných ciest, MDPaT SR
43. Koncepcia rozvoja leteckej dopravy Slovenskej republiky, MDPaT SR
44. Koncepcia rozvoja vodnej dopravy Slovenskej republiky, MDPaT SR
45. Koncepcia tvorby regionálnej dopravnej politiky na úrovni krajov so zvýraznením podpory rozvoja integrovaných dopravných systémov, MDPaT SR
46. Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky, MŽP SR, 1993
47. Koncepcia rozšírenia separovaného zberu druhotných surovín a hospodárenie s komunálnym odpadom v SR, MŽP SR 1994
48. Koncepcia územného rozvoja Slovenska I. (1994), II., MVaRR SR, 1997
49. Program odpadového hospodárstva SR (krajov, okresov). MŽP SR, 1996
50. Národný environmentálny akčný program I (1996) a krajské a okresné environmentálne akčné programy (1996 – 1998), MŽP SR
51. Národný environmentálny akčný program II, MŽP SR, 1999
52. Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja, MŽP SR, 2001
53. Štatistická ročenka 2005, 2006
54. ŠÚ SR, Krajská správa v Bratislave, Bulletin 4/2005, 2006
55. MVRR SR, Koncepcia systému riadenia ŠF a KF pre programovacie obdobie 2007 – 2013
56. MVRR SR, Aby európske fondy slúžili Slovensku, 2003
57. MVRR SR, Operačný program Bratislavský kraj, 2006

PRÍLOHOVÁ ČASŤ

Príloha č. 1. Zoznam skratiek

Príloha č. 2. Mapové prílohy

**Príloha č. 3 Územné priority a smery hospodárskeho a sociálneho rozvoja BSK na roky
2007 - 2013**

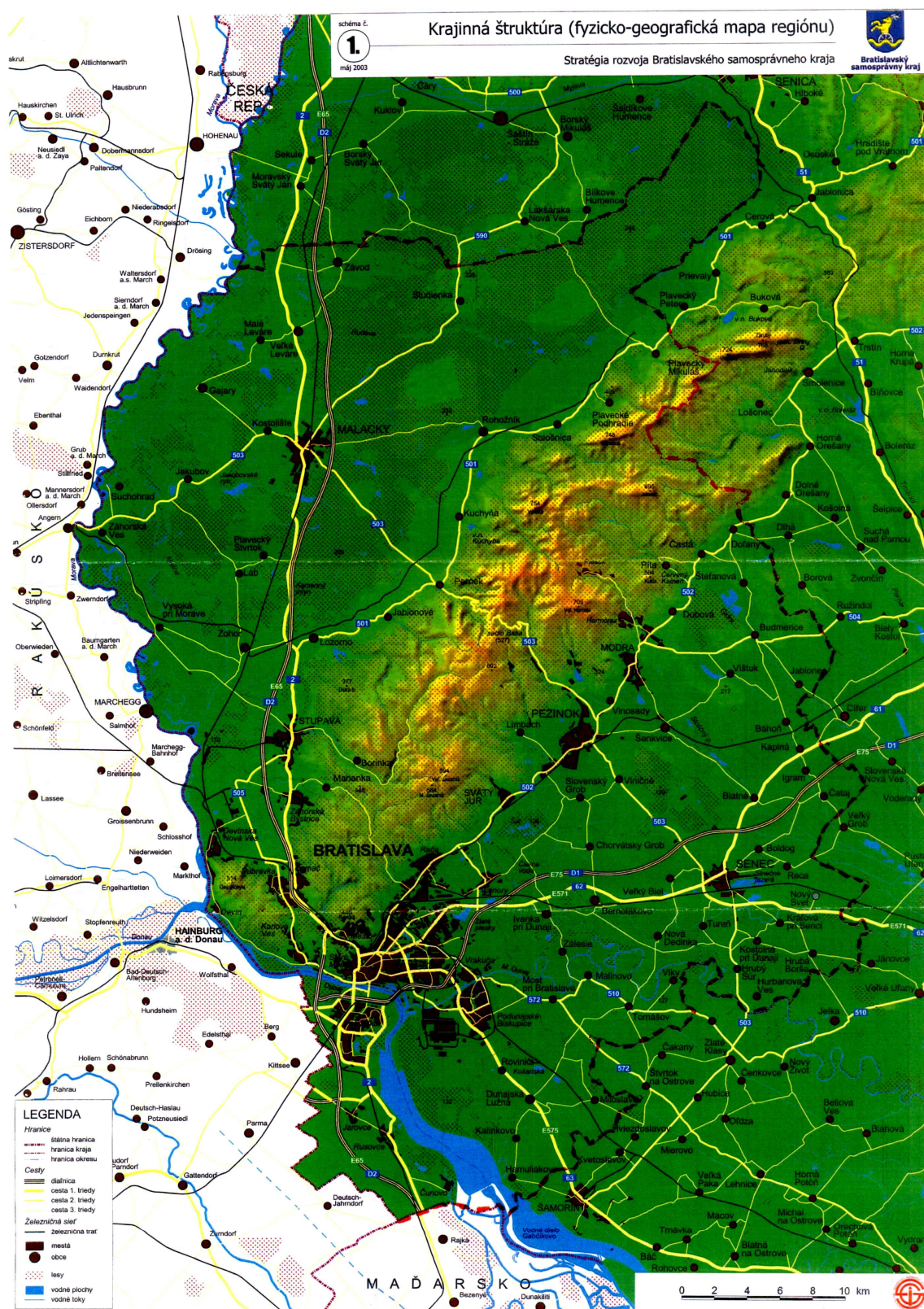
Príloha č. 1 Zoznam použitých skratiek

BK	Bratislavský kraj
BSK	Bratislavský samosprávny kraj
CKO	Centrálny koordinačný orgán, (MVRR SR)
CO	Certifikačný orgán, (MF SR)
CSF	Community Support Framework - Rámec podpory Spoločenstva
EFF	European Fisheries Fund - Európsky fond pre rybné hospodárstvo
EIB	Európska investičná banka
EK	Európska komisia
ERDF	European Regional Development Fund - Európsky fond regionálneho rozvoja
ESF	European Social Fund - Európsky fond sociálneho rozvoja
EÚ 15	tzv. „staré“ členské štáty Európskej únie (Veľká Británia, Taliansko, Francúzsko, Belgicko, Dánsko, Fínsko, Grécko, Írsko, Luxembursko, Holandsko, Nemecko, Portugalsko, Rakúsko, Španielsko, Švédsko)
EÚ 25	„staré“ členské krajiny plus „nové“ členské krajiny (Slovensko, Česko, Poľsko, Maďarsko, Litva, Lotyšsko, Estónsko, Slovinsko, Cyprus, Malta)
HDP	hrubý domáci produkt
HND	hrubý národný dôchodok
IKT	informačno-komunikačné technológie
KF	Kohézy fond
KURS 2001	Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001
MRK	marginalizované rómske komunity
MSP	malé a stredné podniky
NDP	National Development Plan - Národný rozvojový plán
NSRR	Národný strategický referenčný rámec
NUTS	Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques - klasifikačný systém štatistických územných jednotiek zavedených EUROSTATom v spolupráci s národnými štatistickými úradmi.
OA	Orgán auditu, MF SR
PHaSR	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
PPP	public private partnership – verejno – súkromné partnerstvo
RO	riadiaci orgán
RRMV	regionálny riadiaci a monitorovací výbor
SAV	Slovenská akadémia vied
SO/RO	sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom
SR	Slovenská republika
ŠF	štrukturálne fondy
TUR	trvaloudržateľný rozvoj
VÚC	vyššie územné celky
VSP	verejno-súkromné partnerstvá
VVZ	vedecko – výskumná základňa
MDPT SR	Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MH SR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
MK SR	Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MŠ SR	Ministerstvo školstva Slovenskej republiky
MVRR SR	Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
IZ	Ideový zámer (k prílohe č.3)
PZ	Projektový zámer (k prílohe č.3)
ŠU	Štúdia uskutočniteľnosti (k prílohe č.3)
TP	Technický projekt (k prílohe č.3)
VP	Vykonávací projekt (k prílohe č.3)
SP	Stavebné povolenie (k prílohe č.3)
PD	Podpísaná dohoda (k prílohe č.3)
ZR	Začatá realizácia (k prílohe č.3)

RZ	Regionálne zdroje (k prílohe č.3)
SZ	Súkromné zdroje (k prílohe č.3)
ŠR	Štátny rozpočet (k prílohe č.3)
VZ	Vlastné zdroje (k prílohe č.3)
UZ	Úverové zdroje (k prílohe č.3)

Príloha č. 2. Mapové prílohy

- **Krajinná štruktúra**
- **Geopolitické postavenie Slovenska v európskom kontexte**
- **Širšie vzťahy**
- **Hlavné dopravné trasy**
- **Atraktivity cestovného ruchu**
- **Priemyselné parky**
- **Chránené územia**
- **Počet obyvateľov a hustota zaľudnenia v okresoch BK**
- **Chránené vodohospodárske oblasti v rámci BK**
- **Kategória lesov v rámci BK**
- **Chránené územia podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v BK**
- **Územie zaradené do národného zoznamu chránených vtáčích území v rámci BK**
- **Kategórie pamiatkového fondu v rámci BK**

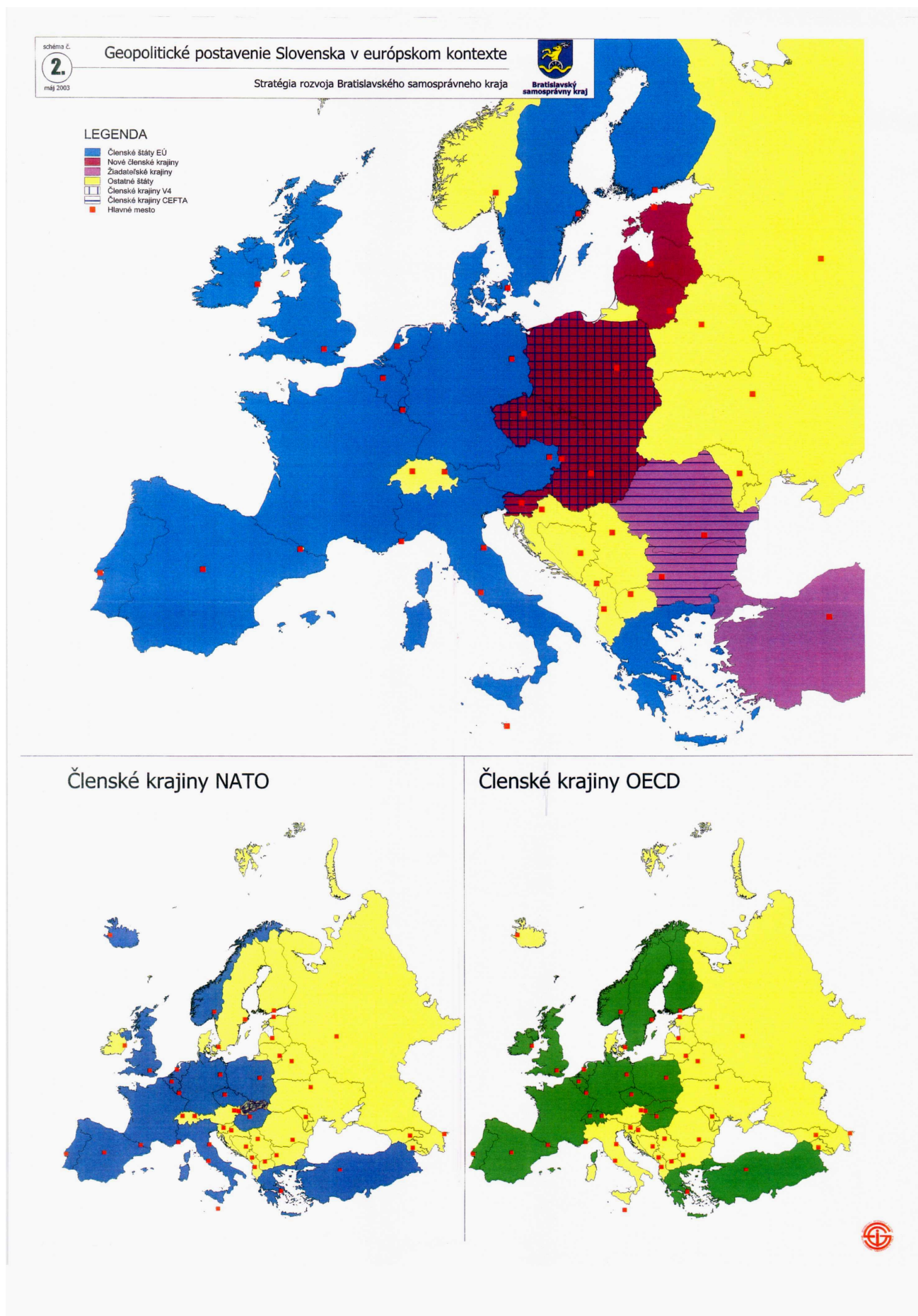

schéma C.

3.

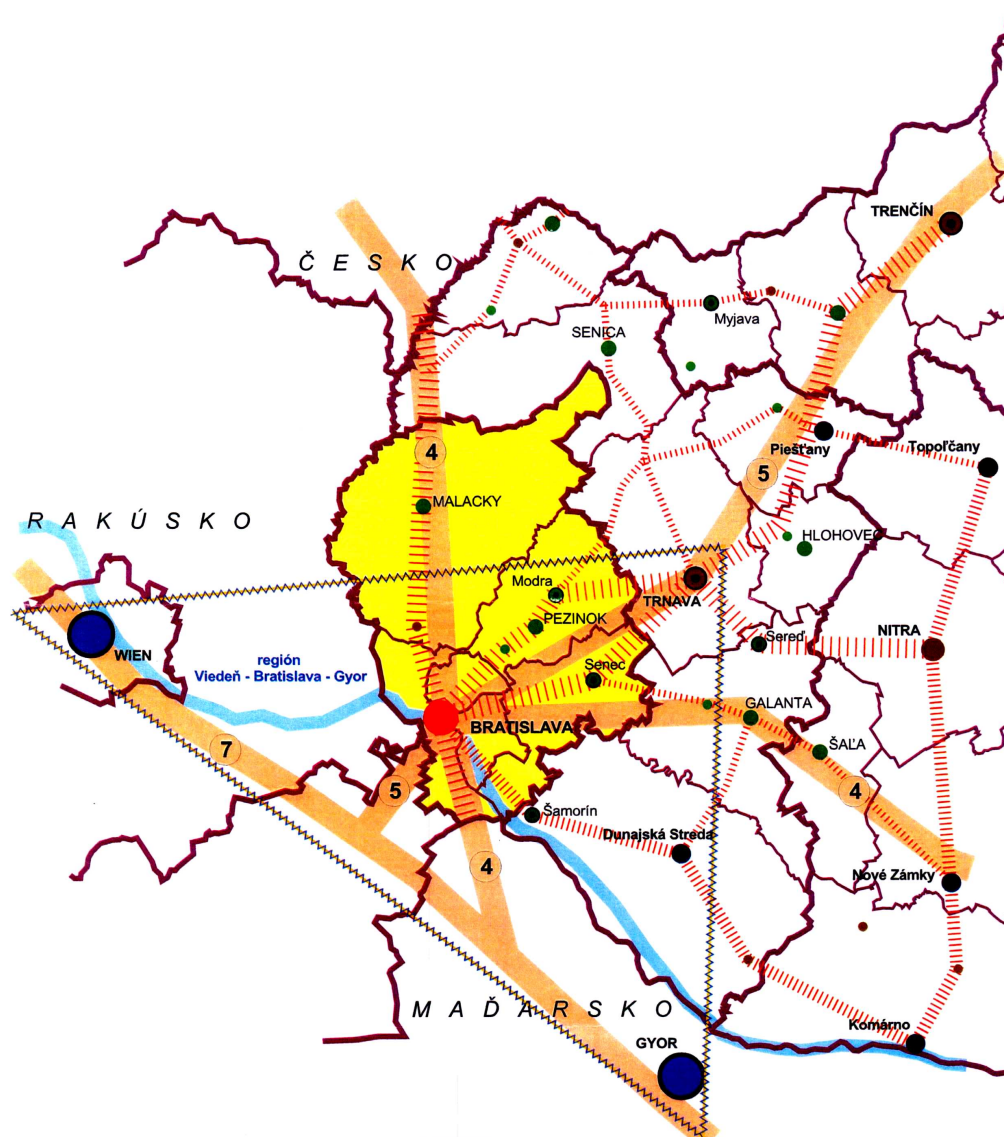
máj 2003

Širšie vzťahy

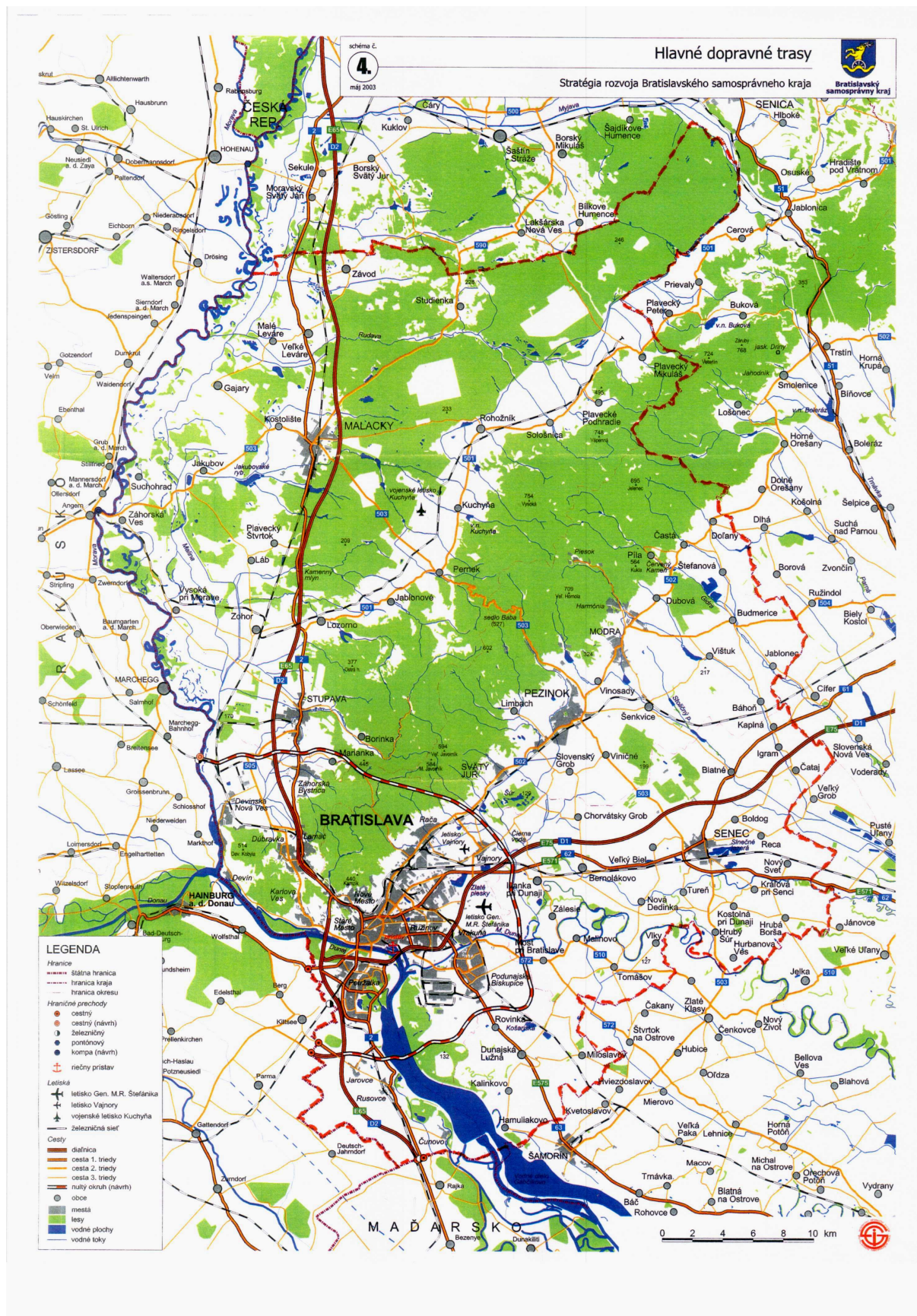
Stratégia rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja

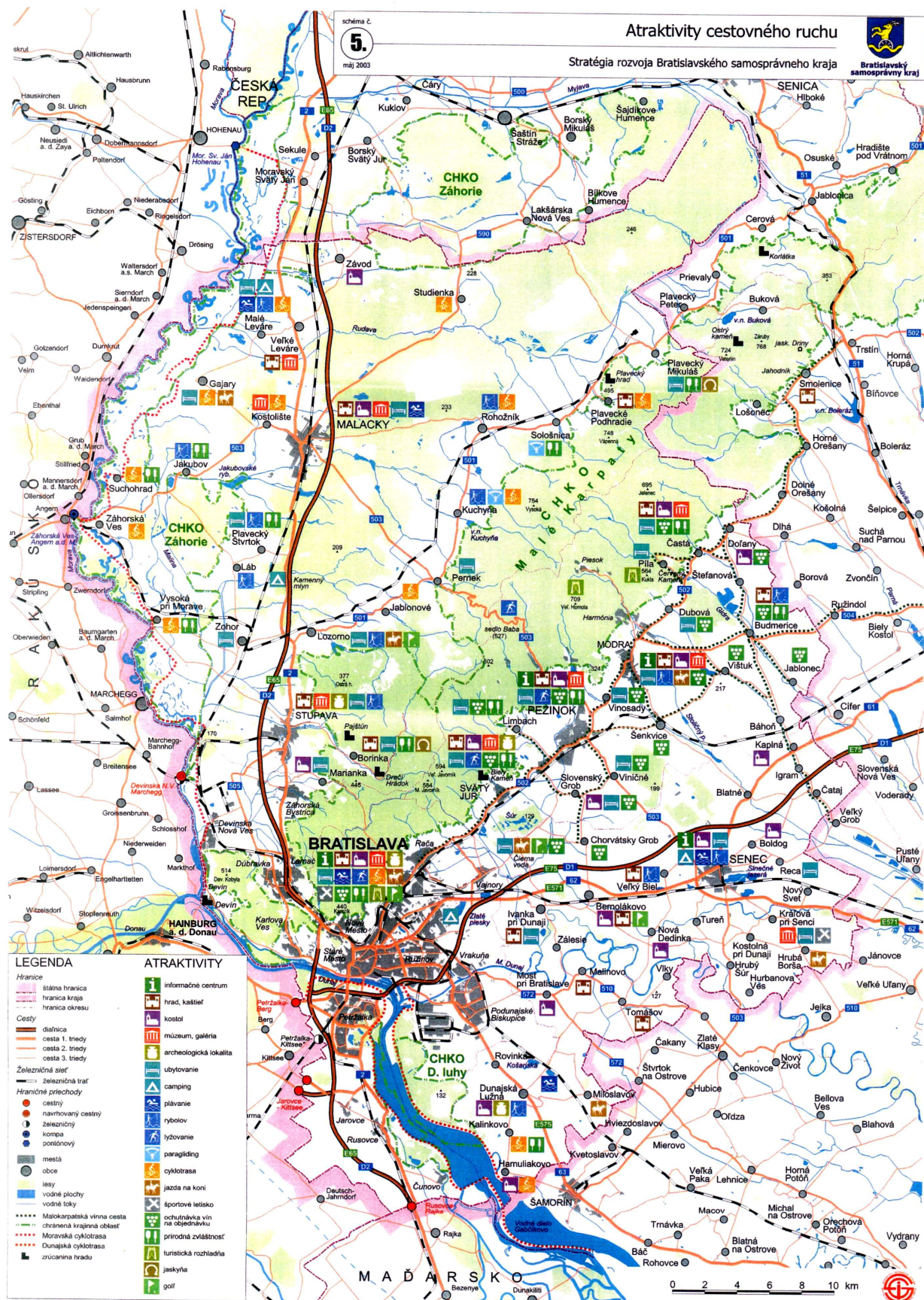

Bratislavský samosprávny kraj

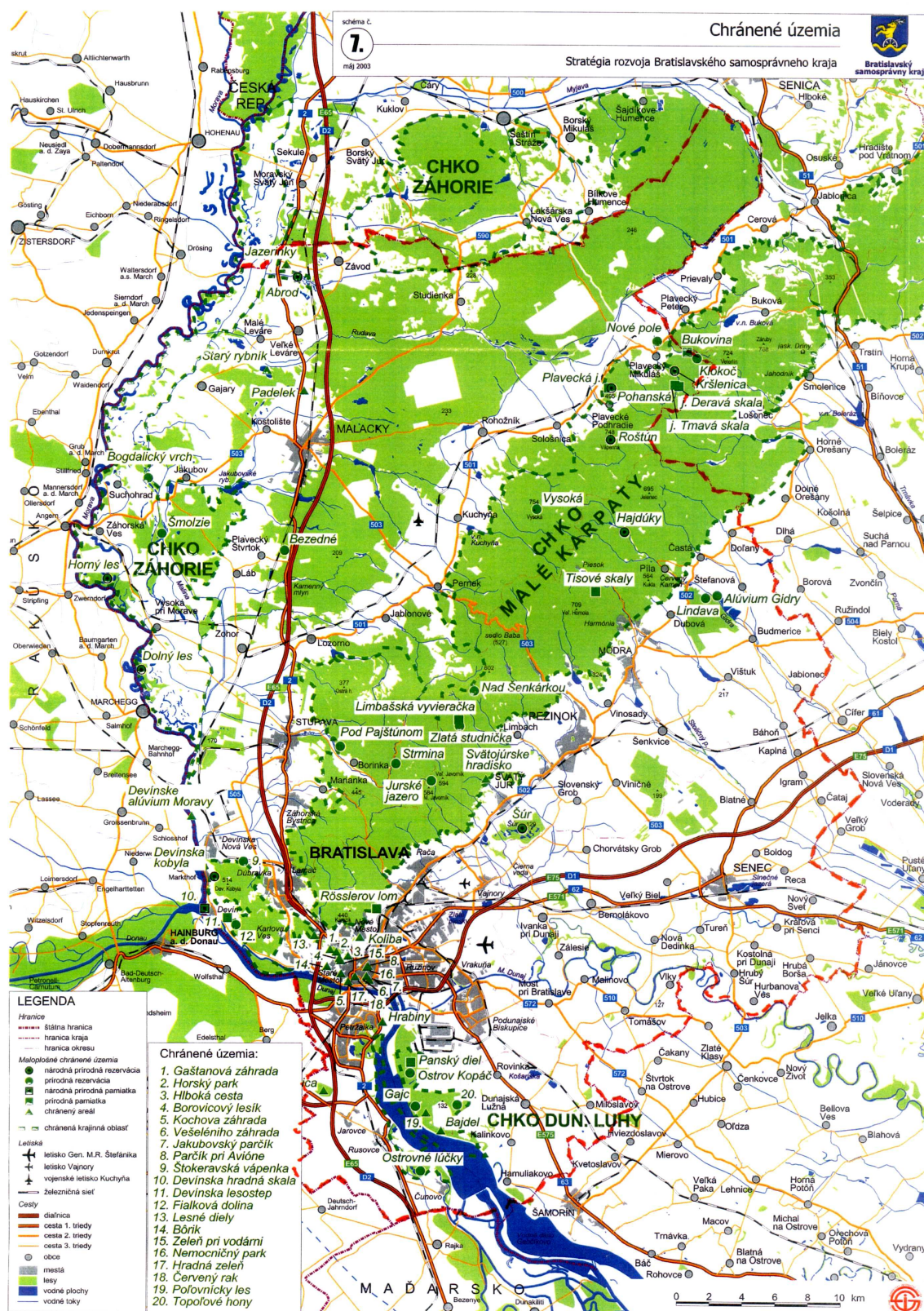

LEGENDA	
Terciárne centrá	
● Bratislava	
● 1.a skupina centier	
● 1.b skupina centier	
● 2.a skupina centier	
● 2.b skupina centier	
● 3.a skupina centier	
● 3.b skupina centier	
● 4. skupina centier	
● 5. skupina centier	
Rozvojové osi	
 	rozvojová os 1 stupňa
 	rozvojová os 2 stupňa
 	rozvojová os 3 stupňa
Multimodálne koridory	
	medzinárodné dopravné koridory
	rieka Dunaj

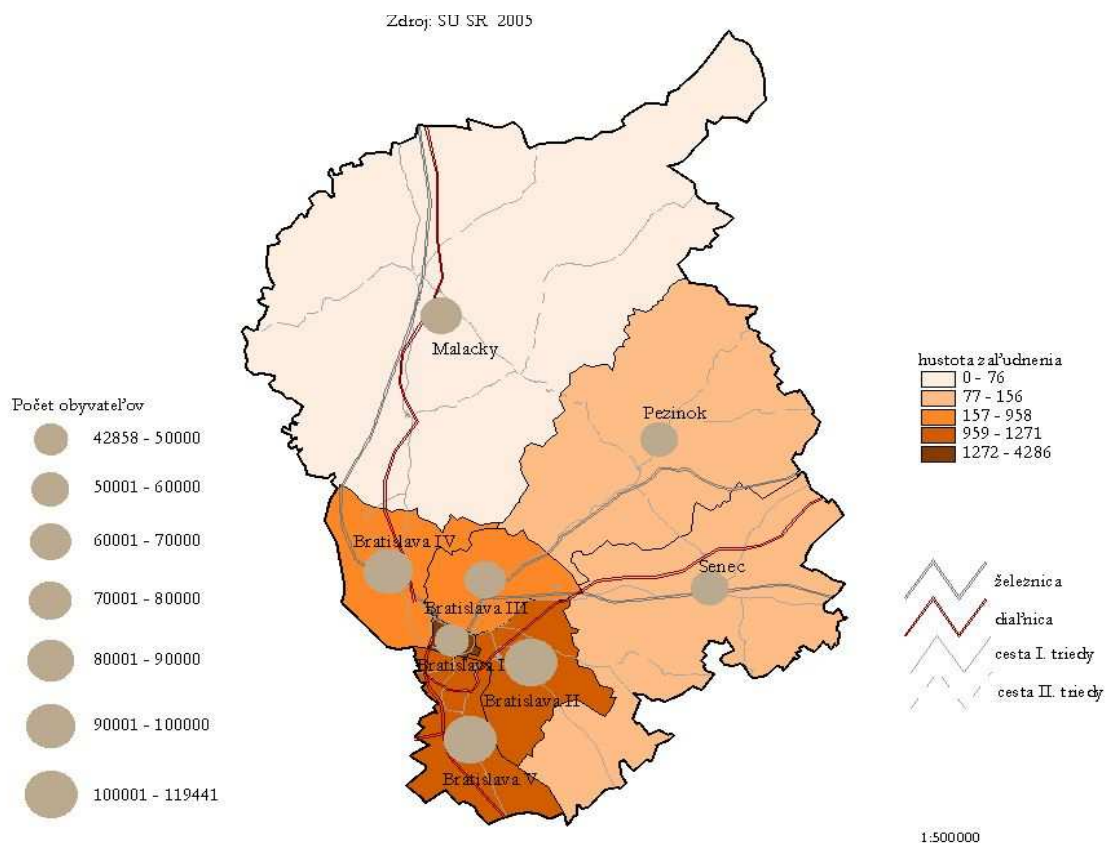

08. Mapa: Počet obyvateľov a hustota zaľudnenia v okresoch Bratislavského kraja k 31.12. 2004

09 Mapa Chránené vodohospodárske oblasti v rámci BSK

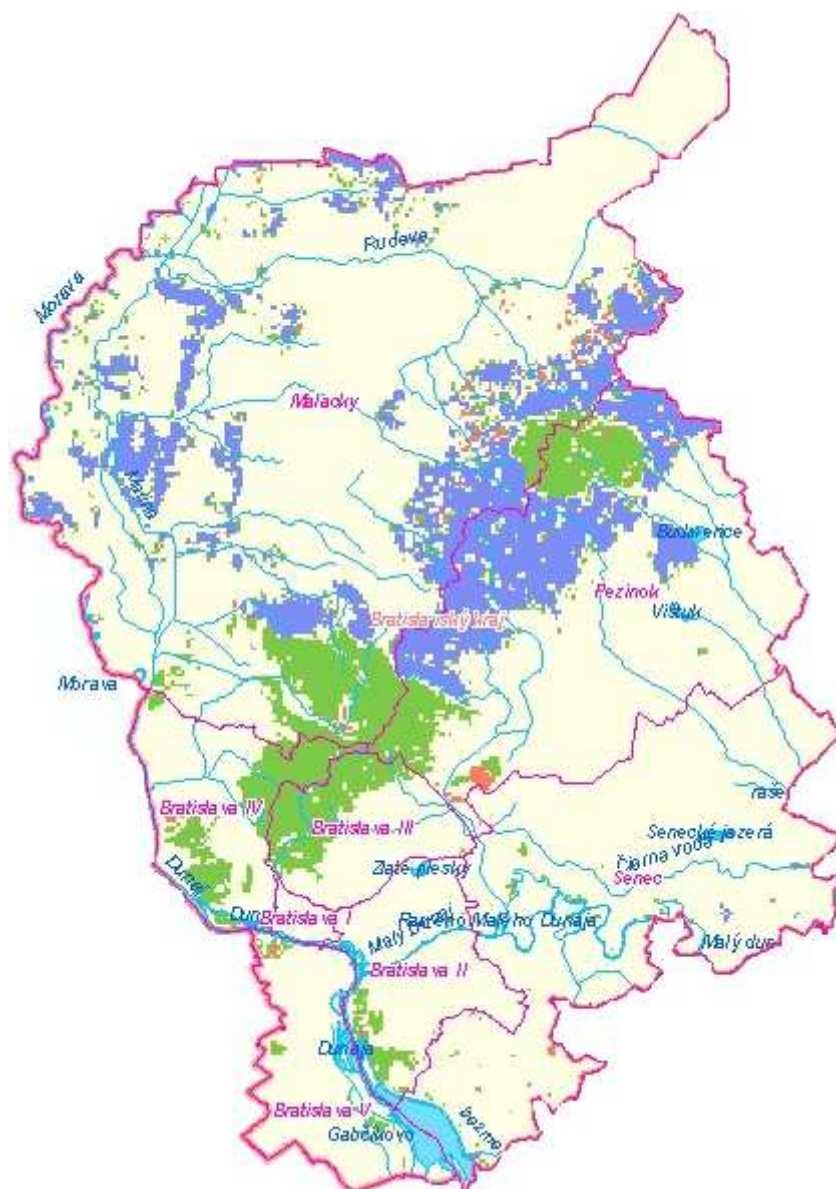

Legenda:

OCHRANA PODZEMNÝCH A POVRCHOVÝCH VÔD

- Vodohospodársky významné vodné toky
- Ochranné pásmo II. stupňa, prírodný liečivý zdroj
- Ochranné pásmo II. stupňa, prírodný liečivý zdroj a prírodný zdroj minerálnych stolových vôd
- Ochranné pásmo II. stupňa, prírodný zdroj minerálnych stolových vôd
- Ochranné pásmo II. a III. stupňa, prírodný liečivý zdroj
- Ochranné pásmo II. a III. stupňa, prírodný zdroj minerálnych stolových vôd
- Ochranné pásmo III. stupňa
- Pásmo hygienickej ochrany 2. stupňa podzemných vôd
- Pásmo hygienickej ochrany 2. a 3. stupňa povrchových vôd
- Chránené vodohospodárske oblasti (CHVO)

10 Mapa: Kategórie lesov v rámci BSK

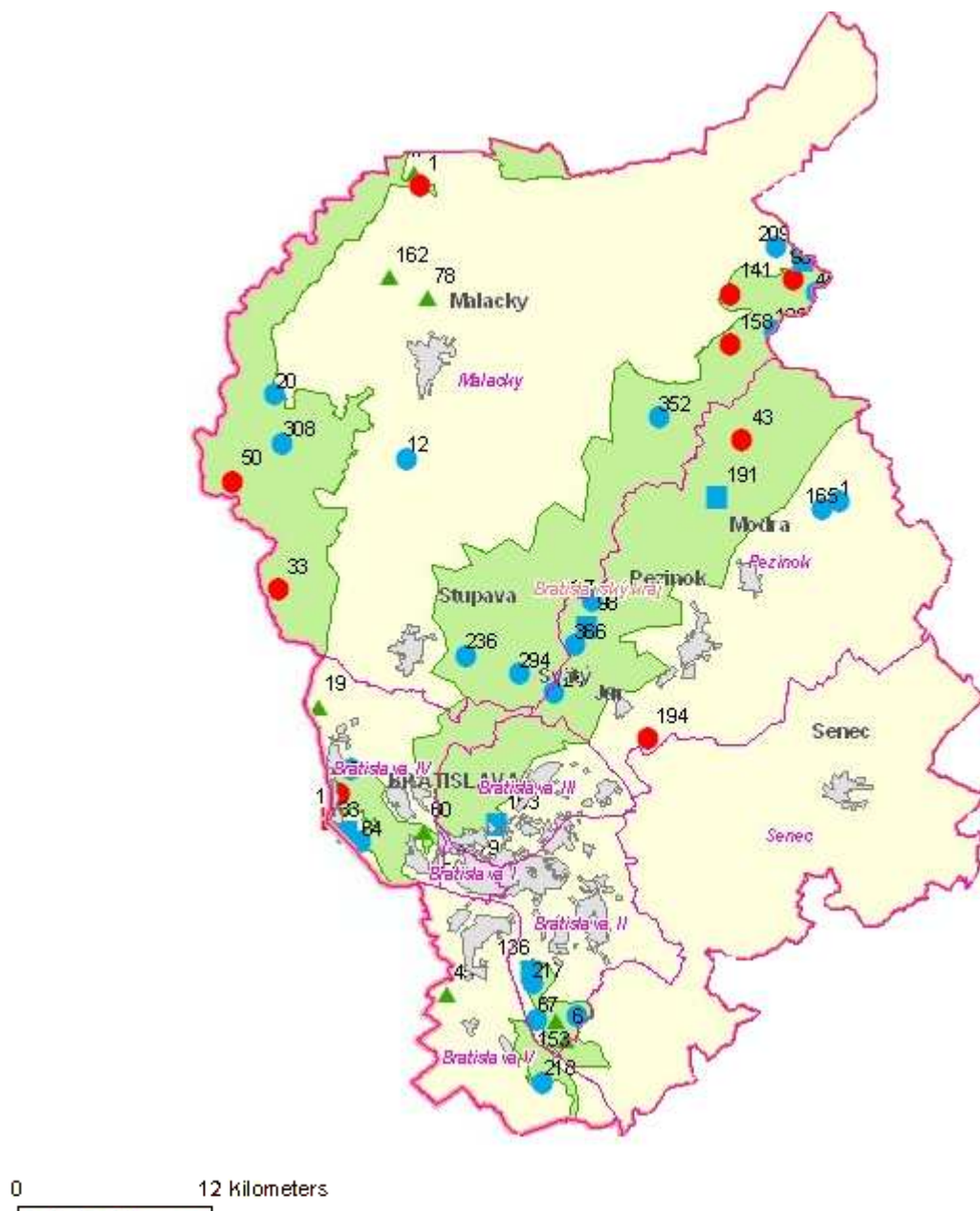

Legenda:

KATEGÓRIE LESOV

- hospodárske lesy
- lesy osobitného určenia
- poľnohospodársky pôdny fond
- ochranné lesy

11. Mapa: Chránené územia podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a krajiny v znení neskorších predpisov v rámci Bratislavského kraja

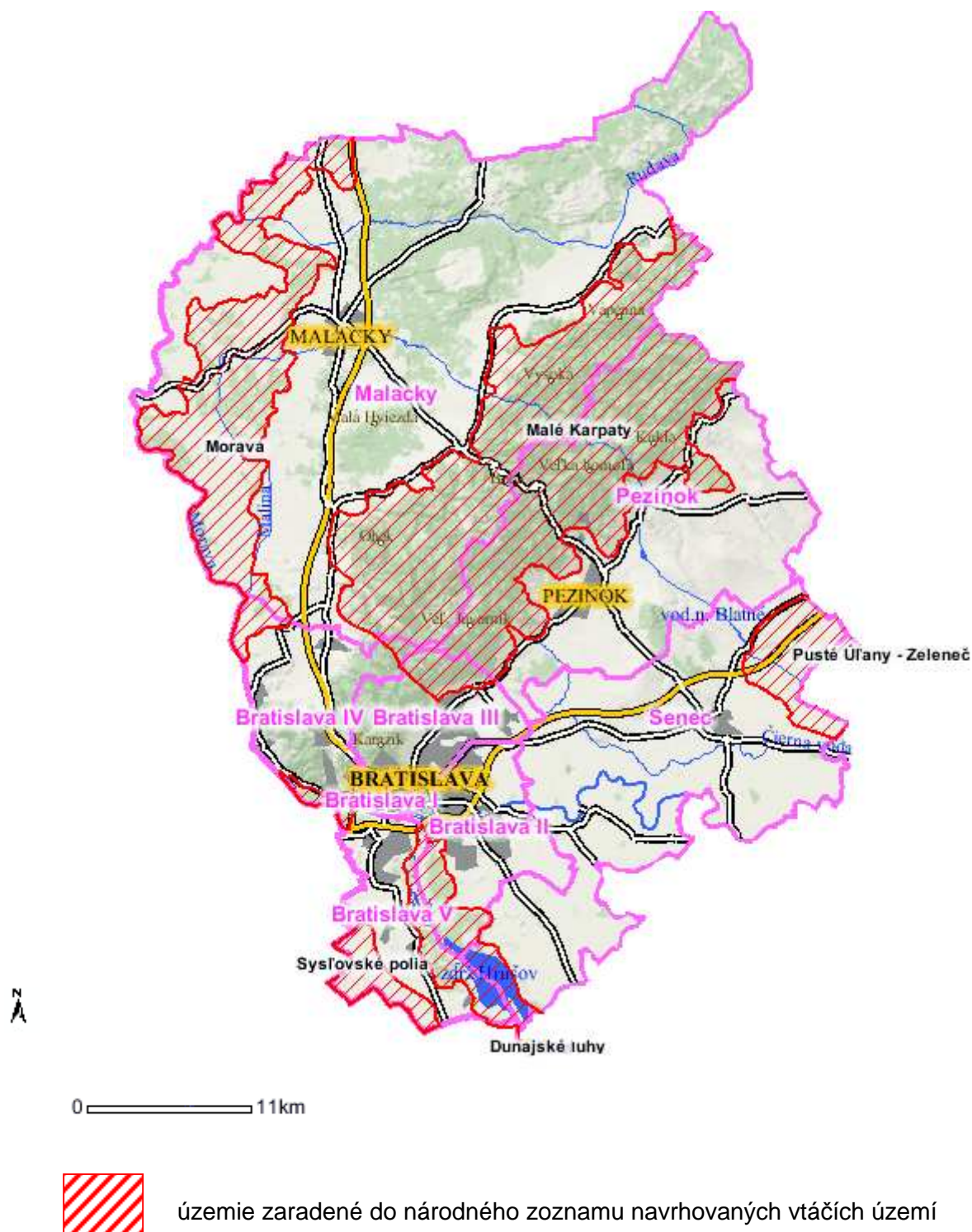

LEGENDA:

CHRÁNENÉ ÚZEMIA PODĽA ZÁKONA 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny
v znení neskorších predpisov

- národná prírodná pamiatka (5. stupeň ochrany) + Poradové číslo
- prírodná pamiatka (5. stupeň ochrany) + Poradové číslo
- národná prírodná rezervácia (5. stupeň ochrany) + Poradové číslo
- prírodná rezervácia (5. stupeň ochrany) + Poradové číslo
- ▲ chránený areál (4. stupeň ochrany) + Poradové číslo
- chránená krajinná oblasť (2. stupeň ochrany)

**12. Mapa: Územie zaradené do národného zoznamu chránených vtáčích území
v rámci Bratislavského kraja**

13 Mapa: Kategórie pamiatkového fondu v rámci BSK

Legenda.

KATEGÓRIA OCHRANY PAMIATKOVÉHO FONDU

- národná kultúrna pamiatka
- ◆ mestská pamiatková rezervácia
- ◻ pamiatková rezervácia ľudovej architektúry
- ◻ pamiatková rezervácia s prevládajúcim počtom technických pamiatok
- ◻ pamiatková zóna mestského typu
- ◻ pamiatková zóna vidieckeho typu
- svetové kultúrne a prírodné dedičstvo

POČET KULTÚRNYCH PAMIAТОK V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ

- 0
- 1 – 10
- 11 – 100
- 101 – 300
- 301 – 500
- > 500

Príloha č. 3 Územné priority a smery hospodárskeho a sociálneho rozvoja BSK na roky 2007 - 2013

Priemysel

P.č.	Názov projektu	Okres/Kraj	Štádium rozpracov.	Plán. finan. (v mil. Sk)	z toho						Predpoklad. termín začatia/ukonč. (roky)	Nadväznosť na opatrenia
		Investor			EU	ŠR	RZ	VZ	SZ	UZ		
01.	Výstavba priemyselného parku Jarovce-Kittsee	Bratislava V Jarovce	PD								2008 - 2010	
02.	Výstavba priemyselného parku Patrónka	Bratislava MČ Dúbravka	PD								2008 - 2010	
03.	Výstavba priemyselného parku Devínske Nová Ves	Bratislava IV Devínska N/Ves	PD								2008 - 2010	
04.	Výstavba priemyselného parku Bratislava-prístav	Bratislava I MČ Staré Mesto	PD								2008 - 2010	
05.	Výstavba priemyselného parku Bratislava-Istrochem	Bratislava III MČ Nové Mesto	PD								2008 - 2010	
06.	Výstavba logistického centra Bratislava-Vrakuňa	Bratislava II MČ Vrakuňa	PD								2008 - 2010	
07.	Výstavba priemyselného parku Bratislava-Podunajské Biskupice	Bratislava II MČ Pod. Biskupice	PD								2008 - 2010	
08.	Výstavba priemyselného parku Bratislava-Petržalka	Bratislava V MČ Petržalka	PD								2008 - 2010	
09.	Výstavba VTP Plavecký štvrtok	Malacky Plavecký Štvrtok	TP								2008 - 2010	
10.	Výstavba technologického parku Senec - Červený Majer	Senec Senec	IZ								2011 - 2013	
11.	Výstavba technologického parku Malacky sever	Malacky Malacky	SP								2008 - 2010	
12.	Výstavba priemyselného parku Malacky juh	Malacky Malacky	SP								2009 - 2011	
13.	Výstavba priemyselného parku Lozorno	Malacky Lozorno	SP								2009 - 2010	
14.	Výstavba priemyselného parku Rohožník	Malacky Rohožník	IZ								2011 - 2013	
15.	Výstavba priemyselného parku	Malacky	SP								209 - 2012	

Jablonové - Ľadnica	Jablonové											
---------------------	-----------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Priemysel

P.č.	Názov projektu	Okres/Kraj	Štádium rozpracov.	Plán. finan. (v mil. Sk)	z toho						Predpoklad. termín začatia/ukonč. (roky)	Nadväznosť na Opatrenia
		Investor			EU	ŠR	RZ	VZ	SZ	UZ		
01.	Výstavba agroparku Dunajská Lužná - Pri Lipnici	Senec Dunajská Lužná	IZ								2011 - 2013	
02.	Výstavba priemyselnej zóny v Pezínku - Lazarňa	Pezinok Pezinok	IZ								2011 - 2013	
03.	Výstavba priemyselného parku Zohor	Malacky Zohor	SP								2008 - 2010	
04.	Výstavba priemyselného parku Kuchyňa	Malacky Kuchyňa	IZ								2011 - 2013	
05.	Výstavba priemyselného parku Modra	Pezinok Modra	IZ								2011 - 2013	
06.	Výstavba priemyselného parku Svätý Jur - Kúpeľné	Pezinok Svätý Jur	IZ								2011 - 2013	
07.	Výstavba priemyselného parku Vištuk - Polanka	Pezinok Vištuk	SP								2010 - 2012	
08.	Výstavba priemyselného parku Viničné	Pezinok Viničné	IZ								2011 - 2013	
09.	Výstavba priemyselného parku Vysoká pri Morave	Malacky Vysoká pri Morave	IZ								2011 - 2013	
10.	Výstavba priemyselného parku Štefanová	Malacky Štefanová	SP								2009 - 2011	
11.	Výstavba priemyselného parku Senec - juh	Senec Senec	IZ								2011 - 2013	
12.	Tvorba inkubátora pre nezamest. na vytváranie pracovných príležitostí	BSK	IZ								2008	
13.	Vytvorenie parku inovačných technológií v Bratislave	BSK	IZ								2007 - 2009	
14.												
15.												

Nové technológie a inovácie

P.č.	Názov projektu	Okres/Kraj	Štádium rozpracov.	Plán. finan. (v mil. Sk)	z toho						Predpoklad. termín začatia/ukonč. (roky)	Nadväznosť na Opatrenia
		Investor			EU	ŠR	RZ	VZ	SZ	UZ		
01.	Zavádzanie inovatívnych technológií v automobilovom priemysle	Bratislava VW BA	PZ								2007 - 2010	
02.	Zavádzanie inovatívnych technológií v chemickom priemysle	Bratislava Slovnaft BA	PZ								2007 - 2013	
03.	Zavádzanie inovatívnych technológií na základe OZE a odpadového tepla	BSK Obce BSK	PZ								2007 - 2013	
04.												
05.												
06.												
07.												
08.												
09.												
10.												
11.												
12.												
13.												
14.												
15.												

Dopravná infraštruktúra

P.č.	Názov projektu	Okres/Kraj	Štádium rozpracov.	Plán. finan. (v mil. Sk)	z toho						Predpoklad. termín začatia/ukonč. (roky)	Nadväznosť na opatrenia
		Investor			EU	ŠR	RZ	VZ	SZ	UZ		
01.	Vybudovanie obchodu Kostolište	Malacky Kostolište	TP								2008 - 2010	
02.	Vybudovanie obchvatu Viničné	Pezinok Viničné	TP								2008 - 2010	
03.	Vybudovanie nultého obchvatu okolo Bratislavy	Bratislava SR	TP								2008 - 2012	
04.	NS MHD Janíkov Dvor - Šafárikovo námestie	Bratislava MČ I a V	TP	10167,0			1660			8507	2007 - 2009	
05.	Výstavba severnej tangenty Pražská - Jarošova	Bratislava MČ II a III	PZ	5760,00						5760	2009 - 2012	
06.	Dobudovanie diaľničného úseku Viedenská - Prístavný most	Bratislava I NDS	TP								2007 - 2008	
07.	Dobudovanie diaľničného úseku Lamačská - Staré Grunty	MČ BA IV	TP								2007	
08.	Výstavba obchvatov Pezinok - Vinosady - Modra	Pezinok	TP								2008 - 2010	
09.	Dobudovanie hraničného priechodu Devínska Nová Ves - Marchegg	MČ BA IV	TP								2008 - 2009	
10.	Modernizácia železničnej trate Kúty - Bratislava	BSK MDPT SR	TP								2007 - 2008	
11.	Modernizácia železničnej trate Bratislava - Trnava	BSK	VP								2007 - 2008	
12.	Modernizácia železničnej trate Bratislava - Rusovce	BSK	VP								2007 - 2008	
13.	Modernizácia železničnej trate Bratislava - Viedeň	BSK	TP								2007 - 2010	
14.	Železničné prepojenie letísk Ivánka pri Dunaji - Viedeň Schwechat	BSK	TP								2008 - 2011	
15.	Rozvoj regionálnej železničnej dopra-	BSK	TP								2007 - 2013	

vy	BSK											
----	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Dopravná infraštruktúra

P.č.	Názov projektu	Okres/Kraj	Štádium rozpracov.	Plán. finan. (v mil. Sk)	z toho						Predpoklad. termín začatia/ukonč. (roky)	Nadväznosť na opatrenia
		Investor			EU	ŠR	RZ	VZ	SZ	UZ		
16.	Modernizácia nákladného prístavu v súlade s celoeurópskymi požiadavkami	MČ BA I BA - Staré Mesto	PZ								2009 - 2011	
17.	Dobudovanie osobného prístavu	MČ BA I	PZ								2008 - 2010	
18.	Vybudovanie letiska medzinárodného výnamu a napojenie na cestné a želez. trasy Letisko-UNS	MČ BA II	PP	1500		1500					2008 - 2011	
19.	Vytvorenie uzla kombinovanej dopravy s napojením na medzinárodnú dopravnú sieť	MČ BA I - V	PZ								2008 - 2012	
20.	Vybudovanie nosného dopravného systému v MHD na báze koľajovej dopravy	MČ BA I - V	PZ								2008 - 2010	
21.	Elektrifikácia trate DNV - Marchegg	BA MDPT SR	TP	60,0							2009 - 2013	
22.	Cesta II/502 Pezinok - Modra	Pezinok Pezinok	PD	1200,0		1200					2007 - 2011	
23.	Rekonštrukcia Štúrovej ulice v Modre	Modra Pezinok	PD	100,0	50	45		5			2008 - 2009	
24.	Vybudovanie prístavu v lokalite Devínska Nová Ves s technológiou RO-RO	MČ BA IV Devínska N/Ves	PZ								2009 - 2011	
25.	Prebudovanie ŽS Filiálka na osobnú železničnú stanicu	MČ BA III BA - Nové Mesto	PZ								2008 - 2010	
26.	Prestavba horského priechodu Baba	Pezinok, Malacky	PZ								2008 - 2010	
27.	Výstavba modernej vozovne v Petržalke pre DPB	MČ BA V	PZ								2009 - 2011	
28.	Modernizácia vozového parku MHD nákupom nových električiek, autobusov a trolejbusov	MČ BA V	PZ								2007 - 2013	
29.	Výstavba novej umývárne pre čistenie vozidiel MHD	MČ BA V	TP								2007 - 2008	
30.	D2 križovatka Stupava juh	Malacky	SP	970,0		970					2007 - 2009	

MDPT SR

Životné prostredie - vodné hospodárstvo

P.č.	Názov projektu	Okres/Kraj	Štádium rozpracov.	Plán. finan. (v mil. Sk)	z toho						Predpoklad. termín začatia/ukonč. (roky)	Nadväznosť na opatrenia
		Investor			EU	ŠR	RZ	VZ	SZ	UZ		
01.	Rekonštrukcia vodovodných sietí v Kuchyni	Malacky Obec Kuchyňa	PD	40,0		38,5		1,5			2007 - 2009	
02.	Vybudovanie vodovodu zo Žitného ostrova na Záhorie na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou	MŽP SR, BSK	PZ	635							2008 - 2010	
03.	Rekonštrukcia vodovodu v Senci	Pezinok Mesto Senec	SP	50							2007 - 2009	
04.	Vybudovanie prítipovodňovej ochrany Bratislavy pred tisícročnou vodou na Dunaji a Morave	MČ BA I Hl.m. BA	TP	1200,0	1020	120		60			2007 - 2009	
05.	Budovanie kanalizačných sietí a ČOV v Griňave	Pezinok Pezinok	PD	100,0	95			5			2007 - 2009	
06.	Budovanie kanalizačných sietí a IS v Svätom Juri, RVP	Pezinok Svätý Jur	VP	43,5		43		0,5			2007 - 2009	
07.	Budovanie kanalizačných sietí a ČOV v Blatnom	Senec Blatné	ÚR	51,3		45,4		5,8			2007 - 2009	
08.	Budovanie kanalizačných sietí v Novej Dedinke	Senec Nová Dedinka	SP	63,0		60		3			2007 - 2009	
09.	Budovanie kanalizačných sietí a ČOV v Perneku	Malacky Pernek	UR	56,7		55,4		1,3			2007 - 2009	
10.	Budovanie kanalizačných sietí v Kuchyni	Malacky Kuchyňa	PD	52,0		49		3			2007 - 2009	
11.	Budovanie kanalizačných sietí II: etapa Láb	Malacky Láb	PD	50,0		47,5		2,5			2007 - 2009	
12.	Odkanalizovanie a zásobovanie Malokarpatského regionu	Pezinok Pezinok, MŽP SR	ZR	530							2007 - 2009	
13.	Dobudovanie pravobrežnej protipovodňovej ochrany v Petržalke	MČ BA II MČ BA II	TP								2008 - 2013	
14.	Budovanie ČOV v južnej časti BA	MČ BA V Hl.m. BA	IZ								2009 - 2013	
15.	Budovanie ČOV v Devínskej Novej Vsi a Zá-	MČ BA IV	IZ								2009 - 2013	

[illegible]

Energetické hospodárstvo

P.č.	Názov projektu	Okres/Kraj	Štádium rozpracov.	Plán. finan. (v mil. Sk)	z toho						Predpoklad. termín začatia/ukonč. (roky)	Nadväznosť na opatrenia
		Investor			EU	ŠR	RZ	VZ	SZ	UZ		
01.	Vybudovanie vedenia pre pripojenie 400 kV Stupava - Viedeň	Malacky MH SR, M. Stupava	TP								2008 - 2010	
02.	Vybudovanie ropovodu a produktovodu Slovnaft - Schwechat	BSK MH SR	TP								2008 - 2011	
03.	Vybudovať vysokotlaký plynovod Bratislava - Kitsee	BSK MH SR	TP								2008 - 2012	
04.	Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie - veterných elektrární	BSK Súkromný sektor	IZ								2007 - 2013	
05.	Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie - solárnych termočlánkov	BSK Súkromný sektor	IZ								2007 - 2013	
06.	Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie - malých vodných elektrární	BSK Súkromný sektor	IZ								2007 - 2013	
07.	Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie - spaľovanie biomasy	BSK Súkromný sektor	IZ								2007 - 2013	
08.	Dobudovanie zásobníkov pre ropné produkty na 90 dňovú spotrebu	BSK MH SR	TP			x			x		2008 - 2010	
09.	Výstavba novej transformovne v Petržalke a jej prepojenie na distribučnú sústavu	MČ BA V Súkromný sektor	IZ								2009 - 2012	
10.	Výstavba RS plynu v lokalite Panónska - Dolnozemska	MČ BA V Súkromný sektor	IZ								2009 - 2011	
11.	Dobudovanie hlavných optotrás a ich okruhov v systéme telekomunikácií	MČ BA I - V Súkromný sektor	TP								2008 - 2012	
12.	Výstavba vedenia 2x400 kV v lokalite Vajnory	MČ BA III Súkromný sektor	IZ								2010 - 2013	
13.												
14.												
15.												

Regionálny rozvoj

P.č.	Názov projektu	Okres/Kraj	Štádium rozpracov.	Plán. finan. (v mil. Sk)	z toho						Predpoklad. termín začatia/ukonč. (roky)	Nadväznosť na opatrenia
		Investor			EU	ŠR	RZ	VZ	SZ	UZ		
01.	Obnova a nadstavba radnice v Modre	Pezinok Mesto Modra	PUR	100,0	50	45		5			2007 - 2009	
02.	Revitalizácia stredu obce v Slovenskom Grobe	Pezinok Slovenský Grob	SP	78,2	71,7			6,5			2007 - 2009	
03.	Čistenie jazera v Senci	Senec Mesto Senec	PD	48,0	32			8	8		2007 - 2009	
04.	Obnova a rozvoj obce Nová Dedinka	Senec Nová Dedinka	VR	40,0		37		3			2007 - 2009	
05.	Sprietočnenie ramien Dunaja v Dunejskej Lužnej	Senec Dunajská Lužná	TP	80,0				5			2007 - 2009	
06.	Kultúrny dom v Lábe	Malacky Láb	UR	40,0	38			2			2007 - 2009	
07.	Dobudovanie atraktívnych lokalít centra mesta Predstaničný priestor	MČ BA I Mesto BA a MČ	PZ	7500,0							2008 - 2009	
08.	Rekonštrukcia námestia SNP v BA	MČ BA I Mesto BA a MČ	TP	350							2007 - 2009	
09.	Budovanie parkovacích miest v Bratislave I - V	MČ BA I - V Mesto BA a MČ	TP	500							2007 - 2020	
10.	Budovanie parkov a zelene v Bratislave I - V	MČ BA I - V Mesto BA a MČ	TP	320							2007 - 2013	
11.	Budovanie detských ihrísk v Bratislave I - V	MČ BA I - V Mesto BA a MČ	TP	180							2007 - 2013	
12.	Výstavba špecializovaných pracovísk NBU v Bratislave	BA Vláda SR	TP	70,4		70					2007 - 2009	
13.	Rekonštrukcia budovy Správy katastra	BA III UV SR	ZR	95,5		95					2007 - 2008	
14.	Rekonštrukcia budovy ŠU SR	MČ BA II UV SR	TP	86,0		86					2007 - 2009	
15.	Výstavba Podhradia v Bratislave		TP	7500,0							2008-2010	

Regionálny rozvoj												
P.č.	Názov projektu	Okres/Kraj	Štádium rozpracov.	Plán. finan. (v mil. Sk)	z toho						Predpoklad. termín začatia/ukonč. (roky)	Nadväznosť na opatrenia
		Investor			EU	ŠR	RZ	VZ	SZ	UZ		
01.	Výstavba River parku	MČ BA I Súkromný investor	SP	3900,0					3900		2007-2009	
02.	Obnova Presscentra	MČ BA I	TP	1000,0					1000		2008-2009	
03.	Výstavba Karloveského ramena	MČ BA IV	TP	400,0					400		2008-2010	
04.	Revitalizácia Autobusovej stanice	MČ BA I	TP	8000,0					8000		2008-2010	
05.												
06.												
07.												
08.												
09.												
10.												
11.												
12.												
13.												
14.												
15.												

Bytová výstavba

Pokračovanie prílohy

P.č.	Názov projektu	Okres/Kraj	Štádium rozpracov.	Plán. finan. (v mil. Sk)	z toho						Predpoklad. termín začatia/ukonč. (roky)	Nadväznosť na opatrenia
		Investor			EU	ŠR	RZ	VZ	SZ	UZ		
01.	Výstavba polyfunkčného domu s 95 b.j. OVP	MČ I - V Mesto BA a MČ	TP	240,0		100	70	70			2009 - 2010	
02.	Výstavba nájomných bytov v Bratislave	MČ I - V Mesato BA a MČ	PZ								2007 - 2013	
03.	Výstavba nájomných bytov v Pezinku	Pezinok Mesto Pezinok	PZ								2007 - 2013	
04.	Výstavba nájomných bytov v Malackách	Malacky Nesto Malacky	PZ								2007 - 2013	
05.	Výstavba mestských bytov v BA (Pálenisko, Prievoz)	MČ I - V Mesto BA a MČ	PZ								2007 - 2013	
06.												
07.												
08.												
09.												
10.												
11.												
12.												
13.												
14.												
15.												

Cestovný ruch a turistika

P.č.	Názov projektu	Okres/Kraj	Štádium rozpracov.	Plán. finan. (v mil. Sk)	z toho						Predpoklad. termín začatia/ukonč. (roky)	Nadväznosť na opatrenia
		Investor			EU	ŠR	RZ	VZ	SZ	UZ		
01.	Podpora výstavby Malokarpatskej vínnej cesty	Pezinok M. Pezinok a Modra	ZR	12,5	11			1,5			2007 - 2010	
02.	Podpora marketingových a propagačných aktivít podnikov CR v BSK	BSK	IZ	3,5	3			0,5			2007 - 2013	
03.	Založenie regionálneho združenia cestovného ruchu	BSK	IZ	7,0				7			2007	
04.	Značenie a propagácia turistických trás	BSK	TP	3,2	3			0,2			2007 - 2013	
05.	Výstavba nových verejných parkov za účelom oddychu a zábavy	MČ BA I - V Mesto BA a MČ	IZ	60,0	30	15		15			2007 - 2013	
06.	Revitalizácia areálu Zlaté piesky" na oddych, zábavu a šport	MČ BA II Mesto BA a MČ II	TP	200,0							2008 - 2009	
07.	Rekonštrukcia mestskej pláže "Lido"	MČ BA I Mesto BA a MČ I	PZ	150,0							2008 - 2010	
08.	Výstavba zábavného centra s horskou dráhou v okolí Petržalky	MČ BA V Mesto BA a MČ V	PZ	520,0	140	120		120	140		2008 - 2012	
09.	Vybudovanie vinohradníckeho skanzenu v Pezinku	Pezinok Mesto Pezinok	PZ	400,0							2007 - 2009	
10.	Výstavba rekreačného areálu s využitím termálnych vôd v Kráľovej	Senec Kráľová pri Senci	PZ	20,0							2008 - 2009	
11.	Výstavba rekreačného areálu s využitím termálnych vôd v Slovenskom Grobe	Pezinok Slovenský Grob	PZ	25,0							2007 - 2009	
12.	Výstavba rekreačného areálu s využitím termálnych vôd v Chorvátskom Grobe	Pezinok Chorvátsky Grob	TP	22,0							2007 - 2009	
13.	Revitalizácia biokoridoru Malý Dunaj - Dunaj pre rekreačné účely	Senec Združenie obcí	TP	100,0							2007 - 2010	
14.	Vybudovanie informačného centra	BSK BSK	IZ	14,2							2008	
15.	Reprofilácia kamenolomu na Devínskej ceste	MČ BA IV	TP								2008-2010	

	na rekreačné účely											
--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Sociálna inklúzia

P.č.	Názov projektu	Okres/Kraj	Štádium rozpracov.	Plán. finan. (v mil. Sk)	z toho						Predpoklad. termín začatia/ukonč. (roky)	Nadväznosť na opatrenia
		Investor			EU	ŠR	RZ	VZ	SZ	UZ		
01.	Realizácia opatrení vo VHD pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie	BSK Mesto BA a MČ	IZ	5							2007 - 2012	
02.	Zavádzanie svetelného informačného systému pre sluchovo postihnuté osoby	BSK Mesto BA a MČ	IZ	15							2008 - 2010	
03.	Zavádzanie akustického informačného systému pre zrakovo postihnuté osoby	BSK Mesto BA a MČ	IZ	15							2008 - 2010	
04.	Výstavba penziónu pre dôchodcov s vyšším štandardom	BSK Mesto BA a MČ	IZ	150,0							2009 - 2012	
05.	Budovanie zariadení sociálnych služieb pre seniorov v Bratislave	MČ BA I - V Mesto BA a MČ	PZ	25,0							2007 - 2010	
06.	Budovanie sociálnych bytov	MČ BA I - V mesto BA a MČ	TP	130,0							2007 - 2013	
07.	Budovanie ubytovní (nocľahární) pre bezdomovcov v okolí Bratislavy	MČ Mesto BA a MČ	TP	38,0							2007 - 2013	
08.	Výstavba protialkoholickéj záchytnej izby v Bratislave	MČ Mesto BA a MČ	PZ	6,0							2007	
09.	Program kamerového systému na križovatkách v Bratislave	MČ BA I - V Mesto BA a MČ	PZ	5,0							2007 - 2013	
10.	Monitorovací kamerový systém verejných priestranstiev v Bratislave	MČ BA I - V Mesto BA a MČ	PZ	4,0							2007 - 2013	
11.	Väčšie sociálne zľavy v MHD pre žiakov, študentov a dôchodcov	Mesto BA	IZ	-							2007 - 2008	
12.	Program pre seniorov "Senior karta" so zľavami na podujatia organizované hl.m. Bratislava	BSK Mesto BA	IZ	4,0							2007 - 2008	
13.	Poskytovanie bezplatného sociálneho a právneho poradenstva pre rodiny s deťmi	MČ BA I Mesto BA	ZR	2,0							2007 - 2013	
14.	Zvýšenie štandardov v kluboch dôchodcov v Bratislave	MČ BA Mesto BA a MČ	IZ	7,0							2007 - 2008	
15.	Skvalitnenie opatrovateľskej služby pre cho-	MČ	IZ	3,0							2007 - 2013	

rych a starších občanov	Mesto BA a MČ											
-------------------------	---------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Zdravotníctvo

P.č.	Názov projektu	Okres/Kraj	Štádium rozpracov.	Plán. finan. (v mil. Sk)	z toho						Predpoklad. termín začatia/ukonč. (roky)	Nadväznosť na Opatrenia
		Investor			EU	ŠR	RZ	VZ	SZ	UZ		
01.	Rekonštrukcia zdravotníckeho zariadenia FN v Bratislave	MČ BA I, II, V MZ SR, BSK	PZ	120-150							2007 - 2012	
02.	Rekonštrukcia zdravotníckeho zariadenia v Karlovej Vsi	BA IV BSK									2007 - 2012	
03.	Rekonštrukcia zdravotníckeho zariadenia v Pezinku	Pezinok BSK									2007 - 2012	
04.	Rekonštrukcia zdravotníckeho zariadenia v Malackách	Malacky Mesto Malacky									2007 - 2012	
05.	Rekonštrukcia zdravotníckeho zariadenia na Kramároch	MČ BA IV Mesto BA									2007 - 2012	
06.	Rekonštrukcia zdravotníckeho zariadenia v Podunajských Biskupiciach	MČ BA II									2007 - 2012	
07.	Výstavba detského kardiocentra v Bratislave	BA MZ SR	TP	782,2		782					2008 - 2010	
08.												
09.												
10.												
11.												
12.												
13.												
14.												
15.												

Kultúrne a historické dedičstvo

P.č.	Názov projektu	Okres/Kraj	Štádium rozpracov.	Plán. finan. (v mil. Sk)	z toho						Predpoklad. termín začatia/ukonč. (roky)	Nadväznosť na Opatrenia
		Investor			EU	ŠR	RZ	VZ	SZ	UZ		
01.	Obnova národnej kultúrnej pamiatky na Devíne	MČ BA IV MK SR, BSK, BA	ZR	65,0		3,2		61,8			2007 - 2009	
02.	Výstavba objektu pre uloženie zbierok Mestského múzea	MČ BA I MČ Staré Mesto	TP	47,0		3		44			2007 - 2009	
03.	Obnova Starej radnice	MČ BA I MČ Staré Mesto	ZR	147,0		77		70			2007 - 2009	
04.	Výstavba kultúrneho centra "Auditórium" na nábreží Dunaja	MČ BA V	IZ	400,0							2008 - 2009	
05.	Obnova pamiatkového objektu Bratislavského hradu	MČ BA I	PZ	837,5							2007 - 2009	
06.	Obnova pamiatkového objektu v Rusovciach-kaštieľa	MČ Rusovce	PZ	150,0							2009 - 2012	
07.	Oživenie mestských hradieb - Parkanového múru	MČ BA I	IZ	15,0							2007	
08.												
09.												
10.												
11.												
12.												
13.												
14.												
15.												

Šport

P.č.	Názov projektu	Okres/Kraj	Štádium rozpracov.	Plán. finan. (v mil. Sk)	z toho						Predpoklad. termín začatia/ukonč. (roky)	Nadväznosť na opatrenia
		Investor			EU	ŠR	RZ	VZ	SZ	UZ		
01.	Budovanie bezbariérových športových zariadení	BSK obce	PZ	50,0							2008 - 2013	
02.	Dobudovanie cyklotrás pre cyklistickú dopravu Dunaj-Záhorie-Karpaty	MČ Mesto BA a MČ	PZ	3,0							2007 - 2009	
03.	Starostlivosť a správa cyklotrás v BSK	MČ Mesto BA a MČ	PZ	7,0							2007 - 2013	
04.	Výstavba národného hokejového centra	MČ V MF SR, M. BA, SFZ	PZ	1200,0							2007 - 2010	
05.	Rekonštrukcia futbalového štadióna Slovana na národný štadión	MČ III MF SR, M. BA, SFZ	PZ	2000,0							2008 - 2009	
06.	Výstavba téningového futbalového kempu pre deti a mládež	MČ Mesto BA, MČ, SFZ	PZ	250,0							2008 - 2009	
07.	Budovanie športových ihrísk v Bratislave I - V	MČ I-V Mesto BA a MČ	PZ	60,0							2007 - 2013	
08.	Dostavba areálu Železná studienka	MČ BA III Mesto BA a MČ III	PZ	30,0							2007 - 2009	
09.	Dobudovanie areálu Kuchajda	MČ BA III MČ III	PZ	20,0							2007 - 2010	
10.	Výstavba športových plôch vo Vrakuni vo väzbe na Malý Dunaj a Vrakunský lesík	MČ BA II Mesto BA a MČ II	PZ								2007 - 2009	
11.	Dobudovanie areálu Zlaté piesky	MČ BA III Mesto BA a MČ	PZ								2008 - 2010	
12.												
13.												
14.												
15.												

Školstvo

P.č.	Názov projektu	Okres/Kraj	Štádium rozpracov.	Plán. finan. (v mil. Sk)	z toho						Predpoklad. termín začatia/ukonč. (roky)	Nadväznosť na opatrenia
		Investor			EU	ŠR	RZ	VZ	SZ	UZ		
01.	Rekonštrukcia Gymnázia Grösslingova	Bratislava MČ Staré Mesto	PZ	70,0			70				2007	
02.	Rekonštrukcia SPŠE Zochova	Bratislava MČ Staré Mesto	PZ	65,0			65				2007	
03.	Rekonštrukcia SPŠS Fajnorovo nábrežie	Bratislava MČ Staré Mesto	PZ	40,0			40				2007 - 2008	
04.	Rekonštrukcia konzervatória	Bratislava MČ Staré Mesto	PZ	40,0			40				2007 - 2008	
05.	Rekonštrukcia Športového gymnázia Ostredkova	Bratislava MČ Ružinov	PZ	45,0			45				2008 - 2009	
06.	Rekonštrukcia Gymnázia I. Horvátha	Bratislava MČ Ružinov	PZ	50,0			50				2008 - 2009	
07.	GO SOU obchodná Na pántoch	Bratislava MČ Nové Mesto	PZ	45,0			45				2008 - 2009	
08.	Prestavba telocvične FTVŠ UK Bratislava	BMČ BA I MŠ SR	ZR	48,0		48					2007 - 2009	
09.												
10.												
11.												
12.												
13.												
14.												
15.												

Medzinárodné vzťahy												Pokračovanie prílohy
P.č.	Názov projektu	Okres/Kraj	Štádium rozpracov.	Plán. finan. (v mil. Sk)	z toho						Predpokl. termín zač./ukonč. (roky)	Nadväznosť na opatrenia
		Investor			EU	ŠR	RZ	VZ	SZ	UZ		
01.	Podporovanie a rozvoja vedy, výskumu, turistiky a dopravy v medzin. kontexte BA -Viedeň	MČ BA Mesto BA, MČ, BSK	PD	3							2007 - 2013	
02.	Rozvoj medzinárodnej cezhraničnej spolupráce s Rakúskom - Twin Cities počas MS vo futbale	MČ BA Mesto BA, MČ, BSK	PD	10							2007 - 2013	
03.	Rozvoj medzinárodnej cezhraničnej spolupráce s Maďarskom	MČ BA Mesto BA, MČ, BSK	PD	3							2007 - 2013	
04.	Rozvoj medzinárodnej cezhraničnej spolupráce s Českom	MČ BA Mesto BA, MČ, BSK	PD	5							2007 - 2013	
05.												
06.												
07.												
08.												
09.												
10.												
11.												
12.												
13.												
14.												
15.												

Neinvestičné aktivity

P.č.	Názov projektu	Okres/Kraj	Štádium rozpracov.	Plán. finan. (v mil. Sk)	z toho						Predpoklad. termín začatia/ukonč. (roky)	Nadväznosť na opatrenia
		Investor			EU	ŠR	RZ	VZ	SZ	UZ		
01.	Vytvorenie cenovej mapy nehnuteľnosti v BSK	BSK Mesto BA a BSK	IZ	2,5	2,3		0,2				2007 - 2008	
02.	Energetický audit zdravotných zariadení v správe BSK	BSK BSK	IZ	3,0			3				2008 - 2009	
03.	Personálny audit v poriadkových organizáciách BSK (mimo škôl)	BSK BSK	IZ	4,0			4				2008 - 2010	
04.	Príprava na inštitucionálne a organizačné zabezpečenie pre vytvorenie region. vlády	BSK BSK	IZ	2,8			2,8				2009 - 2010	
05.	Energetický audit v školských zariadeniach v správe BSK	BSK BSK	IZ	10,0			10				2008 - 2012	
06.	Podpora výsledkov vedy a výskumu pre poľnohospodársku výrobu	BSK MP SR	IZ	3,5							2007 - 2013	
07.	Vytvorenie regionálneho pôžičkového fondu pre MaSP a obce	BSK BSK	IZ	500,0							2007 - 2010	
08.	Spracovanie plánu dopravnej obslužnosti územia na princípe subsidiarity	BSK Mesto BA a BSK	IZ	1,5							2009 - 2011	
09.	Vypracovanie štúdie kontaminácie vody v BSK	BSK BSK	IZ	4,0							2009 - 2010	
10.	Podpora systému riadenia kvality a systému environmentálneho manažérstva	BSK BSK	IZ	2,0							2010 - 2013	
11.	Získanie certifikátu kvality pre nemocnice v správe BSK	BSK BSK	IZ	2,5			2,5				2008 - 2009	
12.	Vypracovanie stratégie PPP projektov BSK	BSK BSK	IZ	1,0			2				2007 - 2008	
13.	Vypracovanie štúdií uskutočniteľnosti PPP projektov na konkrétne projekty	BSK MČ, obce	IZ	30,0			30				2007 - 2010	
14.	Spracovanie regionálnej koncepcie rozvoja OZE so zameraním na intenzifikáciu zdrojov	BSK BSK	IZ	5,0							2007 - 2009	
15.	Spracovanie PHSR Bratislavy, včítane MČ	BA hl.m.	IZ	1,5							2007 - 2008	

do roku 2013	BA hl.m. a MČ											
--------------	---------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Neinvestičné aktivity

P.č.	Názov projektu	Okres/Kraj	Štádium rozpracov.	Plán. finan. (v mil. Sk)	z toho						Predpoklad. termín začatia/ukonč. (roky)	Nadväznosť na Opatrenia
		Investor			EU	ŠR	RZ	VZ	SZ	UZ		
16.	Spracovanie PHSR Malaciek do roku 2013	Malacky Mesto Malacky	IZ	0,5							2007	
17.	Spracovanie PHSR Pezinka do roku 2013	Pezinok Mesto Pezinok	IZ	0,5							2007	
18.	Spracovanie PHSR Senca do roku 2013	Senec Mesto Senec	IZ	0,5							2007	
19.	Spracovanie PHSR Modry do roku 2013	Pezinok Mesto Pezinok	IZ	0,5							2007	
20.	Spracovanie PHSR Sv. Jura do roku 2013	Pezinok Mesto Pezinok	IZ	0,3							2007	
21.	Spracovanie PHSR obcí v BSK do roku 2013	BSK Obce BSK	IZ	8,0							2007	
22.												
23.												
24.												
25.												
26.												
27.												
28.												
29.												
30.												

Premeň: Údaje do tabuliek projektov územných priorít a smerov boli čerpané z webových strán Magistrátu hl. Bratislavy, miest a obcí v BSK, ďalej zo stránok MŠ SR, MZ SR, MPSVR SR, MDPT SR, MH SR.